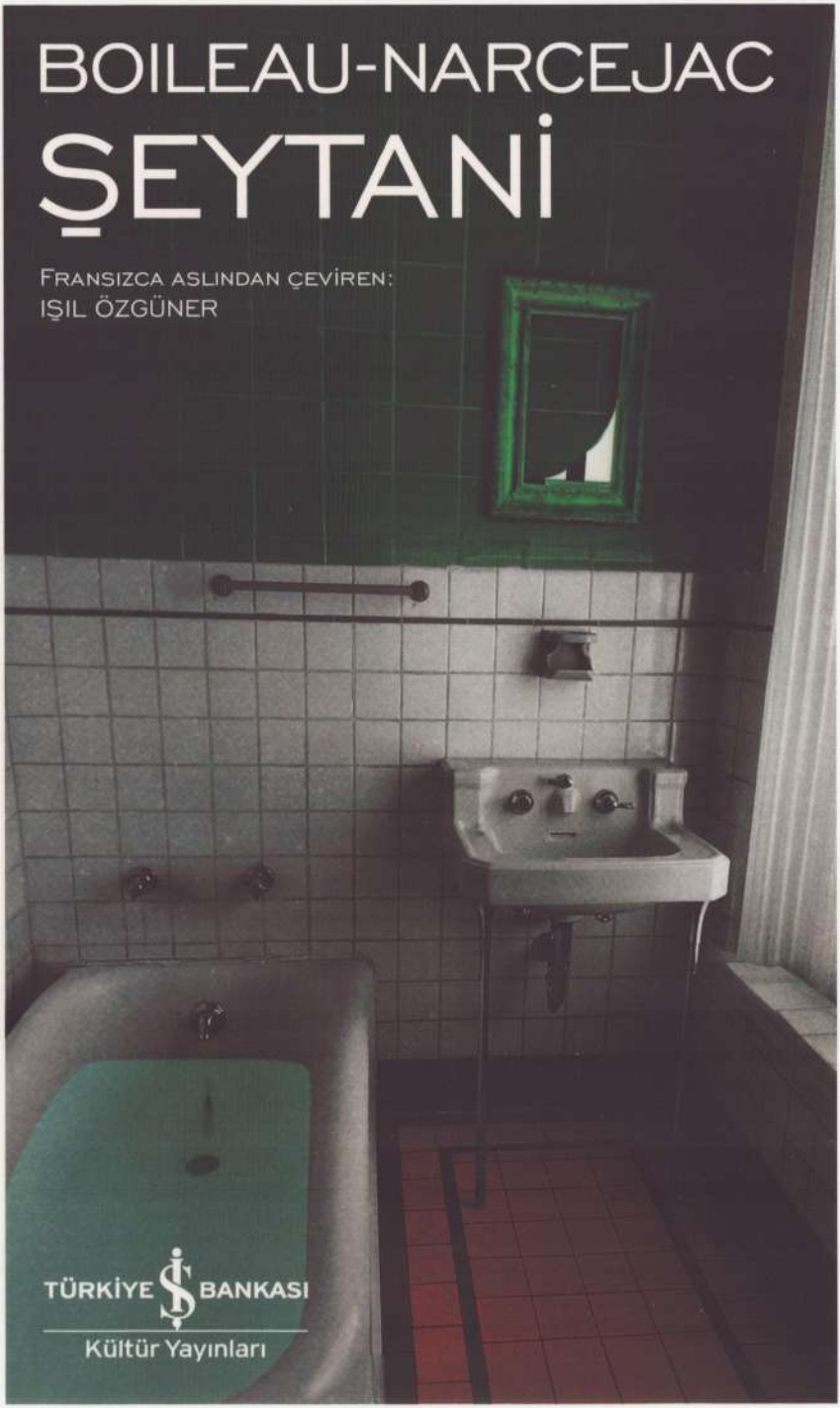
MODERN KLASİKLER DİZİSİ - 230

BOILEAU-NARCEJAC

ŞEYTANİ

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN:
IŞIL ÖZGÜNER

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Genel Yayın: 6119

BOILEAU-NARCEJAC
ŞEYTANİ

ÖZGÜN ADI

LES DIABOLIQUES
(CELLE QUI N'ÉTAIT PLUS)

© ÉDITIONS DENOËL, 1952

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2022
Sertifika No: 40077

EDİTÖR
GAMZE VARIM

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
AHMET BATMAZ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM HAZİRAN 2024, İSTANBUL

ISBN 978-625-429-819-6

BASKI
MATSİS MATBAA A.Ş.
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No:51 Kobi İşmerkezi
Sefaköy Küçükçekmece / İstanbul
Tel. (0212) 624 21 11
Sertifika No: 75309

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme hiçbir yolla yayınevinden izin alınmadan çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
e-posta: info@iskultur.com.tr
www.iskultur.com.tr

ÇEVİREN: IŞIL ÖZGÜNER
(1964) Saint Benoît Fransız Lisesi ve İÜ Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli yayınevlerinde editör olarak çalıştı. Pascal Bruckner'in *Adsız Devler*, François Vigouroux'nun *Bizi Neden Terk Ettin Sayın Başkan*, Albert Camus'nün Jacques Ferrandez tarafından çizilen *İlk Adam* adlı romanlarını çevirdi.

Modern
Klasikler
Dizisi - 230

Boileau Narcejac

Şeytani

Fransızca aslından
çeviren: Işıl Özgüner

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

I

— Fernand, dolanmayı kes gözünü seveyim!

Ravinel pencerenin önünde durdu, perdeyi araladı. Sis yoğunlaşıyordu. Rıhtımı aydınlatan fenerlerin etrafındaki sarı, sokaktaki gaz lambalarının altında yeşilimtırak bir renge bürünüyordu. Kâh kıvrım kıvrım yoğun dumanlar halinde kabarıyor, kâh incecik yağmur gibi tozutuyor, havada asılı kalan damlaları ışıldıyordu. *Smoelen*'in ön tarafındaki köşk ışıklı lombozlarıyla sisin aralıklarından belli belirsiz görünüyordu. Ravinel kımıldamadan durduğunda bir fonograftan dalga dalga yayılan müzik sesi duyuluyordu. Bunun bir fonograf olduğu belliydi, çünkü her parça yaklaşık üç dakika sürüyordu. Ardından çok kısa bir sessizlik oluyordu. Silindiri tekrar döndürme süresi kadar. Ve müzik yeniden başlıyordu. Müzik sesi şilepten geliyordu.

— Tehlikeli, diye fikir yürüttü Ravinel. Ya gemiden biri, Mireille'in buraya girdiğini görürse!

— Bir düşünsene! dedi Lucienne. Mireille çok tedbirli olacak... Ayrıca hepsi yabancı! Ne anlatabilirler ki?

Ravinel gömlek yeninin tersiyle nefesinin buğulandırdığı camı sildi. Küçük bahçeyi çevreleyen parmaklıkların ötesini bakışlarıyla taradı; solda soluk ışık noktacıkları, yeşil ve kırmızı

tuhaf ışık kümeleri gördü; kimi bir kilisenin dibindeki mumların alevleri gibi nakışlı küçük çarklara benziyordu, kimi de ateşböcekleri gibi neredeyse fosforluydu. Ravinel, Fosse Rıhtımı'nın kavsini, eski Bourse Garı'nın semaforunu ve geceleri demiryolu geçidinin, taşıyıcı köprüye erişimi engelleyen zincirlere asılı fenerini ve *Cantal*, *Cassard* ve *Smoelen* isimli gemilerin ışıklarını çok iyi tanıyordu. Sağ tarafta Ernest-Renaud Rıhtımı başlıyordu. Bir gaz lambasının ölgün ışığı rayların üzerine vuruyor, ıslak kaldırım taşlarını ortaya çıkarıyordu. *Smoelen*'in bordasında fonograf Viyana valsleri çalıyordu.

— Belki de taksiyle gelecektir, en azından yolun köşesine kadar, dedi Lucienne.

Ravinel perdeyi bırakıp döndü.

— Çok tutumludur, diye mırıldandı.

Yeniden sessizlik oldu. Ravinel yine dolanmaya başladı. Pencereden kapıya on bir adım. Lucienne tırnaklarını törpülüyor, zaman zaman elini tavan lambasına doğru kaldırıp pahalı bir nesneymişçesine yavaşça döndürüyordu. Mantosu üzerindeydi ama Ravinel'in ropdöşambrını giymesi, yakalığını ve kravatını çıkarması, terliklerini de ayaklarına geçirmesi için ısrar etmişti. "Eve yeni girdin. Yorgunsun. Bir şeyler yemeden önce rahat etmek istiyorsun... Anladın mı?"

Ravinel gayet iyi anlıyordu. Hatta bir tür umutsuz zihin berraklığıyla, çok iyi anlıyordu. Lucienne her şeyi hesaplamıştı. Ravinel dolaptan bir masa örtüsü çıkarmaya hazırlanırken, Lucienne emretmeye alışık boğuk ses tonuyla onu terslemişti.

— Hayır, örtü olmaz. Eve gelmişsin. Yalnızsın. Muşambanın üzerinde çabucak yiyorsun.

Hatta çatal bıçağı bile kendisi masaya koymuştu; jambon dilimi kâğıdıyla birlikte şarap şişesi ile sürahinin arasına rastgele bırakılmıştı. Portakal, kamamber peynir kutusunun üzerine konmuştu.

"Hoş bir natürmort" diye düşünmüştü Ravinel. Ve uzun bir süre elleri ter içinde, kıpırdayamadan, donmuş gibi durmuştu.

— Bir şey eksik, diye belirtmişti Lucienne. Bakalım! Soyundun... Bir şeyler yiyeceksin... tek başına... radyon yok... buraya kadar tamam! Günlük siparişlerine göz atıyorsun. Buraya kadar çok normal!

— Ama seni temin ederim ki...

— Evrak çantanı versene!

Lucienne daktiloyla yazılmış kâğıtları masanın bir köşesine darmadağınık koymuştu; kâğıtların başlığında iki kılıç gibi çaprazlanmış bir olta ve bir ağ kepçesi vardı. *Maison Blache et Léhuédé – 45, Magenta Bulvarı – Paris.*

O sırada saat dokuzu yirmi geçiyordu. Ravinel saat sekizden bu yana yaptıklarını dakikası dakikasına söyleyebilirdi. Son anda bir terslik çıkmasın diye her şeyin yolunda gittiğinden emin olmak için önce banyoyu gözden geçirmişlerdi. Hatta Fernand hemen küveti doldurmak istemişti. Ama Lucienne buna karşı çıkmıştı.

— Kafanı kullan. Her tarafı dolaşmak isteyecek. Küvetin neden dolu olduğunu merak edecek...

Neredeyse ciddi bir tartışmaya gireceklerdi. Lucienne ters tarafından kalkmış gibiydi. Tüm soğukkanlılığına rağmen gergin ve kaygılı olduğu hissediliyordu.

— Sanki onu tanımıyorsun... Hem de beş yıldır, zavallı Fernand'cığım.

Ama gerçekten de Fernand onu tanıdığından emin değildi. Bir kadın! Onunla yemek saatlerinde bir araya gelirdi. Birlikte yatarlardı. Pazar günleri onu sinemaya götürürdü. Banliyöde küçük bir ev almak için para biriktirirlerdi. Günaydın Fernand! İyi akşamlar Mireille! Mireille'in hoş dudakları ve burnunun kenarlarında minik çiller vardı. Sadece ona sarıldığında görülen çiller. Kollarının arasına aldığı Mireille kilolu değildi. Zayıf ama güçlü ve diriydi. Ufak tefek, zarif, dikkat çekici hiçbir yanı olmayan bir kadındı. Onunla neden evlenmişti ki? Bir insan neden evlendiğini bilir miydi? Yaşı gelmişti. Otuz üç yaşındaydı. Otel odalarından, ucuz lokantalardan ve sabit fiyatlardan bıkmıştı. Satış temsilcisi olmak eğlenceli bir

iş değildi. Dört günü yolda geçirdikten sonra cumartesi günü Enghien'deki eve ve mutfakta dikiş diken Mireille'in gülümseyen yüzüne kavuşmak mutluluk vericiydi.

Kapıdan pencereye on bir adım. Deniz alçaldığı için *Smoelen*'in lombozları, sapsarı üç daire yavaş yavaş aşağı iniyordu. Chantenay'den gelen bir yük katarı ağır ağır ilerliyordu. Tekerlekleri raylarda gıcırdıyor, vagonların çatıları yumuşak bir hareketle kayarak semaforun altından, bir yağmur halesi içinden geçiyordu. Tamponlarının üzerinde kırmızı bir ışık olan, gözcü kulübeli eski bir Alman vagonu en son geçti. Fonograftan gelen müzik tekrar duyulur oldu.

Dokuza çeyrek kala cesaretlenmek için birer küçük kadeh konyak içmişlerdi. Ardından Ravinel ayakkabılarını çıkarmış, piposundan düşen kıvılcımlarla ön tarafı delinmiş eski ropdöşambrını sırtına geçirmişti. Lucienne sofrayı kurmuştu. Bundan sonra konuşacak bir şey bulamamışlardı. Dokuzu on altı geçe Rennes *micheline*'i* yemek salonunun tavanına ışıklar yayarak geçmiş, tekerleklerinin takırtısını uzun süre duymuşlardı.

Paris treni ancak onu otuz bir geçe gelirdi. Daha bir saat vardı. Lucienne törpüsünü sessizce tırnaklarında gezdiriyordu. Şöminenin üzerindeki çalar saat acelesi varmış gibi tıklıyor, kimi zaman mekanizması yanlış bir adım atmışçasına ritmi bozuluyor, sonra biraz farklı bir sesle yeniden tıkırdamaya başlıyordu. Ravinel ile Lucienne'in bakışları yukarı kalkıyor, sonra karşılaşıyordu. Ravinel ellerini ceplerinden çıkarıyor, sırtında kavuşturuyor ve donuk yüz ifadeli, düşünceli, yabancı bir Lucienne'in görüntüsünü beraberinde götürerek yürümeye devam ediyordu. Bir çılgınlık yapmak üzereydiler. Tam bir çılgınlık!.. Ya Lucienne'in mektubu dağıtıma çıkmadıysa! Ya Mireille rahatsızsa... Ya...

Ravinel kendini Lucienne'in yanındaki bir sandalyeye bıraktı.

---

* Ortası boş özel tekerleklerle donatılmış raylı araç. (ç.n.)

— Yapamıyorum.

— Korkuyor musun?

Hemen karşı çıktı Ravinel.

— Korkmak mı? Korkmak mı? Senden daha fazla değil.

— Umarım öyledir.

— Sadece bu bekleyiş... ateşimi çıkarıyor.

Lucienne sert, uzman eliyle Ravinel'in bileğini yokladı, suratını astı.

— Sana ne demiştim, diye devam etti Ravinel. Hastalanıyorum, görüyor musun? Tatsız şeyler olacak.

— Daha vakit var, dedi Lucienne.

Ayağa kalktı, mantosunun düğmelerini yavaşça ilikledi, ensesinin hizasında kesilmiş kahverengi dalgalı saçlarını eliyle şöyle bir düzeltti.

— Ne yapıyorsun? diye söylendi Ravinel.

— Gidiyorum.

— Hayır!

— Haydi, biraz daha gayret et... Neden kaygılanıyorsun?

Her zamanki tartışma yeniden başlayacaktı. Ah! Ravinel, Lucienne'in tezlerini ezbere biliyordu. Günlerce her birini kafasında evirip çevirmiş, üzerinde çalışmıştı. Harekete geçmeden önce az buz tereddüt etmemişti. Mireille'i mutfakta yeniden görür gibi oldu. Ütü yapıyor, arada sırada da tenceredeki sosu karıştırıyordu. Ravinel nasıl da yalan söylemişti. Neredeyse hiç çaba harcamadan.

"Gradère'le karşılaştım, askerden eski bir arkadaş. Sana ondan bahsetmemiş miydim?.. Sigorta işleri yapıyor. İyi kazanıyor gibi."

Mireille bir erkek külotu ütülemekle meşguldü. Demirin parlak ucu düğmelerin arasına nazikçe sokuluyor, belli belirsiz bir buharın çıktığı bembeyaz bir iz bırakıyordu arkasında.

"Bir hayat sigortasını uzun uzun övdü. Ah! Başta şüpheci yaklaştım doğrusu... Bunları tanırım, bilirsin. Önce kendi komisyonlarına bakarlar. Normal tabii... Ama yine de düşününce..."

Mireille ütüyü destek yerine koyuyor, fişi prizden çıkarıyordu.

"Benim meslekte dul eşlere maaş bağlanmıyor. Zaten sürekli geziyorum... Her an bir kaza olabilir... Sen ne yaparsın sonra? Paramız da yok... Gradère bana bir poliçe taslağı düzenledi. Prim çok yüksek değil, üstelik gerçekten ilginç avantajları var... Ölürsem eğer... Lanet olsun! Kimin ölüp kimin kalacağı belli olmaz ama... On iki milyon alacaksın."

Evet. Aşkının kanıtıydı bu. Mireille çok duygulanmıştı. "Ne kadar iyisin Fernand!"

Geriye işin zor kısmı kalmıştı: Mireille'e de benzer bir poliçeyi, ama kendi yararına düzenlenmiş bir poliçeyi imzalatmak. Fakat bu denli nazik bir konuyu nasıl açmalıydı?

Ve zavallı Mireille bir hafta sonra kendiliğinden önermişti:

"Sevgilim! Ben de sigorta yaptırmak istiyorum... Senin de dediğin gibi, kimin ölüp kimin kalacağı belli değil... Tanrı korusun, sana bakacak kimse olmaz, kendini evsiz barksız, tek başına buluverirsin!"

Ravinel karşı çıkmıştı. Tam da olması gerektiği gibi. Ama Mireille imzalamıştı. Bu olayın üzerinden iki yılı biraz aşkın bir süre geçmişti.

İki yıl! İntihar neticesinde ölümü garanti kapsamına almak için sigorta şirketlerinin şart koştuğu süre. Çünkü Lucienne hiçbir şeyi şansa bırakmamıştı. Soruşturmacıların ne sonuca varacaklarını kim bilebilirdi? Sigorta şirketi bir bahanenin arkasına sığınmamalıydı.

Diğer bütün ayrıntılar titizlikle gözden geçirilmişti. İki yılda düşünmek, olurunu olmazını tartmak için epey zamanları olmuştu. Hayır. Endişelenecek bir şey yoktu.

Saat on olmuştu.

Ravinel de kalktı, Lucienne'in yanına, pencereye gitti. Sokak boş ve aydınlıktı. Elini sevgilisinin koltukaltına soktu.

— Bu beni aşıyor. Sinir bozucu. Düşününce...

— Düşünme.

Yan yana kımıldamadan durdular. Arkalarından çalar saatin asabi tıkırtısı gelirken evin korkunç sessizliği omuz-

larındaydı. *Smoelen*'in gitgide soluklaşan lombozları beyaz aylar gibi dalgalanıyordu. Sis yoğunlaşmaya devam ediyordu. Fonografın müziği de netliğini kaybediyor, telefondaki genizden gelen seslere benziyordu. Ravinel artık hayatta olup olmadığını bilemiyordu. Küçükken vaftiz edilmeden ölüp de o belirsiz yerde beklediğini hayal ederdi: Sislerin arasında uzun bir bekleyiş. Dehşet dolu uzun bir bekleyiş. Gözlerini kapar, hep ama hep düşerdi sanki. Baş döndürücü, korkunç ama yine de hoş bir duyguydu. Annesi onu sarsardı: "Ne yapıyorsun şapşal?"

"Oynuyorum!"

Şaşkın ve ürkmüş bir halde gözlerini açardı. Belli belirsiz bir suçluluk hissederdi. Daha sonra ilk komünyonunda Rahip Jousseaume, "Kötü düşünceler yok mu?.. İffetsiz hareketler?.." diye sorduğunda aklına hemen sis oyunu gelmişti. Evet, gerçekten de iffetsiz, yasak bir şeyler vardı bunda. Ama yine de vazgeçememişti. Hatta ileriki zamanlarda oyun kendiliğinden mükemmelleşmişti. Ravinel görünmez olduğunu, bir bulut gibi dağılıp yok olduğunu hissederdi. Babasını gömdükleri gün mesela... O gün gerçek bir sis vardı, öyle yoğundu ki cenaze arabası, yapış yapış bir pusun içinde hiç sarsılmadan akarcasına giden bir enkaz gibi görünüyordu. Ayrı bir dünyada yaşanıyordu sanki... Ne hüzünlü ne neşeli... Büyük bir huzur... Yasaklı bir sınırın öte tarafı.

— Onu yirmi geçiyor.

— Ne?

Ravinel kendini kötü aydınlatılmış, fazla eşyası olmayan bir odada, cebinden bir ilaç şişesi çıkaran siyah mantolu bir kadının yanında buldu yeniden. Lucienne! Mireille! Derin bir nefes aldı ve tekrar gerçek hayata döndü.

— Haydi Fernand, kendine gel! Sürahinin tıpasını aç, al.

Bir çocukla konuşur gibiydi. Ravinel onu, Doktor Lucienne Mogard'ı bu yüzden seviyordu işte. Yine tuhaf, yersiz bir düşünce. Doktor hanım onun metresiydi. Bu ona kimi zaman inanması güç, neredeyse korkunç geliyordu.

Lucienne ilaç şişesinin tamamını sürahiye boşaltıp karışımı biraz çalkaladı.

— Sen de kokla. Hiç koku yok.

Ravinel sürahiyi kokladı. Doğru. Hiç koku yoktu. Sormadan edemedi:

— Dozunun çok olmadığından emin misin?

Lucienne omzunu silkti.

— Suyun tamamını bitirirse bilemem. Daha neler! Ama bir ya da iki bardak içmekle yetinecektir. Tahmin edersin ki, etkilerini çok iyi biliyorum!.. Hemen uykuya dalacak, güven bana.

— Ya otopsi yapılırsa... Hiçbir iz...

— Bu zehir değil zavallı Fernand'cığım. Uyku ilacı. Hemen sindirilir... Masaya otur. Haydi!

— Biraz daha bekleyebiliriz belki.

İkisi birden çalar saate baktı. Onu yirmi beş geçiyordu. Paris treni Blottereau'yu geçmiş olmalıydı. Beş dakika sonra Nantes-P.O. Garı'na girecekti. Mireille hızlı yürüyecekti. Yirmi dakikadan uzun sürmezdi. Commerce Meydanı'na kadar tramvaya binerse daha da kısa.

Ravinel oturdu, jambonun paketini açtı. Hastalıklı bir pembeliği olan etin karşısında bir an midesi bulandı. Lucienne onun bardağına şarap koydu, çevresine son kez göz gezdirdikten sonra tatmin olmuş gibiydi.

— Seni yalnız bırakıyorum... Vakit geldi. Deli gibi hareket etme; doğal ol, göreceksin her şey yolunda gidecek.

Ellerini Ravinel'in omuzlarına koydu, alnına küçük bir öpücük kondurdu, kapıyı açmadan önce ona bir kez daha baktı. Ravinel kararlı bir biçimde jambondan bir parça kesti, çiğnemeye koyuldu. Lucienne'in çıktığını duymadı ama sessizliğin farklı bir boyut kazanmasından yalnız olduğunu anladı ve iç sıkıntısı başladı. Ravinel'in her günkü hareketlerini tekrar etmesi, ekmeğini ufalaması, bıçağının sivri ucuyla muşambanın üzerinde tempo tutması, daktiloyla yazılmış kâğıtlara dalgın dalgın bakması gerekiyordu.

Luxor olta çıkrığı (10)	*30.000 fr*
Çizme, "Sologne" model (20 çift)	*31.500 fr*
Kamış "Flexor" ağır mekanizma	*22.300 fr*

Ağzındaki lokmayı bir türlü yutamıyordu. Uzaklarda, belki de Chantenay taraflarında bir tren düdüğü öttü. Belki de Vendée Köprüsü'nün oralarda. Bu siste anlamak mümkün değildi. Kaçabilir miydi? Lucienne rıhtımda bir yerde nöbet tutuyor olmalıydı. Artık çok geçti. Mireille'i artık hiçbir şey kurtaramazdı. Ve bunların hepsi iki milyon içindi! Hepsi, Antibes'e yerleşmek isteyen Lucienne'i tatmin etmek için. Yerleşme planları hazırdı. Lucienne'de tam bir işinsanı kafası vardı, mükemmel bir arşiv odası gibiydi beyni. Bütün tasarıları kusursuz bir biçimde düzenlenmişti. En ufak bir hataya yer yoktu. Gözlerini kısar, mırıldanırdı: "Dikkat! Karıştırmayalım!" Ve hesap makinesi harekete geçer, tıklamaya başlar, yanıt eksiksiz, kesin bir biçimde belirirdi. Halbuki Ravinel... Hesabı karıştırır, siparişlerini saatlerce sıraya koymaya, ayıklamaya çalışır, kimin fişek sipariş ettiğini, kimin Japon bambusu istediğini bilemez hale gelirdi. Bu işten bıkmıştı. Antibes'e gelince...

Ravinel parlak sürahiye gözlerini dikti; sürahinin ardında biçimini kaybetmiş görünen ekmek dilimi bir süngeri andırıyordu. Antibes! Şık bir mağaza... Vitrinde sualtı avcılığı için sıkıştırılmış havalı tüfekler, gözlükler, maskeler, hafif dalgıç giysileri... Amatör zengin müşteriler... Karşıda deniz, güneş... Utanmayacağın basit, hafif düşünceler... Loire'ın, Villaine'in tarihe karışan sisleri... Tarihe karışan sis oyunları! Bir başka adam. Lucienne buna söz vermişti. Gelecek, kristal bir küreden görünüyordu. Ravinel kendini flanel pantolon ve Lacoste gömlekle hayal ediyordu. Bronzlaşmıştı. Dikkat çekiyordu.

Trenin düdüğü neredeyse pencerenin altında ötünce Ravinel gözlerini ovuşturdu, gidip perdenin ucunu kaldırdı. Bu, beş dakikalık duraklamadan sonra Redon'a giden *Paris-Quimper*'di. Mireille yola art arda dizilmiş büyük aydınlık dikdörtgenler yansıtarak geçen ışıklandırılmış bu vagonlardan birinde seyahat

etmişti. Sıraların üzerinde fotoğrafların, aynaların olduğu dantel perdeli boş kompartımanlar vardı. Bir şeyler yiyen denizcilerle dolu kompartımanlar vardı. Mireille'le hiç ilgisi olmayan yarı gerçek görüntüler birbirini takip ediyordu. Son kompartımanda bir adam katladığı gazeteyi yüzüne örtmüş, uyuyordu. Son yük vagonu gözden kaybolduğunda Ravinel *Smoelen*'den gelen müziğin sustuğunu fark etti. Artık lombozlar görünmüyordu. Mireille bomboş sokakta, sivri topuklarının üzerinde hızlı hızlı yürüyor olmalıydı; şüphesiz fazla uzakta değildi. Belki de çantasında bir tabanca vardı, iş gezisine gittiğinde Ravinel'in ona bıraktığı tabanca. Ama Mireille tabancayı kullanmayı bilmiyordu. Kullanması için de bir neden olmayacaktı zaten. Ravinel sürahiyi boynundan tutarak ışığa kaldırdı. Su berraktı; ilaç en ufak bir tortu bırakmamıştı. Parmağını ıslatıp diline değdirdi. Suyun belli belirsiz bir tadı vardı. Ama çok hafifti! Ancak önceden bilen biri anlayabilirdi...

On bire yirmi vardı.

Ravinel jambondan birkaç lokma yemek için kendini zorladı. Kımıldamaya cesaret edemiyordu artık. Mireille onu bu şekilde, masanın bir köşesinde yalnız başına, üzgün, yorgun yemek yerken yakalamalıydı.

Birden onun kaldırımda yürüdüğünü işitti. Yanılmasına imkân yoktu. Adımları çok hafifti. Ama Ravinel onu binlercesinin arasından tanırdı. Sıçrarcasına, tayyörünün dar eteği yüzünden kesik, kısa aralıklı adımlar. Bahçe parmaklığı gıcırdar gibi oldu. Ardından sessizlik. Mireille parmak uçlarında bahçeyi geçiyor, kapının kulpunu çeviriyordu. Ravinel yemeyi unutmuştu. Ağzına yine jambon attı. Elinde olmadan hafifçe kamburunu çıkararak oturuyordu. Arkasındaki kapıdan korkuyordu. Mireille içeriyi dinlemek için kulağını ahşaba dayamış, kapının diğer tarafında duruyor olmalıydı. Ravinel kısa kısa öksürdü, şarap şişesinin ağzını bardağının kenarına hafifçe vurarak çınlattı, kâğıtları hışırdattı. Mireille öpüşme sesleri bekliyorsa eğer...

Kapı sertçe açıldı. Ravinel döndü.

— Sen misin?

Deniz mavisi tayyörü, önü açık seyahat mantosuyla Mireille bir oğlan çocuğu gibi narindi. Kolunun altında adının baş harflerinin –M. R.– işlendiği büyük çantası vardı; eldivenlerini ince parmaklarının arasında sıkıp duruyordu. Kocasına bakmıyor, gözlerini büfede, sandalyelerde, kapalı pencerede, sonra sofrada, peynir kutusunun üzerinde dengede duran portakalda, sürahide gezdiriyordu. İki adım attı, su damlalarının asılı kaldığı bir örümcek ağına benzeyen tülünü kaldırdı.

— Nerede o? Bana nerede olduğunu söyle!

Ravinel şaşkın bir tavırla ayağa kalktı.

— Kim?

— O kadın... Her şeyi biliyorum... Yalan söylemene gerek yok.

Ravinel gayriihtiyarı sandalyesini ileri itti ve hafifçe kamburunu çıkardı. Alnında aptal bir çizgiyle, ellerini sallayıp avuçlarını açarak konuştuğunu duydu:

— Mireille'ciğim... Senin neyin var? Bütün bunlar ne anlama geliyor?

Mireille sandalyeye çöktü, sarı saçlarını jambon tabağının üzerine dökerek yüzünü kıvırdığı koluna gömdü, hıçkırıklara boğuldu. Hazırlıksız yakalanan, kendini sarsılmış hisseden Ravinel onun omzuna hafifçe vuruyordu.

— Tamam, tamam... Hadi sakin ol bakalım! Bu kadın hikâyesi de nedir? Seni aldattığımı mı sanıyorsun? Zavallı yavrum! Hadi gel bak... Evet! Evet! İstiyorum. Bana sonra açıklarsın.

Belinden tutarak onu kaldırdı, birkaç adım attırdı, bu sırada Mireille başını onun göğsüne gömmüş ağlıyordu.

— Her yere bak. Korkma.

Ayağıyla yatak odasının kapısını itti, eliyle yoklayarak elektrik düğmesini aradı. Yüksek sesle, sert bir sevecenlikle konuşuyordu.

— Odayı biliyorsun, değil mi?.. Yataktan ve dolaptan başka bir şey yok... Ne yatağın altında ne dolabın içinde biri

var... Kokla... Derin bir nefes al... Daha güçlü... Evet pipo kokuyor, çünkü uyumadan önce içiyorum... Ama parfüm kokusu alabilmen için... Şimdi banyoya... Ve mutfağa, evet, ısrar ediyorum...

Oyun oynar gibi tel dolabı açtı. Mireille gözlerini ovuşturuyor, gözyaşlarının arasından gülümsemeye başlıyordu. Ravinel kulağına fısıldayarak onu yarım tur döndürdü.

— İkna oldun mu? Çocuk! Aslında kıskanman hoşuma gitmiyor değil... Ama böyle bir yolculuk yapmak da ne demek! Kasım ayında! Korkunç şeyler mi anlattılar sana?

Yemek odasına dönmüşlerdi.

— Lanet olsun! Garajı unuttuk!

— Dalga geçme, diye mırıldandı Mireille.

Ve yeniden gözyaşlarına boğuldu.

— Haydi, şu korkunç olayı anlat bakalım... Gel ben radyatörün fişini takarken sen şu koltuğa otur... Çok yorgun olmalısın, öyle değil mi? Canın çıkmış gibi görünüyor... Gel şurada rahat rahat otur...

Radyatörü karısının bacaklarına yaklaştırdı, şapkasını aldı, koltuğun kolçağına oturdu.

— İsimsiz bir mektup mu geldi?..

— Keşke öyle olsaydı!.. Lucienne'in kendisi yazmış.

— Lucienne mi! Mektup yanında mı?

— Sence?

Mireille çantasını açarak içinden bir zarf çıkardı. Ravinel zarfı karısının ellerinden koparırcasına aldı.

— Evet, bu onun yazısı. Şurası örneğin!

— Ya. İmzalamaktan çekinmemiş de.

Ravinel mektubu okuyormuş gibi yaptı. İki gün önce Lucienne'in bizzat karşısında yazdığı bu üç sayfayı ezbere biliyordu: ... *Crédit Lyonnais Bankası'nda çalışan bir sekreter, her akşam iş çıkışında buluştuğu gencecik kızıl saçlı bir kadın... Size haber verip vermeme konusunda uzun zaman tereddüt ettim ama...*

Ravinel yumruklarını sallayarak odayı arşınlıyordu.

— Akıl almaz bir şey bu! Lucienne kafayı yemiş olmalı...

Mektubu farkında değilmiş gibi cebine kaydırarak çalar saate göz attı.

— Geç oldu... Üstelik bugün çarşamba, hastanede olmalı... Çok kötü!.. Bu olayı hemen açıklığa kavuşturabilirdik... Yine de beklemekten zarar gelmez.

Aniden durdu, kollarını bir türlü anlayamıyormuş gibi iki yana açtı.

— Arkadaşımız olduğunu söyleyen bir kadın... Aileden biri gibi gördüğümüz... Neden?.. Neden?..

Bardağına şarap koyarak bir yudumda içti.

— Bir şeyler yemek ister misin? Bu hiç de mantıklı değil, çünkü Lucienne...

— Hayır, teşekkür ederim.

— Peki, biraz şarap?

— Hayır. Sadece büyük bir bardak su.

— Nasıl istersen.

Ravinel sürahiyi aldı, elleri titremeden bardağı doldurup Mireille'in yakınına koydu.

— Peki ya biri onun yazısını, imzasını taklit etmişse?

— Hadi canım! Onu çok iyi tanıyorum... Ve bu kâğıdı! Sonuçta mektup buradan gönderilmiş. Postanenin damgasına bak: *Nantes*... Dün göndermiş. Dört postasıyla aldım. Hayır! Beynimden vurulmuşa döndüm!

Mireille mendilini yanaklarında gezdirdi, elini bardağa uzattı.

— Ah! Hemen kalktım buraya geldim.

— Seni bilirim.

Ravinel yavaşça karısının saçlarını okşadı.

— Aslında, Lucienne belki de kıskanıyordur, diye mırıldandı ardından. Birbirimize ne kadar bağlı olduğumuzu görüyor... Bazıları başkalarının mutluluğuna tahammül edemez. Ayrıca ne düşündüğünü biliyor muyuz?.. Üç yıl önce seni çok iyi tedavi etti... Kendini tamamen buna adamıştı. Hatta hayatını kurtardı diyebiliriz. Değil mi? Çok kötü durumdaydın. Ama

yine de insanları kurtarmak onun işi... Belki sadece eli uğurlu geldi. Her tifo mikrobu öldürücü değil ya.

— Evet ama ne kadar kibar olduğunu hatırlasana... Hastanenin ambulansıyla beni Paris'e götürecek kadar.

— Tamam! Ama ta o zamandan beri aramıza girmeyi düşünmediğini söyleyebilir miyiz? Çünkü nihayetinde, şimdi düşünüyorum da... Bana yanaştı. Onunla sık sık karşılaşmamıza şaşırıyordum. Söylesene Mireille, ya bana âşık olmuşsa?

Mireille'in yüzü ilk kez aydınlandı.

— Sana mı? dedi. Yaşlı bir budalaya! Ne demek istiyorsun?

Küçük yudumlarla bardağını boşaltarak kenara itti ve Ravinel'in bembeyaz yüzünü, hummalı bakışlarını görünce elini tutarak ekledi:

— Kızma sevgilim! Seni sinirlendirmek için söyledim... Sıra bendeydi!

II

— Abine anlatmadın değil mi, özellikle de...

— Anlatır mıyım hiç! Çok utanırım... Hem zaten gara gidebilecek vakti ancak buldum.

— Yani kimse senin yola çıktığını bilmiyor.

— Öyle. Kimseye hesap verecek değilim.

Ravinel elini sürahiye uzattı.

— Biraz daha su?

Ravinel acele etmeksizin bardağı doldurdu, sonra masada dağınık biçimde duran daktiloyla yazılmış sayfaları topladı. *Maison Blache et Léhuédé*... Bir an dalmış gibi durdu.

— Başka bir neden göremiyorum. Lucienne bizi ayırmak istiyor... Hatırlasana... Hani tam bir yıl önce Paris'te staj yapmıştı. Kabul et ki hastanede ya da otelde kalabilirdi... Ama hayır! İlla bizim eve yerleşmesi gerekti.

— Benimle o kadar ilgilendikten sonra biz onu eve davet etmeseydik, haklı olabilirdin.

— Onu demiyorum. Ama neden eve postu serdi? Az kalsın evin hâkimiyetini ele geçirecekti. Neredeyse bir hizmetçi gibi ona boyun eğiyordun.

— Ya, konuş sen! Sanki seni serseme çevirmiyordu.

— Yine de ona sürekli yemek hazırlayan ben değildim.

— Hayır. Ama mektuplarını daktiloya çekiyordun.

— Tuhaf bir kız, dedi Ravinel. Sana o mektubu göndermekle eline ne geçeceğini düşünüyor acaba? Hemen geleceğini tahmin etmiş olmalı... ve beni yalnız bulacağını gayet iyi biliyordu. Öyleyse? Yalancılığı anında ortaya çıkardı.

Mireille sarsılmış görünüyordu. Ravinel bundan buruk bir zevk aldı. Mireille Lucienne'i ona tercih etseydi, buna katlanamazdı.

— Neden? diye mırıldandı Mireille. Evet, neden?.. Buna rağmen iyi biri.

— İyi mi!.. Onu tanımadığın anlaşılıyor.

"Zavallım! Ben onu işbaşında gördüm. Orada, kendi ortamında. Ama senin hiçbir fikrin yok!.. Hemşirelerine bak! Onlara nasıl muamele ettiğini bir görsen!"

— Haydi canım!

Mireille kalkmaya yeltenince koltuğa tutunmak zorunda kaldı, sonra tekrar yerine oturdu ve elinin tersiyle alnını sildi.

— Neyin var?

— Bir şey yok... Sadece başım döndü.

— Fazla ileri gittin işte... Ya hastalanırsan? Her halükârda seni Lucienne tedavi etmeyecek.

Mireille esnedi, bitkin bir tavırla saçlarını kaldırdı.

— Bana yardım eder misin? Biraz uzanacağım. Aniden uykum geldi.

Ravinel onu kolundan tuttu. Mireille dengesini yitirecek gibi oldu, masanın kenarına tutundu.

— Zavallı yavrum! Şu haline bak!

Karısını odaya doğru sürükledi. Mireille'in dizlerinin bağı çözülüyor, bacakları bükülüyordu. Ayaklarını parkede sürürken ayakkabılarından biri ayağından çıktı. Nefes nefese kalan Ravinel onu yatağa bıraktı. Mireille'in rengi solmuştu, zorlukla nefes alıyor gibiydi.

— Sanırım... yanılmışım...

Sesi fısıltı gibi çıksa da gözleri yaşam ışığını muhafaza ediyordu.

— Bugünlerde Germain ya da Marthe'la görüşmeyecek miydin sen? diye sordu Ravinel.

— Hayır... Gelecek hafta.

Ravinel karısının bacaklarını örttü. Mireille'in bakışları üzerinden ayrılmıyordu; aniden kaygının bürüdüğü gözlerinde solmakta olan bir düşünme çabası görülüyordu.

— Fernand!

— Yine ne var?.. Dinlen artık.

— ... Bardak...

Artık yalan söylemenin anlamı yoktu. Ravinel yataktan uzaklaşmak istedi. Karısının yalvaran gözleri onu izliyordu.

— Uyu, diye bağırdı Ravinel.

Mireille gözlerini kırpıştırdı, bir kez, iki kez. Gözbebeklerinde küçücük bir parıltı kalmıştı, ardından bu ışıltı da söndü ve gözleri yavaşça kapandı. Ravinel, teninde örümcek ağı hissetmiş gibi sert bir hareketle elini yüzünde gezdirdi. Mireille artık hiç hareket etmiyordu. Solmuş dudaklarının arasından sedef gibi parlayan dişleri görünüyordu.

Ravinel odadan çıkarak holde el yordamıyla ilerledi. Başı biraz dönüyordu. Mireille'in bakışları, retinasına yapışmış gibi gözlerinin önündeydi; kâh parlak kâh bulanık bu sarımsı görüntü, bir karabasanda aniden bastıran yoğun bir sıkıntı gibi her yerde karşısına çıkıyordu.

Üç adımda bahçeyi geçti, Mireille'in aralık bıraktığı bahçe kapısını çekti ve yavaşça seslendi:

— Lucienne!

Lucienne hemen gölgeden çıktı.

— Gel, dedi Ravinel. Oldu.

Lucienne onun önüne geçerek eve girdi.

— Sen küvetle ilgilen.

Ama Ravinel onu odada takip etti, yolunun üzerindeki ayakkabıyı aldı, yaslanmak zorunda kaldığı şöminenin üstüne koydu. Lucienne, Mireille'in gözkapaklarını kaldırıyordu. Beyazımsı gözyuvarı ve gözakının ortasında boyanmış gibi duran sabit gözbebeği görülüyordu. Ravinel büyülenmiş gibi

başını çeviremiyordu. Lucienne'in her hareketi beynine kazınıyor, korkunç bir dövme gibi oraya işleniyordu. Gazetelerde doğruluk iksiri hakkında röportajlar, makaleler okumuştu. Ya polis... Ürperdi, avuçlarını birleştirdi, sonra bu yakarış hareketinden korkarak ellerini arkasına götürdü. Lucienne büyük bir dikkatle Mireille'in nabzını yokluyordu. Uzun, asabi parmakları, ısırmadan ya da sokmadan önce atardamarı arayan çevik bir hayvan gibi bileği üzerinde dolanıyordu. Parmaklar durarak bir araya geldi. Lucienne kımıldamadan komut verdi.

— Küvet. Çabuk!

Doktor sesine bürünmüştü, tartışılmaz yargıları bildirmeye alışık soğukça bir sesti bu; kalbinden şikâyet ettiğinde Ravinel'i sakinleştiren ses. Ravinel sürüklenircesine banyoya gitti, musluğu açtı, su büyük bir gürültüyle küvetin tabanında şakırdadı. Ravinel tedirgince musluğu kıstı.

— Hadi ama, diye bağırdı Lucienne, ne oluyor?

Ravinel cevap vermediğinden banyonun kapısına kadar geldi.

— Gürültü, dedi Ravinel. Onu uyandıracağız.

Lucienne ona cevap verme zahmetine girmedi, meydan okurcasına önce soğuk suyu, sonra da sıcak suyu sonuna kadar açtı. Neden sonra odaya geri döndü. Yeşile çalan su küvette kabarcıklanarak yavaş yavaş yükseliyordu; yüzeyde belli belirsiz bir buhar oluşuyor, beyaz fayanslarda, duvarlarda, lavabonun cam raflarında birbirlerini sıkıştıran yuvarlak damlacıklar halinde yoğunlaşıyordu. Ravinel buğulanan aynada puslu, tanınmaz siluetini görüyordu. Sahiden banyo yapılacakmış gibi suyu eliyle yokladı ve aniden şakakları zonklayarak doğruldu. Gerçek bir kez daha yüzüne çarpıyordu, tam bir darbeydi bu. Yumruk darbesi, aynı zamanda ışık patlaması gibi. Ne yapmak üzere olduğunu idrak ediyor ve tepeden tırnağa titriyordu... Neyse ki bu duygu uzun sürmedi. Suçlu olduğu düşüncesini anında aklından çıkardı. Mireille uyku ilacı içmişti. Küvet doluyordu. Hiçbirinin cinayetle alakası yoktu. Hiçbiri korkunç değildi. Ravinel bir bardağa

su doldurmuş, yataktaki karısına götürmüştü... Her günkü davranışlardı bunlar. Mireille ölüyordu, tedbirsizliği nedeniyle yakalandığı bir hastalıkmış gibi kendi hatası yüzünden. Burada kimsenin suçu yoktu. Kimse o zavallı Mireille'cikten nefret etmiyordu. Hiç dikkat çekmiyordu... Ama yine de Ravinel odaya döndüğünde... Saçma bir rüya gibiydi. Rüya görüp görmediğini artık bilmiyordu. Hayır... Rüya görmüyordu... Su yavaş yavaş küveti dolduruyordu. Mireille'in bedeni orada, yataktaydı ve şöminenin üzerinde bir kadın ayakkabısı vardı. Lucienne sessizce Mireille'in el çantasını karıştırıyordu.

— Ne arıyorsun? diye sordu Ravinel.

— Biletini arıyorum, diye karşılık verdi Lucienne. Varsay ki gidiş-dönüş bileti aldı. Her şeyi öngörmek lazım... Mektubum? Mireille'den aldın mı?

— Evet. Cebimde.

— Yak onu... Hemen! Sonra unutabilirsin. Komodinin üzerindeki kül tablasını al.

Ravinel çakmağıyla zarfın ucunu tutuşturdu, ateş parmaklarını yakmaya başlayana kadar da mektubu bırakmadı. Kâğıt kenarlarında oynaşan diş diş kızıllıklarla kül tablasında kıvrıldı, büzüldü.

— Buraya geldiğinden kimseye bahsetmemiş, değil mi?

— Bahsetmemiş.

— Germain'e de mi?

— Ona da bahsetmemiş.

— Bana ayakkabısını ver.

Ravinel şöminenin üzerinden ayakkabıyı alırken boğazından hıçkırığa benzer bir ses çıktı.

Lucienne maharetli hareketlerle Mireille'in ayakkabısını giydirdi.

— Su, dedi. Yeterince dolmuştur.

Ravinel artık uyurgezer gibi yürüyordu. Muslukları kapattığında oluşan ani sessizlik sağır ediciydi. Buharın şekilsizleştirdiği yüzünün yansımasını gördü. Dazlak bir kafa, kızıla çalan karmakarışık olmuş kalın kaşlar, burnun altına komik

bir şekilde çizilmiş gibi duran fırça misali bir bıyık. Sert, neredeyse hoyrat bir adamın yüzü. Çoğu kez insanları kandıran, hatta yıllar boyunca Ravinel'i bile kandırmış ama Lucienne'i bir an bile aldatamamış olan basit bir maske.

— Acele et, diye seslendi Lucienne.

Ravinel irkilerek yatağın yanına geldi. Lucienne Mireille'i doğrultmuş, mantosunu çıkarmaya çalışıyordu. Mireille'in başı sallanıyor, bir omzundan diğer omzuna düşüyordu.

— Onu tut!

Lucienne mantonun kollarını kendinden emin hareketlerle çıkarırken Ravinel dişlerini sıkmak zorunda kaldı.

— Kaldır onu!

Ravinel karısını sevgiyle kucaklıyormuş gibi göğsüne bastırarak tutuyordu; büyük bir korkuya kapıldı. Mireille'in başını yastığa bıraktı, ellerinin terini sildi, gürültüyle soludu. Lucienne mantoyu şık bir şekilde katladıktan sonra Mireille'in şapkasının durduğu yemek odasına götürdü. Ravinel oturmak zorunda kaldı. Vakit gelmişti. O anda düşünmek imkânsızdı: "Hâlâ duracak, fikir değiştirecek zaman var!" Bu düşünce birçok kez aklına gelmiş, hatta onu ayakta tutmuştu. Kendi kendine, belki, son anda, demişti. Hep sonraya ertelemişti, çünkü hayal edilen bir olay güven verici bir akışkanlığı barındırır içinde. İnsan bunu yapabileceğini sanır. Doğru değildi. Bu kez olay burada, karşısındaydı. Lucienne geri gelip Ravinel'in elini tuttu.

— Olmuyor, diye mırıldandı Ravinel... Yine de elimden geleni yapıyorum.

— Ben omuzlarından tutarım, dedi Lucienne. Sen sadece bacaklarından tut.

Bu artık kendine saygı, neredeyse haysiyet meselesiydi. Ravinel kararını verdi. Parmaklarını Mireille'in ayak bileklerine doladı. Aklından saçma sapan sözler geçiyordu: "Emin ol, hiçbir şey hissetmeyeceksin Mireille'ciğim... Görüyorsun... Mecbur kaldım... Sana yemin ederim, kötülüğünü istemiyorum... Ben de hastayım... Yakında geberip gideceğim... Kalp rahatsızlığından." Ağlamak istiyordu. Lucienne topu-

ğuyla banyonun kapısını itti. Bir erkek kadar güçlüydü ve hastaları taşımaya alışıktı.

— Onu kenara yasla... Şuraya... Yeter... Bana bırak.

Ravinel öyle hızlı geri çekildi ki lavabonun üzerindeki rafa dirseği çarptı, neredeyse diş fırçası bardağı kırılacaktı. Lucienne önce Mireille'in bacaklarını itti, sonra da tüm bedenini küvetin içine kaydırdı; fışkıran sular karoların üzerine döküldü.

— Tamam, dedi Lucienne. Çabuk ol... Şömine demirlerini bul. Yemek odasındakiler, evet.

Ravinel uzaklaştı. "Bitti... Bitti... Öldü." Kelimeler beynini oyuyordu. Artık düzgün yürüyemiyordu. Yemek odasında bir bardak şarabı başına dikti. Pencerenin altında bir tren düdük çaldı. Rennes posta treniydi kuşkusuz... Şömine demirlerinde biraz kurum vardı. Silmek gerekir miydi? Ama kimse bilmeyecekti ki.

Demirleri getirdi, daha fazla ilerlemeye cesaret edemeyerek banyoda durdu. Lucienne küvetin üzerine eğilmiş, kımıldamadan duruyordu. Suyun içindeki sol kolu görülmüyordu.

— Demirleri bırak, diye buyurdu.

Ravinel onun sesini tanıyamadı. Demirleri banyonun eşiğine bıraktı; Lucienne eğilerek serbest eliyle teker teker demirleri aldı. Huzursuzluğuna rağmen tek bir gereksiz hareket yapmıyordu. Demirler ağırlık yaparak cansız bedeni suyun altında tutacaktı. Ravinel pelte gibi birkaç adım atarak yatağa gitti, başını yastığa gömdü ve acısının dışarı çıkmasına izin verdi. Gözünün önünden eski görüntüler geçiyordu. Enghien'deki küçük evi ziyaret eden Mireille: "Radyoyu odaya koyarız değil mi şekerim?" Renault Juvaquatre'ı aldığında sevinçle ellerini çırpan Mireille: "İçinde uyuyabiliriz, biliyorsun, yeterince büyük." Ve daha bulanık başka görüntüler: Antibes'de bir tekne, çiçeklerle dolu bir bahçe, bir palmiye ağacı...

Lucienne lavabonun musluğunu açtı. Ardından Ravinel kolonya şişesinin çınlamasını duydu. Lucienne ameliyat sonrasında olduğu gibi ellerini, kollarını düzenli bir şekilde yıkı-

yordu. Her şeye rağmen o da korkuyordu. Varsayımlar iyiydi hoştu. İnsan hayatı hiçe sayılıyormuş gibi yapılırdı. Kurnazca görüşler ileri sürülürdü. Ölümü savunan görüşler... Evet, tabii ki. Ama ölüm, hatta huzurlu bir ölüm, Lucienne'in söylediği gibi ötenazi hemen yanı başınızdaysa, dehşete kapılırsınız. Hayır, şömine demirlerini alırken Lucienne'in nasıl baktığını unutmayacaktı. Sarsılmış, allak bullak olmuş birinin bakışıydı... Ravinel'i rahatlatan bir bakış... Artık suç ortağıydılar. Lucienne onu bırakamazdı. Birkaç ay sonra evleneceklerdi. Neyse, bu sonraki meseleydi. Kesin bir karar vermemişlerdi.

Ravinel gözlerini sildi; bu kadar çok ağladığını fark edince şaşırdı. Yatağa oturdu.

— Lucienne?

— Ne var?

Her zamanki sesine kavuşmuştu. Ravinel onun o anda yüzüne pudra, dudaklarına ruj sürmekte olduğuna yemin edebilirdi.

— Bu işi şu gece halletsek?

Lucienne elinde rujla anında banyodan çıktı.

— Eğer onu... götürebilirsek... diye devam etti Ravinel.

— Ne! Aklını mı oynattın sen! Böyle bir şey yapmanın hiç gereği yok.

— Her şey... bir an evvel bitsin istiyorum.

Lucienne son kez küvete baktı, lambayı söndürdü, son derece yavaşça kapıyı kapattı.

— Peki sen nerede, kimlerle birlikte olduğunu nasıl ispatlayacaksın? Polis senden şüphelenecek, biliyorsun. Özellikle de sigorta şirketi... Şahitlerin seni bu gece ve yarın, hatta sonraki gün görmesi gerek.

— Elbette, dedi Ravinel büyük bir bitkinlikle.

— Haydi zavallı sevgilim, en zor kısmı bitti... Şimdi pes edemezsin.

Lucienne onun yanaklarını okşadı. Parmakları kolonya kokuyordu. Ravinel Lucienne'in omzuna tutunarak kalktı.

— Haklısın. Öyleyse seni... cumadan önce göremeyeceğim.

— Maalesef! Biliyorsun ki hastanedeyim... Sonra nerede buluşacağız?.. Kesinlikle burada değil.

— Ah! Hayır!

Ravinel tam anlamıyla çığlık atmıştı.

— Biliyorsun... Şu sıra birlikte görülmemeliyiz. Her şeyi tehlikeye atamayız... çocukça bir heves için.

— O zaman yarından sonra, sekizde?

— Anlaştığımız gibi, sekizde, Ile-Gloriette Rıhtımı'nda. Bu geceki gibi karanlık olur umarım.

Ravinel'in ayakkabılarını, kravatını getirdi, pardösüsünü giymesine yardım etti.

— Bu iki gün ne yapacaksın zavallı Fernand'cığım?

— Bilmiyorum.

— Bu civarda ziyaret edeceğin birkaç müşteri daha vardır.

— Ah, her zaman müşteri olur.

— Valizin arabada mı?.. Tıraş bıçağın?.. Diş fırçan?

— Evet. Her şey hazır.

— Öyleyse çıkalım. Beni Commerce Meydanı'nda bırakırsın.

Ravinel garajı açmaya giderken Lucienne kapıyı yavaşça kapadı, anahtarı bahçe kapısının kilidinde iki kez çevirdi. Sokak lambaları çamaşırların arasından parlar gibiydi. Sis ılıktı, çamur kokuyordu. Nehrin oralarda bir motor çalışıyordu, tekleyen bir dizel. Lucienne kamyonete bindi, asabi bir tavırla vitesi kurcalayan Ravinel'in yanına oturdu. Ravinel arabayı kaldırımın yanına çekti, garajın sürgülü parmaklığını itti, kilidini taktı, sonra başını kaldırarak eve baktı, pardösüsünün yakasını kaldırdı.

— Yola koyulalım!

Araba sarımsı örtüler gibi aralanan, sileceklere rağmen cama yapışan yumuşak bir maddeyi yara yara yavaşça ilerledi. Sisin içinde rayların ve demiryolu makaslarının parladığı bir yol açarak hemen gözden kaybolan bir lokomotif gördüler.

— Kimse indiğimi görmez, diye fısıldadı Lucienne.

Kırmızı bir fener Bourse binasının şantiyesine geldiklerini gösteriyordu. Aynı anda Commerce Meydanı'nın çevresine dizilmiş tramvayların ışıklarını da gördüler.

— Beni burada bırak.

Lucienne eğilerek Ravinel'i şakağından öptü.

— Dikkatsizlik etme. Sakin ol. Biliyorsun ki bu gerekliydi tatlım.

Kapıyı arkasından çarparak çıktı, yürüdükçe duman kıvrımlarının oluştuğu grimsi bir perdenin arasına daldı. Ravinel yalnız kaldı, elleri sarsılan direksiyona kenetlenmişti. O anda emin oldu, bu sis... Hayır! Bir tesadüf değildi. Bu sisin açık bir anlamı vardı. Ravinel burada, bu metal kutunun içinde kıyametin eşiğindeydi... O, Ravinel... Aslında kötü olmayan zavallı herifin teki... Çalı gibi kalın kaşlarıyla kendini görüyordu... Fernand Ravinel... ellerini bir kör gibi ileri uzatmış, hayatın içinden geçiyor... Her zaman sisler içinde!.. Şöyle bir görünen siluetler... aldatıcı siluetler... Mireille... Ve güneş hiç doğmayacaktı. Bundan emindi. Sınırları olmayan bu ülkeden asla çıkamayacaktı. Cezalı bir ruh. Bir hayalet! Bu düşünce Ravinel'e ilk defa azap çektirmiyordu. Bunca şeyden sonra sadece bir hayaletti belki de.

Arabayı harekete geçirdi, önce meydanın etrafında bir tur attı. Kafelerin buğulu camlarının ardında gölge oyunları görülüyordu. Bir burun, büyük bir pipo, yıldız patlaması gibi aniden büyüyerek açılan bir el ve ışıklar, ışıklar... Ravinel'in ışıkları görmeye, kendisine birdenbire büyük gelmeye başlayan bu bedeni ışıklarla doldurmaya ihtiyacı vardı. Brasserie de la Fosse'un önünde park etti; sarışın, iriyarı, gülen bir kızın peşinden döner kapıdan geçti. Başka bir dumanın içindeydi; sigara ve pipo dumanları suratların arasında salınıyor, bir garsonun avcunda dolandırdığı tepsideki şişeleri sarmalıyordu. Başlar kalkıyor, parmaklar şıklatılıyordu.

— Firmin! Benim konyağım nerede?

Bozuk paralar tezgâhta, masalarda şıngırdıyor, sipariş verenlerin uğultusu ile bir yazarkasanın takırtısı birbirine karışıyordu.

— Ayrıca üç kahve, üç!

Bilardo topları masada yuvarlanıyor, tok bir sesle çarpışıyordu. Gürültü! Hayatın gürültüsü. Ravinel bir köşede oturacak boş yer bulup çöktü, bütün kasları gevşedi.

"Geldim," diye düşündü.

Ellerini sehpanın üzerine, her köşesinde kahverengi harflerle *Byrrh* yazan kare şeklinde bir kül tablasının yanına uzattı. Sağlam bir nesneydi bu. Dokunması hoştu.

— Beyefendi ne isterler?

Garson saygılı, içten bir tavırla eğilmişti. Ravinel bir soluk aldı.

— Punç, Firmin, dedi. Büyük bir bardak punç.

— Elbette efendim.

Ravinel geceyi ve evi yavaş yavaş unutuyordu. Isınmıştı. Güzel kokan bir sigara içiyordu. Garson dikkatli ve istekli hareketlerle çabucak servis yaptı. Şeker ve rom... Hemen akabinde içki alev aldı. Havada, içkinin üzerinde kendiliğinden oluşmuş gibi görünen bir alev. Önce mavi, sonra ateşin rengârenk ince çizgileriyle titreşen turuncu bir alev. Gözlere neşe veriyordu. Ravinel küçükken hayranlıkla seyrettiği bir takvimi hatırladı: Masmavi bir denizin yaladığı altın sarısı bir kıyının yakınında, egzotik ağaçların altında diz çökmüş siyahi bir kadın. Punçun alevinde aynı baş döndürücü tonları görüyordu. Yakıcı içkiyi yudum yudum içtiğinde kaygıları, tedirginliği, sıkıntıyı dağıtan huzur verici bir güneşin altın ışıklarını içiyormuş gibi oldu. Onun da kimseye hesap vermeden, dolu dolu ve rahat bir yaşam sürme hakkı vardı. Kendisini uzun zamandır boğan bir şeyden kurtulmuş gibi hissetti. Karşısındaki aynada gördüğü diğer Ravinel'e ilk kez kaygısızca baktı. Otuz sekiz yaşında, şimdiden ihtiyarlamış ama henüz yaşamaya başlamamış bir adam. Siyahi kadına ve mavi denize hayranlıkla bakan oğlanla yaşıttı. Hayır, hâlâ çok geç değildi.

— Firmin! Bir tane daha! Ve bir tren tarifesi.

— Elbette efendim.

Ravinel cebinden bir kartpostal çıkardı. Tabii ki bunu, yani Mireille'e bir not göndermeyi akıl eden Lucienne'di. *Cumar-*

tesi sabahı geleceğim... Dolmakalemini salladı. Garson geri geliyordu.

— Söylesenize Firmin, bugün ayın kaçı?

— Şey... Dördü efendim.

— Dördü... Doğru! Gün boyunca bu tarihi yazdım oysaki... Bir pul bulunabilir mi acaba?

Tarifenin köşeleri lekelenmiş, pislenmişti. Ama Ravinel böylesi ayrıntılarla ilgilenmiyordu. Eski Paris-Lyon-Méditerranée şebekesini aradı. Muhakkak Paris'ten gideceklerdi. Ve trenle. Artık kamyonet söz konusu olamazdı. Parmağının üzerinde dolandığı isimler başını döndürmüştü. Dijon, Lyon, Rhône Vadisi'nin tüm şehirleri... *No 35 – Riviera-Express – Birinci ve ikinci sınıf – Antibes 7.44*... Ventimiglia'ya kadar giden bunun gibi hızlı trenler de vardı, Modane üzerinden doğruca İtalya'ya geçen başkaları da. Yemekli vagonlar da vardı, yataklı olanlar da... Uzun, mavi vagonlar... Onları sigarasının dumanında görüyordu. Hafifçe yalpaladıklarını, pencerelerin ötesindeki geceyi; aydınlık, yıldızlarla dolu, korkmadan bakılabilecek bir geceyi hayalinde canlandırıyordu.

Alkol ağzında karamel tadı bırakıyordu. Kafasında yolculuk uğultusu vardı sanki. Döner kapıyla birlikte ışık demetleri de fır dönüyordu.

— Kapatıyoruz efendim.

Ravinel parayı hiç önemsemiyormuşçasına bozuklukları masaya fırlattı. Bir hareketle Firmin'i, kendisine bakan kasiyeri, geçmişi uzaklaştırdı. Kapı onu yakalayıp kaldırıma fırlattı. Tereddüt etti, bir an duvara yaslandı. Düşünceleri bulandı. Dilinin ucuna nedensizce bir kelime geldi: Tipperary. Tipperary'nin ne anlama geldiğini bilmiyordu. Bezgince gülümsedi.

III

Bir buçuk gün daha! Bir gün daha! Ravinel saatleri saymaya başlamıştı artık. Bu bekleyişin korkunç olacağını sanmıştı. Hayır. Korkunç değildi. Ama belki bir anlamda daha da kötüydü. Bitmek bilmiyordu ve iç karartıcıydı. Zaman, ölçüsünü yitirmişti. Beş yıla mahkûm bir tutsak da başlangıçta buna benzer bir duygu hissediyor olmalıydı. Ömür boyu hapse mahkûm edilmiş bir suçlu... Ravinel leşin üstündeki bir sinek gibi inatla vızıldayan bu düşünceyi kafasından kovmaya çalıştı.

İçti. Görülmek için değil. Sarhoş olmak için değil. Sadece hayatın ritmini değiştirmek için. İki kadeh içki arasında zamanın farkına varmadan çok uzun bir süre geçmiş gibi oluyordu. İnsan küçücük ayrıntıları kafasında evirip çeviriyordu. Önceki gece mecburen kaldığı otel mesela. Rahatsız yatak. Berbat kahve. Sürekli gelip giden insanlar. Düdük çalan trenler. Nantes'tan ayrılması, Redon'da, Ancenis'de dolanması gerekiyordu. Ama dışarı çıkması imkânsızdı. Belki de sabahları keskin ve cesaret kırıcı bir berraklıkla uyandığı içindi. İnsan ihtimalleri hesaplıyordu. Mücadele etmeye değmeyecek kadar düşük görünüyordu ihtimaller. Saat ona doğru aniden Ravinel'in kendine güveni geldi. Tereddüt ama daha çok umut gerekçelerini tuhaf bir şekilde aydınlatan yeni bir ışık gibiydi.

Bunun üzerine Café Français'nin kapısını büyük bir cesaretle itti. Arkadaşlarıyla karşılaştı. İkisi üçü hep burada brendili kahve içerdi.

— Vay Fernand!

— Hey! Kötü görünüyorsun!

Aralarına oturup gülmesi gerekiyordu. Neyse ki ilk açıklamayı kabul ettiler. Yalan söylemek ne kadar da kolaydı. Dişinin ağrıdığını, ancak ilaçlarla uyuyabildiğini söylemesi yeterli oldu.

— Benim, dedi Tamisier, geçen yıl azıdişim ağrıyordu. Biraz daha sürseydi kendimi suya atardım, öylesine canım yanıyordu.

Gariptir ki insan böylesi bir şeyi kolaylıkla benimsiyordu. Dişinin ağrıdığına inanıyordun ve gerçekten dişin ağrıyormuş gibi oluyordu. Daha geçen akşam Mireille'le... Geçen akşam mı!.. Tanrım! Dün akşamdı... Yalan mıydı?.. Hayır!.. Bundan daha karmaşıktı. Birdenbire bir başka hayatın insanı oluyordunuz, bir aktör gibi. Ama aktör, perde kapandıktan sonra canlandırdığı kişiliklerle ilişiğini kesiyordu. Halbuki kimileri için... kim kendisi, kim canlandırdığı kişilik, bilmek imkânsızdı.

— Söylesene Ravinel, Rotor marka makaralar iyi mi? *La Pêche illustrée*'de gördüm...

— Fena değil. Özellikle de deniz balıkçılığı için.

Bir kasım sabahıydı. Sisin ardında beyaz bir güneş ve ıslak kaldırımlar... Zaman zaman kafenin köşesinden bir tramvay dönüyor, tekerlekleri raylarda tiz, uzun ama kulağı rahatsız etmeyen bir ses çıkarıyordu.

— Her şey yolunda mı?

— Yolunda.

Bu kez de yalan değildi. Bu ikiye bölünmüşlük olağanüstüydü.

— Tuhaf bir yaşam, dedi Bellœil. Hep yollarda!.. Paris bölgesini almayı ister miydin?

— Hayır. Bir kere Paris bölgesi hep daha eski satış temsilcilerine ayrılmıştır. Üstelik burada iş hacmim daha fazla.

— Neden bu işi seçtiğini hiç anlayamadım, dedi Tamisier. Eğitimin göz önüne alınacak olursa...

Ardından Bellœil'e, Ravinel'in hukuk okuduğunu açıkladı. Kendisini bir türlü çözemediğini onlara nasıl anlatmalıydı? Suyun cazibesini...

— Kötü müsün? diye mırıldandı Bellœil.

— Zaman zaman çok ağrıyor.

Suyun cazibesi ve şiirin, evet, karmaşık, zarif, cilalı aletler de şiirdi. Belki biraz çocukça, çocukluktan çıkılamadığını gösteren bir şeyler vardı bunda. Ama neden çocukluktan çıkılacaktı ki? Kravat, gömlek satan ve iki müşteri arasında umutsuzca, sabırla ve ağır ağır kendini içkiyle uyuşturan Bellœil gibi biri olmak için mi? Küçücük evlerinde görünmez bir zincirle prangaya vurulmuş onca insan gibi! Göçebelerin en güçlü soyuna mensup olduğu, havai bir iş yaptığı, bir tezgâha olta iğneleri, çapariler ya da rengârenk kepçeler, yani tam da adı üstünde *zokalar* dizerek hayal sattığı için onları küçümsediğini söyleyebilir miydi? Elbette bir işi vardı! Herkes gibi. Ama bu tam bir iş sayılmazdı. Daha çok resme, edebiyata benziyordu... Açıklaması zordu. Balıkçılık bir tür kaçıştı. Peki ama kaçtığı neydi? Bütün sorun buydu işte.

...Ravinel irkildi. Dokuz buçuk. Kırk beş dakikadır önceki gece olanları düşünüyordu.

— Garson! Bir konyak!

Kafeden çıktıktan sonra neler olmuştu? Pirmil Köprüsü'nün yakınında Le Flem'i ziyaret etmişti. Le Flem ördek avı için uzun namlulu üç tüfek siparişi vermişti. Ravinel her pazartesi Pellerin'de devasa turnabalıkları tutan bir kuaförle gevezelik etmişti. Tatlı su kefali, çapariyle balık tutma hakkında konuşmuşlardı. Kuaförün çapariye güveni yoktu. Onu ikna etmek için keklik tüyüyle bir Hitchcock hazırlaması gerekmişti. Ravinel Fransa'da, belki de Avrupa'da kimsenin yapamadığı çapariler imal ediyordu. Olta iğnesini sol elde tutmanın yöntemi vardı. Özellikle de tüyü iğnenin etrafına sarma, tüyü

kabartma ve düğüm atma yöntemi vardı. Cilalama işini herkes yapabilirdi. Ama incecik tüylerin tel tel kabartılması, yemi canlı gibi gösteren antenli böcek görünümündeki zokaların yerleştirilmesi, renk seçimi, tüm bunlar sanattı. Zoka insanın avcunda titreşip sarsılırdı... Azıcık üflense uçabilirdi. Öylesine kusursuzca taklit edilmişti ki, teninin üzerine konmuş o tüylü böceği görüp irkilebilirdi insan. Üzerine basıp ezme isteği uyandırırdı.

— Tamam o zaman, demişti kuaför.

Le Flem bir bilek hareketiyle balığı yakalamış gibi yapmıştı ve hayali bir kamış elinde bükülmüştü. Balık aşağıda, suyun derinliklerinde çırpınıyormuş gibi Le Flem'in kolu sarsılmıştı.

— Turnabalığı vuruyor... buyurun yavrum!

Kaşla göz arasında sol elindeki hayali bir kepçeyi mağlup balığın altına götürmüştü. Fiyakalı adamdı Le Flem.

Böylece saatler su gibi akıp geçmişti. Öğleden sonra sinemaya gitmişti. Akşam yine sinema. Sonra çok daha sakin bir başka otele geçmişti. Mireille bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. Küvetteki Mireille değildi bu, Enghien'deki Mireille'di. Kaygılarını rahatça anlatacağı canlı bir Mireille'di. "Benim yerimde sen olsaydın ne yapardın Mireille?" Onu hâlâ sevdiğini ya da daha ziyade çekingence sevmeye başladığını anlamak zorundaydı. Gülünçtü. Ne olursa olsun iğrençti ama yine de...

— Bak sen! Ravinel değil mi bu?

— Ne?

İki kişi Ravinel'in önünde durdu, Cadiou ve bir başkası. Uzun boylu, cılız, yakası kürklü uzun deri ceket giymiş biri. Ravinel'in gözlerinin içine bakıyordu, sanki...

— Seni Larmingeat'yla tanıştırayım, dedi Cadiou.

Larmingeat! Ravinel, Larmingeat'yı hatırladı. Bir zamanlar ona dertlerini anlatan siyah önlüklü oğlan. Bir süre birbirlerine baktılar. Elini ilk uzatan Larmingeat oldu.

— Fernand! Bu ne sürpriz... Yirmi beş yıl oldu, değil mi?

Cadiou ellerini çırptı.

— Üç konyak!

Her şeye rağmen sıkıntılı bir an oldu. Karga burunlu, soğuk bakışlı bu uzun adam Larmingeat mıydı?

— Ne oldun? diye sordu Ravinel.

— Mimar... Ya sen?

— Ah, ben satış temsilcisi.

Bu durum hemen bir mesafe yarattı. Larmingeat, Cadiou'ya dönüp anlatmaya girişti:

— Brest'te aynı okuldaydık. Sanırım, diplomamızı birlikte almıştık... Ne kadar eskide kaldı hepsi!

Konyağını avcunda ısıttıktan sonra tekrar Ravinel'e döndü:

— Annen baban?

— Öldüler.

Larmingeat içini çekip Cadiou'ya açıkladı:

— Babası lisede öğretmendi. Şemsiyesi ve çantasıyla hâlâ gözümün önünde. Pek gülümsemezdi.

Hayır. Pek gülümsemezdi. Veremdi. Ama Larmingeat'nın bunu bilmesine gerek yoktu. Lisedeki çocukların Sardalya adını taktığı hep siyah giyen bu adamdan bahsetmek gereksizdi. Aslında Ravinel'in derslerden nefret etmesine o sebep olmuştu. Sürekli tekrarlardı: "Ben burada olmadığım zaman... Ben artık olmadığımda..." Ve çalışmak, sürekli çalışmak şarttı. Sofrada yemeyi kesip gür "Ravinel kaşları"nın altından oğlunu incelerdi. "Fernand, Campo-Formio Antlaşması'nın tarihi? Bütanın formülü? Latincede zaman uyumu?" Net, kılı kırk yaran, her şeyi listeleyen bir adamdı. Onun için coğrafya şehirlerin listesiydi; tarih dersi, önemli günlerin listesi; insan, sinir ve kemik isimlerinin listesi. Ravinel lise bitirme sınavını düşündüğünde hâlâ soğuk terler döküyordu. En çok da kâbus parçaları gibi tuhaf isimler aklına geliyordu: Pointe-à-Pitre... kretase... tek çenekli... Sardalya'nın oğlu olmanın bir bedeli vardı. Ravinel babasının ölmesi için dua ettiğini, yaklaşan ölümünü haber veren tüm belirtileri sabırsızlıkla beklediğini itiraf etse Larmingeat ne derdi acaba? Ah, Ravinel tıp konusunda çok bilgiliydi. Dudakların kenarındaki köpüğün, geceleri kesik kesik öksürmenin ne anlama geldi-

ğini biliyordu. Hasta bir adamın oğlu olmanın da ne anlama geldiğini biliyordu. Mevsim değişikliklerinde sürekli sağlığı için kaygılanmak, ateşini ölçmek... Annesinin dediği gibi: "Bizim ailede kimse uzun yaşamaz." Kocasının ölümünden birkaç ay sonra sessiz sedasız, hesap kitap yapmaktan yorulmuş bir halde hayata gözlerini yummuştu. Ravinel tek çocuk olduğundan, yaşına rağmen kendini öksüz hissetmişti. Öksüz kalmıştı. İçinde bir şeyler çiçeklenmeye fırsat bulamamıştı; bir kapı çarptığında ya da aniden kendisine seslenildiğinde yerinden sıçrıyordu. Doğrudan kendisini hedef alan sorulardan korkuyordu. Kimse ona artık Campo-Formio Antlaşması'nın tarihini sormuyordu elbette ama önemli bir bilgiyi haiz olmamaktan, cevap verememekten korkuyordu. Gerçekten de telefon numarasını ya da arabasının plakasını unuttuğu olurdu. Bir gün adını da unutacaktı. Bir evlat, bir koca, kısacası hiçbir şey olmayacaktı artık. Diğerlerinin arasında bir adam olacak ve kim bilir belki de o gün mutlu olacak, yasak bir mutluluk duyacaktı.

— Pointe des Espagnols'daki gezintilerimizi hatırlıyor musun?

Ravinel yavaşça yüzeye çıktı. Ah, evet, Larmingeat!

— Ravinel'i o günlerde tanımak isterdim, dedi Cadiou. Aksi bir tipti sanırım, değil mi?

— Aksi mi?

Ravinel ile Larmingeat bakıştılar. Aralarında bir anlaşma imzalamış gibi aynı anda gülümsediler. Çünkü Cadiou anlayamazdı...

— Aksi denebilir, diyen Larmingeat tekrar Ravinel'e döndü. Evlendin mi?

Ravinel alyansına bakıp kızardı.

— Evet, Paris yakınlarında, Enghien'de oturuyoruz.

— Orayı biliyorum.

Sohbette bir boşluk oldu. Birbirlerini incelediler. Larmingeat'nın da parmağında alyans vardı. İçki içmeye alışık olmadığından zaman zaman gözlerini siliyordu. Ravinel de ona bir

şeyler sorabilirdi ama neye yarardı ki? Başkalarının hayatı onu hiçbir zaman ilgilendirmemişti.

— İnşaat işleri iyi gidiyor mu? diye sordu Cadiou.

— İdare eder, diye karşılık verdi Larmingeat.

— Orta halli ama rahat bir zemin katı ne kadar ediyor?

— Değişiyor. Dört oda, bir banyo iki milyona gidiyor. Tabii ki her şeyiyle modern bir banyodan söz ediyorum.

Ravinel garsona seslendi.

— Bir içki daha alalım, diye önerdi Cadiou.

— Hayır. Bir randevum var. Özür dilerim Larmingeat.

Ravinel karşısındaki gevşek elleri sıktı. Larmingeat soğuk bir hava takındı. Elbette saygısızlık etmek istemiyordu.

— Yine de bizimle bir yemek yiyebilirdin, diye homurdandı Cadiou.

— Başka sefere.

— Bekliyorum. Sana Pont de Cens'da aldığım araziyi gösteririm.

Ravinel hızlı adımlarla uzaklaştı. Soğukkanlılığını kaybettiği için kendine kızdı. Ama derisiz bir insan gibi hassas olması kendi suçu muydu? Onun yerinde bir başkası olsaydı...

Saatler geçti. Kamyonetini Erdre servis istasyonuna sürdü. Yağlama. Benzin doldurma. Tedbir olarak iki benzin bidonu doldurttu. Sonra Commerce Meydanı'na doğru yol aldı; Bourse'u, Joliette'in önündeki küçük meydanı geçti. Solunda limanı, uzaklaşan *Liberty*'nin ışıklarını, o ışıkların Loire Nehri'nin yüzeyinde yol yol yansımasını gördü. Kendini hiçbir zaman her şeye böylesine yakın, böylesine kendinden bağımsızlaşmış gibi hissetmemişti. Ama buna rağmen yüreği acıyla burkuluyor, sinirleri gerçekleşmek üzere olan felaketi karşılamak üzere geriliyordu. Ucu bucağı görünmeyen bir yük treni geçti. Ravinel vagonları saydı. Otuz bir taneydi. Lucienne hastaneden çıkmış olmalıydı. Ravinel işi bitirmeyi ona bırakacaktı. Zaten her şeyi o düzenlemişti. Ah, muşamba! Arkada, kamyonetin köşesinde katlamış olarak durduğunu biliyordu, buna rağmen dönüp muşambaya baktı. Eşantiyon bir kamp

malzemesi olarak verilen *California* muşambası. Doğrulduğunda kauçuk ayakkabı tabanlarıyla hiç ses çıkarmadan gelen Lucienne'i gördü.

— İyi akşamlar Fernand... İyi misin? Yorulmadın değil mi?

Kapıyı bile açmadan eldivenini çıkarıp Ravinel'in elini yokladı. Yüzünü buruşturdu.

— Sinirli gibisin... Sanıyorum içmişsin de.

— Öyle gerekiyordu, diye homurdandı Ravinel motoru çalıştırırken. Etrafta görünmemi sen istedin.

Kamyonet Fosse Rıhtımı boyunca ilerledi. Paydos saatiydi. Onlarca küçük ışık karanlıkta zikzak yaparak iç içe geçiyordu; bunlar bisikletlilerdi. Dikkatli olmak lazımdı ama Ravinel çok iyi bir tamirci değilse de araba kullanmayı biliyordu. Ustaca aralardan sıyrıldı. Aktarma noktasından sonra trafik rahatladı.

* * *

— Anahtarları ver, diye mırıldandı Lucienne.

Ravinel manevra yaptı, garaja geri geri girdi, Lucienne de garajın kepengini tekrar indirdi. Ravinel şimdi bir konyak içecekti.

— Muşamba, dedi Lucienne.

Evin arkadaki kapısını açıp kulak kabarttı. Ravinel muşambayı alıp açtıktan sonra rulo yaparken Lucienne iki basamağı tırmanıp eve girdi. Ravinel birden bir ses duyup kaygılandı. Su... Küvetten akan suyun sesi. Boru garajdan geçiyordu. Ravinel boğulan çok insan görmüştü. İşi nedeniyle ırmak kenarlarına çok gitmişti. Boğulmuş birini görmek hiç de hoş değildi. Şişip kapkara olurlardı. Tekne kancalarının altında derileri parçalanırdı. Ravinel iki basamağı tırmandı. Orada, evin sessizliğinde küvet hıçkırarak, iç çekerek boşalıyordu. Ravinel koridorda yürüdü, banyonun eşiğinde durdu. Kapısı açıktı. Lucienne son kez guruldayan küvetin üstüne eğilmişti. Bir şeye bakıyordu... Muşamba düştü. Kaydı mı, yoksa Ravinel'in kendisi mi bıraktı bilemiyordu... Yarım tur atıp yemek odasına girdi. Şarap şişesi hâlâ masada, sürahinin yanındaydı. Şişeyi nefessiz kalana kadar başına dikti. Peki

şimdi ne olacaktı? Karar vermek gerekiyordu. Geldiği yere geri gitti, muşambayı yerden aldı.

— Buraya ser, dedi Lucienne.

— Neyi?

— Muşambayı.

Acımasız, sert bir ifadesi vardı, Ravinel onu daha önce hiç böyle görmemişti. Sugeçirmez kumaşı açtı. Yeşil, kocaman bir halı gibiydi, banyoya biraz büyük gelmişti.

— Şimdi ne yapacağız? diye fısıldadı Ravinel.

Lucienne mantosunu çıkardı, kollarını sıvadı.

— Şimdi ne yapacağız? diye tekrarladı Ravinel.

— Sence? Kırk sekiz saat sonra...

Kelimelerin tuhaf gücü! Ravinel aniden üşüdü. Mireille'in adına üşüdü. Görmek istedi. Başı dönüyormuş gibi küvete eğildi. Bacaklara yapışmış eteği, kıvrılmış kolları, boğazın etrafında kenetlenmiş elleri gördü. Ah!

Bir çığlık atarak geri çekildi. Mireille'in yüzünü, alnına, gözlerine yosun gibi yapışan, sudan kararmış saçlarını gördü. Donmuş gibi duran ağzını ve ortaya çıkan dişlerini de gördü.

— Bana yardım et, dedi Lucienne.

Ravinel lavaboya yaslandı. Midesi bulanınca iki büklüm oldu.

— Biraz... bekle.

Çok korkunçtu. Buna rağmen çok daha kötü bir şeyle karşılaşacağını sanmıştı. Fakat nehirde boğulanlar, kapkara kıyılar boyunca günlerce sürüklenmiş, köklere dolanmış bir halde olurdu. Oysa...

Ravinel doğrulup pardösüsünü, ceketini çıkardı.

— Sen bacaklarından tut, diye buyurdu Lucienne.

Hareket alanı kısıtlı olduğu için ağırlık daha da artıyordu. Damlalar şıp şıp yere damlıyordu. Ah, kaskatı olmuş, donmuş o bacaklar! Mireille'in bedeni küvetin dışına çıktı. Onu muşambanın üzerine yatırdılar. Lucienne muşambanın bir ucunu üzerine kıvırıp paket yapar gibi yuvarladı. Artık ayaklarının ucunda hafifçe su sızdıran, rulo edilmiş parlak bir

örtü vardı. Tutup taşımak için iki ucunu kıvırmak yeterliydi. Biri önde, diğeri arkada, yüklerini taşıyarak evi boydan boya geçtiler.

— Arabayı açman gerekiyordu, dedi Lucienne.

Ravinel arkadaki kepengi kaldırdı, kamyonete tırmandı ve uzunluğu yüzünden yanlamasına yerleştirmeleri gereken paketi kendine doğru çekti.

— Bağlasaydık daha iyi olurdu, dedi.

Söylediği sözden anında rahatsız oldu. Konuşan gezgin satıcıydı. Koca değil. Zaten Lucienne bu ayrıntıyı daha önce düşünmemiş miydi?

— Burada oyalanmamamız gerek. Bu şekilde gidecek.

Ravinel arabadan indi, belini ovuşturdu. İşte. Bitmişti. Biraz heyecanlanmıştı. Tam olarak boşaltamadığı sinirsel enerjisi tikler, gereksiz hareketler halinde ortaya çıkıyordu. Ellerini kavuşturuyor, açıyor, başını sıvazlıyor, burnunu siliyor, kaşınıyordu.

— Bekle, dedi Lucienne. Etrafı biraz toparlayayım.

— Hayır!

Hayır! Azıcık aydınlanmış bu garajda tek başına beklemeyi kaldıramazdı. Birlikte eve çıktılar. Lucienne yemek odasını toparladı, sürahiyi boşaltıp kuruladı. Banyonun zeminine dökülen suları sildi. Giyindi. Ravinel ise ceketini fırçaladı, yatağı düzeltti. Her şey yolundaydı. Evi bir kez daha dolaştılar; Ravinel'in şapkası elindeydi, eldivenlerini giymiş Lucienne de Mireille'in mantosunu ve çantasını taşıyordu. Tamamdı! Ravinel'e döndü.

— Memnun musun tatlım? O zaman öp beni.

Asla! Burada olmazdı. Lucienne kalpsizdi. Ravinel bazen onu anlayamıyordu, özellikle de son derece düşüncesiz davrandığında. Lucienne'i koridora itti, kapıyı dışarıdan kilitledi. Ardından garaja gidip arabayı son kez gözden geçirdi, ayakkabısının burnuyla lastikleri kontrol etti. Lucienne arabaya yerleşmişti bile. Ravinel kamyoneti çıkardı, garajın kepengini çabucak kapadı. Sırtının dönük olduğu arabayı acaba merak-

lının biri... İçini yine sıkıntı bastı. Ravinel kapıyı çarparak kapadı, motoru çalıştırdı. Gar tarafına doğru sürdü, fazla aydınlatılmamış yollardan giderek Général-Buat Sokağı'na vardı. Kamyonet kaldırım taşlarında sarsılıyor, buğulanmış camların ardında karanlık siluetlerin görüldüğü tramvayların yanından geçip gidiyordu.

— Bu kadar hızlı gitmeye gerek yok, dedi Lucienne.

Ama Ravinel şehri bir an önce terk etmek, karanlık kır yollarına çıkmak istiyordu. Kırmızı, beyaz benzin istasyonları yanlarından akıp gidiyordu... İşçi evleri... fabrika duvarları. Caddenin ilerisindeki hemzemin geçidin bariyerleri ışıldayarak aşağı iniyordu. O anda Ravinel'in korkusu iyice arttı. Bir kamyonun arkasında durdu, farları söndürdü.

— Hiç değilse park lambalarını yak!

Bu kadın odun gibiydi! Bir tren geçti; geceyi kızıl ışığa boğan ocağıyla yaşlı bir lokomotifin çektiği bir balast treniydi bu. Kamyon sarsıldı. Yol açılmıştı. Ravinel tüm duaları unutmamış olsaydı dua ederdi.

IV

Ravinel genellikle geceleri araba kullanırdı. Öylesi daha çok hoşuna giderdi. Yalnız olurdu. Son sürat gölgelerin arasına dalardı. Köyleri geçerken hiç hız kesmezdi. Farlar çalkantılı bir kanala benzeyen yolu tuhaf bir biçimde aydınlatırdı. Sürat teknesinde gidiyormuş gibi olurdu. Sonra bir lunapark treniyle aniden yokuş aşağı iniyormuş gibi hissederdi kendini; virajları gösteren beyaz direkler baş döndürücü bir hızla, değerli taşlar gibi ışıldayarak yanından geçerdi. Arabayı şaşırtıcı bir periler âleminde keyfince sürerdi. Sınırları belirsiz bir ufkun derinliklerindeki şekilsiz cisimlere değneğinin ucuyla dokunan bir tür büyücü olur, havadaki ateş fıskiyelerine, pas rengi patlamalara, yıldız kümelerine, güneşlere ateş ederdi. Hayal kurardı. Yavaşça bedeninin dışına çıkardı. Uyuyan dünyanın çevresinde dolanan, akıntıya kapılmış bir ruh olurdu sadece. Sokaklar, çayırlar, kiliseler, garlar sessizce akar gider, yok olurdu. Acaba hiç var olmamışlar mıydı? Biçimlere hükmederdi. Bunun için gaza basmak yeterdi: Esnek, yatay çizgilerden başka bir şey görülmez, bir tünelin duvarlarında olduğu gibi camlarda ıslık sesi duyulurdu. Fakat ayağı yorulup da gazdan çektiğinde ortaya bambaşka, yine tamamen gerçekdışı bir dekor çıkardı; bazı görüntüler, sürat yüzünden ön cama ya da radyatör ızga-

rasına yapışan darmadağın yapraklar gibi retinaya kazınırdı: Bir kuyu, bir yük arabası, bir tren yolu bekçisinin kulübesi ya da bir eczanedeki ışıl ışıl kavanozlar. Ravinel geceyi seviyordu. Angers uzaklaşıyordu, dikiz aynasında hareketli bir takım-yıldızın zayıf ışıklarından başka bir şey değildi artık, araba hafifçe döndüğünde yavaş yavaş aynadaki görüntüsü de yok oluyordu. Yol bomboştu. Lucienne ellerini yenlerine sokmuş, çenesini mantosunun yakasına gömmüş, sessizce duruyordu. Ravinel Nantes'tan beri daha ölçülü sürüyordu arabayı. Virajları daha yavaş alıyordu. Arkada sarsılan cansız bedene acıyordu. Hız göstergesine bakmasına lüzum yoktu. Ortalama elliyle gittiğini biliyordu. Bu hızla gün doğmadan önce Enghien'de olacaklardı, tam da öngördükleri gibi. Tabii her şey yolunda giderse!.. Biraz önce Angers'i geçerken motordan tuhaf sesler gelmişti. Marşa basınca her şey düzene girmişti. Karbüratörü temizletmemekle aptallık etmişti. Bu gece arızalanırsa çok kötü olurdu. Aldırmamak olmazdı. Motora dikkat etmek lazımdı. Atlantik'in üzerindeki havacılar gibiydiler. Arıza demek...

Ravinel bir an gözlerini kapadı. Uğursuzluğu çağıran düşünceler olurdu. İleride kırmızı bir ışık vardı. Ağır bir yük kamyonuydu bu. Yoğun bir duman püskürttü ve solda az da olsa umut vaat eden daracık bir boşluk bırakarak kötü şekilde durdu. Ravinel doğruldu, kendini kamyonun ışıklarına boğulmuş gibi hissetti. Şoför oturduğu yerden arabanın içini görüyor olmalıydı. Ravinel gaza bastı, motor biraz homurdandı. Jiklede toz vardı muhakkak. Lucienne hiçbir şeyden endişe duymuyordu. Uyukluyordu. Ravinel'i telaşlandıran her şeye duyarsızdı. Yeterince kadınsı değildi. Sevişirken bile... Nasıl Ravinel'in metresi olabilmişti? İkisinden hangisi diğerini seçmişti? Başlarda Ravinel'i görmezden geliyordu. Sadece Mireille'le ilgileniyordu. Onu müşteriden ziyade arkadaşı gibi görüyordu. Onunla yaşıttı. Evliliklerinin sağlam olmadığını mı anlamıştı? Ani bir tutkuya mı kapılmıştı? Ama Ravinel yakışıklı olmadığının farkındaydı. Esprili biri de değildi. Sevgili

olarak vasat sayılırdı. Lucienne'e dokunmaya asla cesaret edemezdi. Lucienne seçkin, kibar, eğitimli bir dünyanın insanıydı. Babasının, Brest Lisesi'nin değersiz hocasının acıklı gözlerle uzaktan baktığı bir dünyaya aitti. Ravinel birkaç hafta boyunca bunun kadınca bir kapris olduğunu sanmıştı. Tuhaf bir kapris!.. Gazlı bezlerin örttüğü nikel aletlerle dolu yeni görünümü verilmiş bir masanın yanındaki hasta yatağında kaşla göz arasında sarılmalar... Kalbi için endişelendiğinden Ravinel'in tansiyonunu ölçtüğü de oluyordu. Endişeleniyordu... Hayır. Bu bile kesin değildi. Çünkü çoğu zaman ona ihtimam gösterse ve gerçekten endişelenmiş gibi görünse de bazen hafif bir gülümsemeyle başından savıyordu: "Hayır tatlım, inan bana hiçbir şeyin yok." Bu belirsizlik Ravinel'in aklını tamamen karıştırıyordu. Büyük olasılıkla... Dikkatli olmalıydı! Yollarının kesişmesi kötü olmuştu... Büyük olasılıkla Lucienne ilk günden beri ileriyi, çok ileriyi görmüştü. Ona bir suç ortağı gerekiyordu. Başından beri, ilk kez göz göze geldiklerinden beri suç ortağıydılar. Aşkla, bilindik aşkla hiç ilgisi yoktu. Onları bir araya getiren şey seçim değildi, ruhun karanlığına dokunan çok daha derin bir şeydi. Lucienne'i cezbeden yalnızca para mıydı? Daha ziyade paranın verdiği güç, yetki, hükmetme hakkıydı. Yönetmek istiyordu. İşte bu yüzden Ravinel hemen boyun eğmişti. Ama hepsi bu değildi. Lucienne'de bir tür tedirginlik de vardı. Belli belirsiz hissedilen bir şeydi ama yanılmak imkânsızdı. Dengesiz, tam anlamıyla normal olmayan birinin tedirginliği. Bu nedenle kendilerini birbirlerinde bulmuşlardı. Çünkü Ravinel de normal değildi, mesela Larmingeat'nın anladığı şekilde normal değildi. Diğerlerinin arasında diğerleri gibi yaşıyordu, mükemmel bir satış temsilcisi olarak kabul görüyordu ama bu sadece görüntüydü. Lanet yokuş! Motor çekmiyordu. *Ne diyordum?.. Evet, yurdunu arayan bir kaçak gibi sınırda yaşıyorum. Ve Lucienne de arıyor, acı çekiyor, bir şeylerin eksikliğini duyuyor. Kimi zaman dehşete kapılmışçasına bana tutunmaya çalışıyor gibi. Kimi zaman kim olduğumu anlamaya çalışır gibi bakıyor*

bana. Günün birinde birlikte yaşayacak mıyız acaba? Sadece onunla mı yaşamak istiyorum?

Aniden frene bastı. Bir çift far gözünü kamaştırmıştı. Bir araba ıslık çalarak yanından geçti. Sonra yol yine boşaldı; insan boyunda beyaza boyanmış ağaçlar görülüyor, yolun ortasında sarı çizgi uzanıyor ve zaman zaman uzaktan iri bir taşa veya asfaltta bir çatlağa benzeyen kapkara olmuş ölü bir yaprak düşüyordu. Ravinel kafasından aynı şeyleri geçirmeye başladı. Arkadaki ölüyü unuttu. Lucienne'i unuttu. Sol bacağına kramp giriyor, bir sigara yakmak istiyordu. Bu kapalı arabada kendini korunaklı hissediyordu, tıpkı eskiden okula giderken iyice iliklenmiş pelerinin içinde, etrafını görebildiği ama kendisinin görülmediği kapüşonun altında hissettiği gibi. O zamanlar bir yelkenci olduğunu hayal eder, kendine karmaşık manevralar yapma emri verirdi: "Babafingo serenini çevir! Yelkenleri topla!" Yan yatar, kendini rüzgâra bırakır, rüzgâr da onu bir litre şarap alacağı bakkala sürüklerdi. Ta o zamandan beri başka bir yerde, gereksiz öğütler veren büyüklerin dünyasının dışında olmak isterdi.

Lucienne bacak bacak üstüne atıp mantosunu dikkatle dizlerinin üzerine çekince Ravinel bir ceset taşıdığını idrak etmek için kendini zorladı.

— Tours yolunu kullansaydık daha çabuk giderdik.

Lucienne başını çevirmeden konuşmuştu. Ravinel de hiç kıpırdamadı ama hırçın bir sesle karşılık verdi:

— Angers'den sonra yola taş döşeniyordu. Hem zaten ne fark eder!

Lucienne ısrar etseydi Ravinel gereksiz yere tartışmaktan kaçınmayacaktı. Lucienne yan cepten aldığı haritaları gösterge panelinin ışığına eğilerek incelemekle yetindi. Bu hareketi de Ravinel'i öfkelendirdi. Haritalar onun işiydi. Kendisi Lucienne'in çekmecelerine burnunu sokuyor muydu? Aslında Lucienne'in evini hiç görmemişti. İkisi de çok meşguldü. Sadece birkaç kere birlikte öğle yemeğine çıkmışlar ya da Ravinel geçerken muayene olma bahanesiyle hastaneye

uğramıştı. Daha çok Lucienne rıhtımdaki eve gelirdi. Her şeyi orada tasarlamışlardı. Lucienne ve geçmişi hakkında ne biliyordu? Ravinel'e hiç açılmamıştı. Bir keresinde babasının Aix Adliyesi'nde yargıç olduğunu söylemişti. Bir de savaş sırasında öldüğünü. Yoksunluk dönemi. Annesine gelince, ondan hiç bahsetmezdi. Ravinel ima ettiğinde ise kaşlarını çatardı. Hepsi o kadar. Lucienne'in artık onunla görüşmediğini tahmin etmek zor değildi. Aile içi bir anlaşmazlıktı şüphesiz. Her halükârda Lucienne oraya bir daha dönmemişti. Buna rağmen Antibes'e yerleşmek istediğine göre o bölge yüreğinde büyük bir yer tutuyor olmalıydı. Ne kız ne de erkek kardeşi vardı. Muayene odasında sadece küçük bir fotoğraf vardı ama o da uzun süre önce ortadan kaybolmuştu; çok güzel, İskandinav tipli, sarışın bir genç kızın fotoğrafıydı bu. Ravinel ileride öğrenecekti. İkisi evlendikten sonra. Bu düşünce Ravinel'e tuhaf geldi. Lucienne'le evli olarak göremiyordu kendini. Lucienne ile o, dile tuhaf geliyordu ama bekâr kafalı insanlardı. İkisinin de bekârlara özgü tuhaflıkları vardı. Ravinel'inkiler kişiliğiyle örtüşüyordu ve Ravinel bunları seviyordu. Ama Lucienne'inkilerden nefret ediyordu. Parfümü mesela. Çiçeksi olduğu kadar hayvansı da olan acı bir parfümü vardı. Konuşurken parmağında döndürüp durduğu şövalye yüzüğü sonra; bir bankacının ya da sanayicinin parmağında görülen türden kocaman bir yüzük. Büyük ısırıklar alarak yeme biçimi ve eti mutlaka kanlı istemesi. Kimi zaman hareketlerinde, ifadesinde bir kabalık olurdu. Kendine hâkim olmaya çalışırdı. Çok iyi eğitim görmüştü. Fakat kabaca güldüğü ya da insanlara küstahça baktığı olurdu. El ve ayak bilekleri kalındı, göğsü yok gibiydi. Bu biraz şaşırtıcıydı. Yalnız olduğunda leş gibi kokan ince siyah sigaralardan içerdi. İspanya'da alışmış olmalıydı. İspanya'da ne işi vardı? Mireille'in geçmişinde bir sır yoktu en azından.

La Flèche'ten sonra manzara inişli çıkışlı oldu. Camları incecik ıslatan sisin salındığı çukur yerler vardı. Hemen sonrasında Ravinel dik yokuşları tırmanmak zorunda kalıyordu.

Bu ikili karışım berbattı. Motorları çatlatıyor, araba gazla çalışan bir araçtan daha iyi çekmiyordu. Hava bulutluydu. Saat on buçuk olmuştu. Yolda kimse yoktu. Cesedi gömmek için tarlada bir çukur kazsanız kimse sizi rahatsız etmezdi. Kimse sizi ne görür ne tanırdı... Ama önemli olan da buydu. Zavallı Mireille! Hakkında böyle düşünülmesini hak etmiyordu. Ravinel hüzünlü bir sevgiyle anıyordu onu. Neden Ravinel'le aynı soydan değildi? Kendisinden çok emin küçük bir ev kadınıydı. Modası geçmiş her şeyi hiç düşünmeden severdi: Renkli filmler, Prisunic zincir marketleri, *Courrier de la femme* dergileri, küçücük saksılarda kalın yapraklı ev bitkileri... Kendini Ravinel'den üstün görür, kravatlarını eleştirir, kelliğiyle dalga geçerdi. Bazı günler Ravinel'in neden evde aksi bir surat ve huysuz bakışlarla, elleri ceplerinde dolandığını anlamazdı: "Neyin var tatlım? Sinemaya gitmek ister misin? Sıkılıyorsan söyle." Ama hayır, Ravinel sıkılmıyordu. Daha da beteriydi. Hayat *canını yakıyordu*. İşte tam anlamıyla buydu. Her zaman yakacağını da artık biliyordu. Çok derindi. İlacı da yoktu. Mireille ölmüştü. Bir şey değişmiş miydi? Belki ileride, Antibes'e yerleştiklerinde...

Yolun her tarafında uçsuz bucaksız bir ova uzanıyordu, öyle ki araba hiç ilerlemiyormuş gibi geliyordu. Lucienne eldivenli eliyle camı silip tekdüze uzanan bayırı izlemeye koyuldu. Ufkun ucunda Mans'ın ışıkları belirdi.

— Üşüdün mü?

— Hayır, diye karşılık verdi Lucienne.

Ravinel'in Mireille'le de şansı yoktu, Lucienne'le de. Veya yeterli tecrübesi yoktu ya da karşısına hep frijit kadınlar çıkmıştı. Mireille tahrik olmuş gibi görünse de Ravinel aptal değildi; karısı kendinden geçmeye çalışıp ona yapıştığında, çığlık attığında bile aslında hiçbir şey hissetmiyordu. Lucienne ise numara yapmaya dahi çalışmıyordu. Aşkın onu rahatsız ettiği aşikârdı. Ama zavallı Mireille'cik ayartılmış rolü yapmaya kendini mecbur hissediyor, bunu ciddiye alıyordu. Uyuşmazlıkları buradan kaynaklanıyordu. Ravinel hiçbir şeyi

ciddiye almıyordu. Gerçekten ciddiye alınması gereken şeyin adı yoktu, biçimi yoktu. Ağırlıktı. Aynı zamanda boşluktu da. Lucienne biliyordu. Geniş, sabit, yanıltmayan bir bakışı vardı. Mireille aşkı öğretmeyi arzuladığı kadar bunu da öğretmek istemiş olabilir miydi? Aşk bu iç dünyaya giden yol olabilir miydi? Ravinel sis oyununu düşündü. Bunu Mireille'le yapmalıydı. O kadar şehvetli ve kadınsıydı ki... Lucienne'in tam tersi.

Ravinel bunları düşünmekten kendini men etti. Sonuçta Mireille'i öldürmüştü! Şaşırtıcı olan da buydu. Cinayet işlediğine bir türlü inanamıyordu. Bu ona canavarca gelmişti hep, şimdi de öyle geliyordu. Cinayet! Vahşi, kan dökücü olmak lazımdı bunun için. Oysa o, kan dökücü değildi. Bıçak tutmaktan âcizdi... silahının tetiğine dokunmaktan da öyle. Enghien'deki çalışma masasında dolu bir Browning vardı. Silah almasını öneren kişi, müdürü Davril'di. Yollar... gece... insanın karşısına kimin çıkacağı belli olmazdı. Bir ayın sonunda Ravinel bu tabancayı, yağı haritaları lekelediği için masasının çekmecesine tıkmıştı. Ama Mireille'e ateş etmek aklının ucundan bile geçmemişti. Eften püften koşullar, umursamadan kabul ettiği korkaklıklar zinciri onu bu suça teşvik etmişti. Eğer bir yargıç, Lucienne'in babası gibi bir adam onu sorguya çekseydi tüm kalbiyle şu karşılığı verirdi: "Ben hiçbir şey yapmadım!" Çünkü hiçbir şey yapmamıştı, hiç üzüntü duymuyordu. Üzülmek için pişman olmak gerekirdi. Neyden pişman olmak? Olduğu kişi olmaktan pişmanlık duymaya kadar varırdı bu iş. Ve bunun da hiçbir anlamı yoktu.

Bir tabela belirdi: Le Mans 1500 metre. Bembeyaz benzin istasyonları. Yol metal bir köprünün altından uzanıyor, alçak evlerin arasından geçiyordu.

— Merkezden geçmek istemiyor musun?

— Hayır. Kestirmeden gidiyorum. Hepsi bu.

Saat 11.25 olmuştu. İnsanlar sinemadan çıkıyordu. Kaldırımlar ıslanmıştı. Motorun sesi boş sokaklarda yankılanıyordu. Zaman zaman ışıkları hâlâ yanan bir bistro görülüyordu. Solda, iki polis memurunun bisikletlerini iterek geçtiği

bir meydan vardı. Ardından gaz lambasıyla aydınlatılan bir kenar mahalle geldi. Yine alçak evler, benzin istasyonları... Yollarda kimse yoktu. Üzerinde bir lokomotifin manevra yaptığı bir köprü... Bir nakliye kamyonuyla karşılaştılar. Ravinel hızını biraz artırıp yetmiş beşe çıkardı. La Beauce'a varmak üzereydiler. Nogent-le-Rotrou'ya kadar yol rahattı.

— Arkada bir araba var, dedi Lucienne.

— Gördüm.

Farların ışıkları direksiyonda, gösterge panelinde insanda silme arzusu uyandıran sarı bir toz tabakası bırakıyor gibiydi, yol da çok daha karanlık görünüyordu. Bir Peugeot onları hızla solladı. Gözleri kamaşan Ravinel bir küfür savurdu. Peugeot, ekranda küçülen bir siluet gibi derinliklerde kayboldu. Ardından çok ileride gökyüzüne iki ışık huzmesi göndererek yokuş yukarı tırmandı. En aşağı yüz onla gidiyordu. Tam o anda motor aksırdı, takırdadı. Ravinel marşa bastı. Motor sustu. Araba kendi hızıyla ilerlemeye devam etti. Ravinel insiyaki olarak arabayı yolun kenarına çekti, frene bastı, farları kapattı ve park lambalarını yaktı.

— Sana ne oluyor? diye sordu Lucienne saldırganca.

— Arıza! Kafan mı basmıyor ne! Arızalandı. Karbüratör olmalı.

— Kötü oldu bu!

Sanki Ravinel kasten yapmıştı. Hem de Mans'a bu kadar yakınken. Trafiğin yoğun olduğu gece vakti! Ravinel kalbi sıkışarak arabadan indi. Çıplak ağaçların arasında sert bir rüzgâr uğulduyordu. Bütün sesler belirgindi ve çok yakından geliyordu sanki. Birbirine çarpan vagonların sesi, bir kataın sarsıntısı açıkça duyuluyordu. Bir klakson sesi hiç acele etmeden kırlık alanı boydan boya geçti. Bir kilometre ötede yaşayan, yolculuk eden insanlar vardı. Ravinel kaportayı açtı.

— Feneri ver!

Lucienne feneri verip üzerinde tornavidanın kaydığı sıcak ve yağlı motora eğildi.

— Acele et!

Ravinel'in nasihate ihtiyacı yoktu. Yağ ve benzin kokan boğucu bir buharın içinde güçlükle soluyor, öfkeleniyordu. Hassas hazne elinde duruyordu. Jikleyi çıkarmak ve bir yerlere küçük vidalar takmak gerekiyordu. Güvenlikleri bu küçük metal parçacıklarından birine bağlıydı. Ravinel'in alnı terden sırılsıklam olmuştu, akan ter gözlerini yakıyordu. Basamağa oturdu, karbüratörün parçalarını önüne yerleştirdi. Lucienne feneri bezlerin arasına yerleştirip yolda yürüdü.

— Bana yardım etsen iyi olur, dedi Ravinel.

— Belki daha çabuk olurdu. Hiç aklımıza gelmedi...

— Aklımıza ne gelmedi?

— İlk gelen arabanın bir şeye ihtiyacımız olup olmadığını soracağını hiç düşünmedin demek!

— Yani?

— Yani? Bize yardım etmek için inebilir.

Ravinel kekre, acı bir tatla ağzını dolduran minik bakır tellere üflüyordu. Lucienne'in söylediklerini artık duymuyordu bile. Öyle hızlı üflüyordu ki şakaklarını zonklatan kanın akışından başka bir şey duymuyordu. Nihayet soluk alabildi.

— ... polis!

Ne anlatıyordu bu kadın! Ravinel gözlerini silip ona baktı. Lucienne korkuyordu. Buna şüphe yoktu. Korkudan ölüyordu. Arabadan el çantasını aldı. Ravinel dişlerinin arasında jikleyle bir anda dikilip homurdandı:

— Beni bırakıp gitmiyorsun değil mi?

— Dinlesene aptal!

Bir araba. Mans yönünden geliyordu. Kımıldamalarına vakit kalmadan onlara doğru yöneldi. Parlak bir ışık huzmesiyle kuşatılıp aydınlık bir örtünün altında kendilerini çırılçıplak hissettiler. Araba yavaş yavaş hızını kesip irileşen kapkara bir kütleydi.

— Ciddi mi? diye seslendi neşeli bir ses.

Şeklini seçtikleri araç büyük bir kamyondu. Adam kapının üzerinden eğilmişti. Sigarasının kırmızı ucu net bir şekilde görülebiliyordu.

— Hayır! dedi Ravinel. Hallettim.

— Belki hanımefendi benimle gelmek ister.

Adam dalga geçiyordu, giderken bir de el salladı. Kamyon vites üstüne vites değiştirirken gıcırdayarak uzaklaştı.

Lucienne heyecandan perişan bir halde koltuğa kaydı. Ravinel ise öfkeliydi. Lucienne ona ilk kez aptal demişti.

— Sakin olursan sevinirim. Ve düşüncelerini kendine saklarsan. Eğer buradaysak, bu benim olduğu kadar senin de hatan.

Lucienne biraz önce gerçekten sıvışmayı mı düşünmüştü? Mans'a geri dönmeyi? Birbirlerine bağlı değillermiş gibi. Sıvışırsa tek başına güvende olacakmış gibi.

Lucienne susuyordu. Duruşundan hiç kıpırdamamaya karar verdiği anlaşılıyordu. Ah, Ravinel paçasını bir kurtarabilseydi! Akünün, dingilin ya da distribütörün üzerinde dengede duran bir fenerle, tam olarak görmeden karbüratörü söküp takmak zorlu bir uğraştı. Cıvatalar her defasında düşüp çakıl taşlarının arasında yuvarlanacak gibi oluyordu. Ama öfke, Ravinel'in parmaklarına o güne dek hiç olmadığı kadar bir kesinlik, beceri, el ustalığı veriyordu. Arabanın etrafından dolandı, marşa bastı. Olmuştu! Dört zamanlı motor bütün aşamalarında birbirinden bağımsız olarak çalışıyordu. Bunun üzerine Ravinel meydan okurcasına yakıt bidonlarından birini kaldırıp acele etmeksizin depoya benzin doldurdu. Yanlarından geçen bir tanker arabanın içini, cart yeşil renkteki uzun paketi ışığa boğdu. Lucienne oturduğu yerde iki büklüm oldu. Lanet olsun! Ravinel koca bidonu çınlayan sacın üzerine koydu, kapağı dikkatle kapadı. Tekrar yola koyuldular. Gece yarısı 12.30 olmuştu. Ravinel gaza bastı. Neredeyse sevinçliydi. Lucienne korkuyordu. Küvetin başında ya da başka bir aşamada bu kadar korkmamıştı. Neden? Tehlike aynıydı. Her halükârda aralarında bir şeyler aniden değişmişti. Az kalsın Ravinel'e ihanet edecekti. Böyle bir durum bir daha söz konusu olmayacaktı ama Lucienne tekrar sert sesini takındığında Ravinel ona farklı bir ifadeyle bakmaya karar verdi.

Ravinel tankerin kırmızı ışıklarına yaklaşıp onu solladı, tanker arkada kalmıştı. Ve işte La Beauce. Gökyüzü açılmıştı. Arabanın camlarından yavaşça akan yıldızlarla doluydu. Lucienne çantasını alırken ne düşünüyordu? Ravinel'in konumunu, sınıfını mı? Ravinel'i biraz küçümsüyordu. Satış temsilcisi! Ravinel bunu uzun zaman önce hissetmişti. Kocaman saf bir adam gibi görülüyor ve bu küçük ayrıntıyı yakalayacağı düşünülmüyordu. O kadar aptal değildi.

Nogent-le-Rotrou! Bitmek bilmeyen, dolambaçlı, yankılı bir yol. Küçük bir köprü ve yanından geçerken aydınlanan karanlık bir su örtüsü. *Dikkat – Okul*. Geceleri okul olmazdı. Ravinel yavaşlamadı. Arabayı platoya tırmanan yamaca vurdu. Motorun homurtusu mükemmeldi.

O da ne! Jandarmalar. Üç, dört. Geçişi yavaşlatmak için yanlamasına durmuş bir Citroën; yan tarafa park etmiş motosikletler. Çizmelerini, omuz kayışlarını, yüzlerini sarı bir tabakayla kaplayan çiğ ışıkta hepsi dümdüz görünüyordu. Kollarını salladılar. Durması lazımdı. Ravinel farları söndürdü. Orada, banyoda olduğu gibi korkunç bir kusma isteğiyle iki büklüm oldu. İstem dışı sertçe frene bastı, Lucienne panele tutunmak zorunda kaldı. İnler gibi bir ses çıkardı. Kaputu yalayıp geçen, karoserin üzerinde dolanan fenerin yuvarlak ışığından başka bir şey görülmez oldu. Kapının yanında bir kep belirdi. Jandarmanın gözleri şimdi Ravinel'inkilere çok yakındı.

— Nereden geliyorsunuz?

— Nantes'tan. Satış temsilcisiyim.

Bu bilgi onları kurtarabilirdi, Ravinel bunu düşünecek zamanı bulmuştu.

— Mans civarında büyük bir kamyoneti solladınız mı?

— Olabilir. Artık bir şeye dikkat edemeyecek hale geliyor insan.

Jandarma'nın bakışları Lucienne'e kaydı. Ravinel mümkün olduğunca doğal bir tavırla sordu:

— Gangsterler mi?

Jandarma koltuğun üstüne bir göz atıp feneri söndürdü.

— Kaçakçılar! Bir imbik taşıyorlar.

— Tuhaf meslek, dedi Ravinel. Benimkini tercih ederim.

Jandarma uzaklaşınca Ravinel arabayı yavaşça hareket ettirdi, yan yana dizilmiş adamların önünden geçti, hızını yavaş yavaş artırdı.

— Bu defa sandım ki... diye mırıldandı.

— Ben de, diye karşılık verdi Lucienne.

Ravinel onun sesini tanımakta güçlük çekti.

— Yine de plakamızı almış olabilir.

— Eee, ne olmuş yani?

Evet, doğruydu! Ne önemi vardı ki? Ravinel bu gece yolculuğunu gizlemeye çalışmıyordu. Hatta bir bakıma jandarmanın plakayı kaydetmesi iyi olurdu. Böylece gerekirse adam tanıklık edebilirdi... Yine de bir terslik vardı: Yanında bir kadının olması. Ama jandarma nasıl hatırlayabilirdi ki?

Gösterge panelindeki saatin ibresi kendi monoton akışında hareket ediyordu. Saat üç oldu. Dört oldu. Chartres güneybatıda, çok uzaktaydı. Rambouillet dönemecine geldiler. Hava hâlâ çok karanlıktı. Bu nedenle kasım ayını seçmişlerdi zaten. Ama araba sayısı artmaya başlamıştı. Süt kamyonları, yük arabaları ve bir posta arabası... Ravinel'in düşüncelere dalması mümkün değildi artık. Tüm dikkatini yola vermişti. İşte Versailles'a gelmişlerdi. Şehir uykudaydı. Çöpçüler cıvataları görünen, tank gibi kocaman bir kamyonun ardından sıra halinde ilerliyordu. Ravinel'in omuzları yorgunluktan çökmüştü. Susamıştı.

Ville-d'Avray... Saint-Cloud... Puteaux... Her yer ev doluydu. Ama kapalı pencerelerin ardında henüz hiç ışık yoktu. Lucienne jandarmalarla karşılaşmalarından bu yana parmağını dahi kıpırdatmamıştı. Ama uyumuyordu da. Buğulu ön camdan dümdüz karşıya bakıyordu.

Sen Nehri dipsiz, karanlık bir delik gibiydi. Akabinde Enghien'in ilk villaları belirdi. Ravinel küçük bir çıkmaz sokağın sonunda oturuyordu, evi gölden fazla uzak değildi. Arabayı döndürdü, ardından debriyaja bastı, kontağı kapattı.

Araba ses çıkarmadan kendi hızıyla kaymaya devam etti. Ravinel yolun sonunu oluşturan göbekte arabayı durdurup aşağı indi. Parmakları öyle kasılmıştı ki anahtarları tutmayı beceremedi. Sonunda parmaklığın iki kanadını itip arabayı içeri soktu ve kanatları aceleyle geri kapadı. Sağda evin, solda ise korugan görünümlü, yekpare taştan yapılmış alçak garajın karaltısı görülüyordu. Eğimli bir patikanın aşağısında, bir ağaç grubunun arasında bir sundurmanın eğik hatları seçiliyordu.

Lucienne sendeleyerek kapının koluna tutundu. Uyuşan bacaklarını birbiri ardına hareket ettirmek, bükmek zorunda kaldı; fazlasıyla uyuşmuştu. Yüzü en kötü günlerde olduğu gibi karanlık ve asıktı. Ravinel kamyonetin arka kapağını kaldırmıştı bile.

— Bir el atsana!

Bohça bozulmamıştı. Muşambanın bir ucu hafifçe açılmış, sudan sertleşmiş bir ayakkabı ortaya çıkmıştı. Ravinel bohçayı kendine doğru çekti. Lucienne de diğer ucundan tuttu.

— Haydi gidelim mi?

Lucienne başını eğdi. Hop! Kamburları çıkmış bir vaziyette biri önde, diğeri arkada patikadan aşağı indiler, çit gibi duran sıra sıra armut ağaçlarını geçtiler. Sundurma küçük bir çamaşırhaneydi. Neredeyse suyu kalmamış bir dere, eğimli bir çamaşır yıkama tahtasının kenarını yalayarak akıyordu. Bir savağa doğru ağzı genişliyor, gülünç bir çağlayan halinde aşağı iniyor, sonra büyük bir kıvrım yapıp gölde yitip gidiyordu.

— Fener!

Lucienne kumandayı tekrar ele almıştı. Bohçayı çamaşırhanenin döşeme taşına yatırdılar. Lucienne muşambayı açarken Ravinel feneri ona tuttu. Cansız beden, buruşuk kıyafetlerin düzensizliğiyle kendiliğinden yuvarlandı. Islak ve karmakarışık saçlarının altında Mireille'in buruşmuş yüzü ortaya çıktı. Şimdi hafifçe itmek yetecekti. Ceset çamaşır yıkama tahtasının üzerinden kaydı, diğer kıyıya vuran bir dalga yarattı. Biraz daha gerekiyordu. Lucienne ayağıyla itince suya gömüldü.

Ravinel feneri söndürdüğü için Lucienne muşambayı el yordamıyla toplayıp çekmek zorunda kaldı. Saat beşi yirmi geçiyordu.

— Vaktim kalmadı, diye mırıldandı Lucienne.

Eve girip portmanto askılarından birine Mireille'in seyahat mantosunu ve şapkasını astılar, çantasını da yemek odasındaki masaya koydular.

— Acele et, dedi rengi tekrar yerine gelen Lucienne. Nantes treni altıyı dört geçe hareket edecek. Kaçırmamam lazım.

Tekrar kamyonete bindiler. Ravinel o anda dul kaldığını hissetti.

V

Ravinel ağır ağır Montparnasse Garı'nın basamaklarını indi, büyük salonun girişinden bir paket yeşil Gauloises aldı ve Dupont'a gitti. *Dupont'da her şey çok iyi.* Işıklı tabela ıslak gün doğumunda soluk pembe bir renge bürünmüştü. Geniş camekândan bar boyunca sıralanmış insan sırtları ve esneyen bir garsonun parlattığı çarkları, musluk anahtarları, kadranlarıyla devasa bir kahve makinesi görülüyordu. Ravinel bir kapının arkasına oturup gevşedi. Kim bilir kaç defa tam da bu saatte bu şekilde durmuştu? Eve çok erken saatte gidip Mireille'i uyandırmamak için yolunu değiştirip Paris üzerinden dolanırdı. Diğerleri gibi bir sabah...

— Bir sade kahve... ve üç kruvasan.

Çok basitti, nekahet dönemindeki biri gibiydi. Böğrünü, dirseklerini, dizlerini, her kasını hissediyordu. En ufak hareketinde bir yorgunluk dalgası vuruyordu. Kafasının içinde beynini zonklatan, gözlerine basınç yapan, yüzünün derisini kurutup elmacıkkemiklerini ve çenesini acı acı geren yakıcı bir madde vardı. Kafenin gürültülü ve nemli ortamında, neredeyse sandalyesinde uyuyacaktı. Ama işin en zor kısmı bitmemişti daha. Şimdi cesedi bulması gerekiyordu. Ama öyle çok uykusu vardı ki! Herkes onu acıdan perişan olmuş zannedecekti. Yorgunluğu bir anlamda işe yarayacaktı.

Masaya para koyup kruvasanı kahveye batırdı. Kahve ağzında safra tadı bıraktı. Düşündükçe jandarma meselesi önemini kaybediyordu, adamın arabada bir kadın gördüğünü söyleyebilecek olması da. Otostop yapan yabancı bir kadındı işte. Ona Angers çıkışında rastlamıştı. Kadın Versailles'da inmişti. Mireille'in ölümüyle hiçbir bağlantısı yoktu... Ayrıca kim dönüş yolculuğunu soruşturmayı akıl ederdi ki? Bir an için ondan şüphelenilecek olsa bile sadece suçun işlendiği saatte nerede olduğunu kontrol ederlerdi. Ravinel Nantes civarından ayrılmamıştı. Otuz kişi buna şahitlik ederdi. Nerede zaman geçirdiği saati saatine ya da neredeyse saati saatine doğrulanabilirdi. Tek bir açık yoktu. Ayın 4'ü, çarşamba günü –çünkü otopside kesin ölüm saati olmasa bile kesin tarih ortaya çıkardı– ayın 4'ü, çarşamba? Bir dakika! Bütün akşam Brasserie de la Fosse'taydım. Oradan çıktığımda gece yarısını geçiyordu. Firmin'e, garsona sorabilirsiniz, mutlaka hatırlayacaktır. Ayın 5'inde sabah şeylerle... sohbet ettim... Ama tüm bunları bir kez daha düşünmeye gerek var mıydı? Lucienne trene binmeden önce hepsini tekrar anlatmıştı ona. Kaza yorumu kabul görecekti. Baş dönmesi, dereye düşme, anında boğulma... Böyle şeyler her gün oluyordu. Tabii Mireille'in üzerinde şehir kıyafetleri vardı. Öyleyse çamaşırhaneye neden gitmiş olabilirdi? Ama bir kadının çamaşırhanesine gitme sebepleri hiç eksik olmazdı. Unuttuğunu sandığı bir parça çamaşır ya da sabun... Zaten kimse bu tür sorular sormazdı. Birileri intihar olasılığını düşünecek olursa da varsın olsundu. İki sene geçmişti, sigortanın daha öncesini kabul etmeyeceği o iki sene...

Yediye on vardı. Haydi! Gitmesi lazımdı. Ravinel son kruvasanını yiyip yememe konusunda kararsız kaldı. Diğer ikisi ağzında bir türlü yutamadığı yağlı, iğrenç bir kalıntı halindeydi hâlâ. Kaldırımın kenarında bir an tereddüt etti. Her tarafta hareket halinde otobüsler ve taksiler vardı. İşçiler, banliyönün küçük insanları kalabalıklar halinde koşarak gardan çıkıyordu. Lastiklerin gürültüsü, ayak seslerinin gürül-

tüsü... Basık, kurşuni bir hava, hastalıklı bir gün... Paris'in tüm hüznü şafağa asılıydı. Haydi! Gitmesi lazımdı.

Kamyonet garın kiralık bürolarının hemen yakınındaydı. Bir camekânda açık bir ele benzeyen büyük bir Fransa haritası vardı; yukarıdan aşağı hatlar sıralanmıştı: Paris-Bordeaux, Paris-Toulouse, Paris-Nice... Şans hatları, hayat hatları. Kader! Kısmet! Ravinel geri vitese taktı. Sigorta şirketini en kısa sürede haberdar etmek gerekecekti. Germain'e telgraf çekmek. Cenaze törenini düzenlemek. Mireille güzel bir şey isterdi, elbette törenin kilisede yapılmasını da. Ravinel arabayı otomatiğe bağlamış gibi sürüyordu. Sokakları, bulvarları çok iyi biliyordu ve trafik henüz çok yoğun değildi. Mireille inançlı biri değildi ama ayinlere giderdi. Orglar, ilahiler, kıyafetler yüzünden büyük ayinleri tercih ederdi. Rahip Riquet'nin Büyük Perhiz sırasında radyoda yayımlanan hiçbir vaazını kaçırmazdı. Pek bir şey anlamazdı ama rahibin iyi konuştuğunu düşünürdü. Üstelik adam toplama kampında kalmıştı! Clignancourt Kapısı göründü. Pembe bir şey gökyüzünü delmeye çalışıyordu... Bu arada ruh denen bir şey var mıydı acaba? Ölülerin bizleri gördüğü söylenirdi. Belki de Mireille o anda Ravinel'i görüyordu. Öyleyse kötülüğünden yapmadığını biliyor olmalıydı. Komik!.. Siyah kıyafeti yoktu. Kuru temizleyiciye gitmek, bir komşudan siyah yas kurdelesi dikmesini istemek gerekecekti. Lucienne ise Nantes'ta rahat rahat bekleyecekti. Hiç adil değildi!

Ravinel'in düşünceleri yarıda kesildi, çünkü önünde sollamasına izin vermeyen eski bir Peugeot vardı. Épinay'ye gelmeden biraz önce aniden Peugeot'yu geçti ama hemen sonra yavaşladı. "Bir bakalım! Nantes'tan geliyorum. Karımın öldüğünü bilmiyorum." En zoru da buydu. "Bilmiyorum..."

Enghien. Bir tütün dükkânının önünde durdu.

— Günaydın Morin.

— Günaydın Mösyö Ravinel... Gecikmişsiniz. Genelde buradan daha erken geçerdiniz diye hatırlıyorum.

— Sis yüzünden geciktim. Lanet bir sis! Özellikle de Angers tarafında.

— Ben bütün gece direksiyon sallayamazdım!

— Alışkanlık meselesi. Bana kibrit verir misiniz? Ülkede yeni bir şey var mı?

— Hiçbir şey yok. Burada ne gibi yeni bir şey olabilir ki?

Ravinel dışarı çıktı. Artık ertelemek mümkün değildi. Yalnız olmasaydı her şey daha basit olur, daha az kaygı verirdi. Bir de ona tanıklık edecek birisi olsaydı... Ah! Vay canına! Goutre Baba. Şansına!

— Nasılsınız Mösyö Ravinel?

— İdare ediyoruz. Karşılaştığımıza çok memnun oldum. Ben de sizi görmek istiyordum.

— Sizin için ne yapabilirim?

— Sundurmamda sorun var. Bir gün başımıza çökecek. Karım da "Bunu Goutre Baba'ya söylemelisin," dedi.

— Ah, bahçenizin sonundaki küçük çamaşırhaneniz demek.

— Evet. Biraz vaktiniz var mı? Hadi gidelim. Güne güzel başlamak için bir kadeh şarap.

— Ama... benim şantiyeye gitmem lazım.

— Basse-Goulaine şarabı. Üreticisinden aldım. Siz de bana ne var ne yok anlatırsınız.

Goutre arabaya sürüklenmeye razı oldu.

— Sadece bir dakika ama! Tailhade beni bekliyor.

Hiç konuşmadan iç içe villaların arasından birkaç yüz metre gittiler. Ravinel üzerinde *Şen Ev* yazan emaye bir levhanın süslediği parmaklığın önünde durdu. Klaksona bastı.

— Hayır, hayır, inmeyin. Karım kapıyı açar.

— Belki de kalkmamıştır, dedi Goutre.

— Bu saatte mi, dalga mı geçiyorsunuz? Hem de cumartesi günü!

Gülümsemeye çalışarak klaksona bir daha bastı.

— Panjurlar hâlâ kapalı, diye gösterdi Goutre.

Ravinel kamyonetten çıkıp seslendi:

— Mireille!

Goutre da kamyonetten indi.

— Belki de hâlâ çarşıdadır.

— Hiç sanmam. Ona döneceğimi söyledim çünkü. Mümkün olduğunca önceden haber veriyorum.

Ravinel parmaklığı açtı. Bulutlar dağılıyor, hareketli açıklıklardan gökyüzünün mavisi görülüyordu.

— Saint-Martin yazı, dedi Goutre. Ardından ekledi: Parmaklığınız çürüyor Mösyö Ravinel. Pas önleyici boya sürülmesi lazım.

Mektup kutusunda bir gazete vardı. Ravinel gazeteyi çekince köşesi banda sıkışmış bir kartpostal çıktı.

— Benim gönderdiğim kart, diye mırıldandı. Mireille evde değil. Abisine gitmiş olmalı. Germain'in başına bir şey gelmemiştir umarım. Savaştan sonra kendini toparlayamadı.

Kulübeye doğru yürüdü.

— Ben bir eve gideyim, sonra yanınıza gelirim. Yolu biliyorsunuz.

Ev havasız kalmıştı ve rutubet kokuyordu. Ravinel koridorun avizesini yaktı. Avizenin meşe palamudu desenli pembe ipekten bir abajuru vardı. Mireille *Modes et Loisirs* dergisinde bulduğu bir modelden yola çıkarak kendisi yapmıştı bunu. Goutre sekinin önünde çakılıp kalmıştı.

— Siz yürüyün, diye bağırdı Ravinel. Ben size yetişirim.

Mutfakta oyalanıyor, Goutre'un gitmesini bekliyordu. Goutre uzaktan seslendi:

— Hindibalarınız çok güzel. Eliniz bereketli olmalı.

Ravinel kapıyı açık bırakarak dışarı çıktı. Rahat görünmek için bir sigara yaktı. Goutre çamaşırhaneye varmıştı. İçeri girdi. Ravinel patikanın ortasında durdu, bir adım atacak hali yoktu, nefes bile alamıyordu, sadece burnundan çok az duman çıkıyordu.

— Ah, Mösyö Ravinel!

Goutre onu çağırıyordu ama Ravinel bir türlü bacaklarına yürüme komutu veremiyordu. Çığlık atması, ağlaması gerekecek miydi? Yahut da dayak yemiş biri gibi Goutre'a tutunması mı gerekecekti? Goutre çamaşırhanenin girişinde belirdi.

— Söylesenize, gördünüz mü?

Ravinel koştuğunu fark etti birden.

— Ne? Ne oldu?

— Ah, böyle surat asmanıza gerek yok. Tamir edilebilir. Siz de bakın.

Çatının bir köşesini göstererek katlanır metresinin ucuyla ahşabı sıyırıyordu.

— Çürümüş! İskelete kadar çürümüş. Çatı merteğinin boydan boya değiştirilmesi gerek.

Sırtı dereye dönük Ravinel arkasına bakmaya cesaret edemiyordu.

— Evet, evet... görüyorum... tamamen... çürümüş.

Kekeliyordu.

— Şey de var... çamaşır yıkama tahtası... kenardaki...

Goutre döndü, Ravinel artık merteğe bakmıyordu. Kocaman kirişleriyle çatı, bir tekerleğin parmakları gibi mide bulandırıcı bir şekilde ağır ağır dönüyordu. "Bayılacağım" diye düşündü.

— Betonun durumu iyi, diye belirtti Goutre en doğal ses tonuyla. Çamaşır yıkama tahtası, şüphesiz... Ne yaparsınız, her şey eskiyor!

"Salak!" Ravinel büyük bir güç sarf ederek döndü, sigarasını yere düşürdü. Dere çamaşırhanenin önünde kabarıyordu. Dipteki çakıllar, bir fıçının paslı çemberi, uzamış otlar, aşağı akmadan önce suyun ışıkla donuklaştığı savağın kenarı net bir şekilde görülüyordu. Goutre çamaşır yıkama tahtasını yokluyor, doğruluyor, çamaşırhanenin içine göz gezdiriyordu; Ravinel de her tarafa bakıyor, karşısında cılız otlarla kaplı, ekilmemiş tarlayı, ayaklarının ucunda çamaşır yıkamaya yarayan dört ayaklı destekleri, kapkara küllerle dolu ocağı ve iki saat önce üzerinde muşambayı açtıkları boş, bomboş beton zemini görüyordu.

— Sigaranız, dedi Goutre.

Bir yandan katlanır metresiyle dizinin arkasına vururken sigarayı Ravinel'e uzattı.

— Doğrusunu söylemek gerekirse, diye devam etti başını kaldırarak, çatının bütün milleri açıkta kalmış. Sizin yerinizde olsam bir kat fiber betonla örterdim.

Ravinel dikkatle dereye, savağın ötesine bakıyordu. Akıntının sürüklediğini farz etse bile –ki bu imkânsızdı– ceset kaçınılmaz olarak derenin daralan ağzında takılıp kalırdı.

— Yirmi papele istediğiniz sonucu alırsınız. Ama bana haber vermekle iyi ettiniz. Tam zamanında. Aksi takdirde çatı başınıza çökebilirdi... Ne oldu Mösyö Ravinel? Rahatsız gibisiniz.

— Hayır... yorgunluktan... Gece boyunca direksiyon salladım.

Goutre ölçü alıyor, yassı büyük bir kalemle bir zarfın üzerine rakamları kaydediyordu.

— Evet bakalım, yarın pazar... Pazartesi Veroudis'lerde işim var... Salı! Salıdan itibaren size bir işçi gönderebilirim... Madam Ravinel burada olacak mı?

— Bilmem, diye karşılık verdi Ravinel. Sanırım evde olur... Ya da olmayabilir... Şeye bağlı... Size uğrayıp haber veririm, olur mu?

— Nasıl isterseniz.

Ravinel yatağına uzanıp gözlerini kapamak ve düşüncelerini toparlamak istiyordu. Bir şeyler yapması, anlaması, düşünmesi gerekliydi. Mümkün değildi... Hayır! Oysa karşısındaki adam sakin sakin piposunu dolduruyor, marulların üzerine eğiliyor, başını sallayarak armut ağaçlarını inceliyordu.

— Bunları gübrelemiyor musunuz?.. Belki de hata ediyorsunuz! Chaudron dün bana dedi ki... yok... perşembeydi... yok, doğru dedim, dündü.

Ravinel yumruklarını ısırmak, çığlık atmak, gitmesi için Goutre'a yalvarmak istiyordu.

— Siz devam edin Goutre Baba. Ben size yetişirim.

Bomboş bir el gibi görünen bu çamaşırhaneye tekrar gelmesi, bir daha bakması şarttı. İnsanın olmayan şeyleri varmış gibi algıladığı sanrılar olurdu. Belki tam tersini yaratan

sanrılar da vardı. Görülmesi gerekeni görmezdiniz. Ama hayır! Ravinel düş görmüyordu. Eğik gelen ve hiç ısıtmayan güneş ışınları çamaşırhanenin ucuna vuruyor, derenin dibindeki en ufak ayrıntıyı gözler önüne seriyordu. Çakıl taşları bile yerlerinden kımıldamamış gibiydi. Sanki ceset başka bir çamaşırhaneye konmuştu, bunun aynısı ama insanın yolunu bulmasının imkânsız olduğu bir kâbus diyarındaki başka bir çamaşırhaneye. Şu lanet Goutre sabırsızlanıyor olmalıydı... Terden sırılsıklam olan Ravinel patikayı tırmandı. Goutre mutfakta oturmuş, onu bekliyordu. Başka bir dünyadaydı! Kasketini yanındaki masaya koymuş oturuyor, başparmağını tükürüğüyle ıslatarak kâğıtlarını düzenliyordu.

— Acele etmeyin Mösyö Ravinel. Fiber beton demiştim ama düşününce belki ondüle sac...

Ravinel'in aklına birden şarap geldi. Tabii ya! Şarap yüzünden oyalanıyordu.

— Bir dakika Goutre Baba! Ben mahzene ineyim.

Lanet olsun, şarabına kavuşacak, sonra da gidecekti ya da... Ravinel yumruklarını sıktı. Adını koyamadığı bir sıkıntı içini kemiriyordu, spazm gibiydi. Mahzenin kapısında kalakaldı. Mahzen!.. Mireille'i neden mahzende bulacaktı ki! Bu saçma sapan korku da neyin nesiydi? Lambayı yaktı. Mahzen elbette boştu. Yine de Ravinel orada oyalanmadı. Kasadan bir şişe alıp hızla yukarı çıktı. Artık gürültü çıkarmaktan kendini alamıyor, kadehleri alırken büfenin kapaklarını çarpıyor, şişeyi masanın kenarına vuruyordu. Hareketleri düzensizleşmişti. Mantarı çekerken neredeyse şişenin ağzını kıracaktı.

— Kadehleri siz doldurun Goutre Baba. Benim ellerim titriyor. Sekiz saat araba kullanınca bileklerim...

— Dökülürse berbat olur, dedi Goutre gözleri parlayarak.

İşinin erbabı gibi kadehleri yavaşça doldurdu, şaraba saygısını sunmak için ayağa kalktı.

— Sağlığınıza Mösyö Ravinel. Ve karınızın sağlığına... Umarım ki kayınbiraderiniz hasta değildir. Ama bu nemli havalar!.. Benim de bacağım!

Ravinel beyaz şarabı başına dikti, kadehini tekrar doldurdu, bir kez daha boşalttı, iki kere, üç kere daha.

— Ha şöyle, dedi Goutre. Bakıyorum içmeyi biliyorsunuz.

— Çok yorgun olduğum zaman iyi geliyor.

— Ah, dedi Goutre, bu bir ölüyü bile diriltebilir.

Ravinel masaya tutundu. Bu kez başı cidden dönüyordu.

— Goutre Baba, özür dilerim ama benim... benim zamanım tükeniyor... Sizden sıkılmıyorum ama biliyorsunuz...

Goutre kasketini giydi.

— Tamam tamam. Kaçıyorum. İşe başlamak için şantiyede beni bekliyorlar zaten.

Etiketteki *Muscadet supérieur – Basse-Goulaine* yazısını okumak için şişeyi eğdi.

— Bu şarabı üretenleri benim için tebrik edin Mösyö Ravinel. Bu herhangi bir şarap değil, inanın bana.

Kapının önünde karşılıklı birkaç nezaket cümlesi ettikten sonra Ravinel kapıyı kapatıp anahtarı kilitte döndürdü, mutfağa gitti ve şarabın artakalanını bitirdi. "Olamaz!" diye mırıldanıyordu. Kafası son derece berraktı ama uykudaki bir adamın kafa berraklığıydı bu: Bir kapı görürdünüz, ona dokunurdunuz, var olduğunu bilirdiniz ama içinden geçip giderdiniz, ahşabın dokusunun sertliğini bedeninizin içinde hissederdiniz ve bunu son derece doğal bulurdunuz. Şöminenin üstündeki çalar saat, uzaktaki, Nantes'taki yemek odasında tıkırdayan çalar saatin sesini hatırlatarak kendi ritminde ilerliyordu.

— Olamaz!

Ravinel doğruldu, yemek odasına geçti. Mireille'in çantası hâlâ oradaydı. Holdeki manto da, şapka da yerlerinde duruyordu. Hâlâ askıdaydılar. Birinci kata çıktı. Ev boştu, tamamen boş ve sessizdi. Ravinel boş şişeyi bir lobut gibi boğazından tuttuğunu fark etti. Korkudan ödü patlıyordu. Şişeyi yavaşça, ufacık bir gürültü bile yasaklanmış gibi sessizce yere koydu. Gıcırdatmamaya çalışarak yazı masasının çekmecesini açtı. Yağlı bir beze sarılı tabanca oradaydı. Tabancayı sildi, ağzına mermi sürmek için namluyu çekti. Bir tık sesi duyunca arka-

sına döndü. Onu aşan bir şeydi bu. Ne düşünüyordu? Ya bu tabanca ne işe yarayacaktı? Hayaletler tabancayla vurulur muydu? İçini çekti, silahı pantolonunun cebine soktu. Biraz gülünçtü belki ama kendini rahatlamış hissetti. Ellerini dizlerinin arasında birleştirerek yatağın kenarına oturdu. Nereden başlamalıydı? Mireille'in cansız bedeni artık derede değildi, işte hepsi buydu. Olayın kuşku götürmezliği kafasına dank ediyordu. Ne derede ne çamaşırhanede ne de evdeydi. Tanrı aşkına! Garaja bakmayı unutmuştu.

Merdivenden koşarcasına indi, patikayı geçti ve garajı açtı. Hiçbir şey yoktu! Durum gülünçtü. Garajda sadece üç ya da dört bidon yağ, kararmış makine yağıyla kaplı paçavralar vardı. Ravinel'in aklına başka bir şey geldi. Patikadan yavaşça yürüdü. Goutre'un ve kendisinin ayak izleri açıkça görülüyordu ama onlardan başka bir şey yoktu. Ravinel de zaten ne aradığını, ne düşündüğünü bilmiyordu. Harekete geçmesi, bir şeyler yapması gerektiği için bu ani dürtülere boyun eğiyordu. Umutsuzca etrafına bakındı. Sağ tarafta da solda olduğu gibi hiç bina yapılmamış araziler vardı. En yakın komşuları yoldan bakarlarsa *Şen Ev*'in sadece bir cephesini görebilirlerdi. Ravinel mutfağa döndü. "Karımı öldürdüm... Cesedini gördünüz mü?" diye etraftakilere sormalı mıydı? Çok saçmaydı! Lucienne?.. Lucienne trendeydi. Öğleden önce telefon edemezdi ona. Nantes'a mı dönmeliydi? Peki ama hangi gerekçeyle? Ya ceset gün içinde bir yerlerden çıkarsa ne olacaktı? Gidişine, kaçışına ne gerekçe gösterecekti?

Çember! Cehennemi çember! Kımıldamanın imkânı yoktu. Bilmenin imkânı yoktu. Ravinel çalar saate baktı. Saat ondu. Magenta Bulvarı'na, Blache et Lehuédé'ye uğraması lazımdı. Evin kapısını dikkatle kapatıp arabasına bindi, Paris yoluna koyuldu. Hava yumuşak ve hafifti. Kasım ayının başında ilkbahar güzelliği vardı. Bir Peugeot 203 Ravinel'in yanından geçti. İçindekiler arabanın üstünü açmıştı. Saçlarını rüzgâra vermiş, gülüyorlardı. Ravinel kendini zayıf, yaşlı ve suçlu hissetti. Mireille'e kızıyordu. Ravinel'e iblisçe ihanet etmişti.

Ravinel'in hiç geçemediği tarafa bir anda ulaşmayı başarmıştı; gizemli sınırı aşmıştı; bir hayalet gibi, yoldan yükselen sis bulutları gibi görülmez, tutulmaz olup öbür tarafa geçmişti. İnsan hem ölü hem canlı olabilirdi. Ravinel sık sık bunu hissetmişti. Peki ama ceset?

Düşünceleri iç içe geçiyordu. Uykusu vardı. Sanki bir başkası ipleri onun elinden almış, arabayı kullanıyor; yolları, kavşakları tanıyordu. Araba dükkânın önünde kendiliğinden durmuş gibiydi.

Araba onu Magenta Bulvarı'ndan Louvre tarafına, merkeze götürdü. Hemen hemen hiç gelmediği bir yerdi. Ama bugün kendi kararlarını kendi veremiyordu. Hesaplar yapıyor, rakamların arasında kafası karışıyordu... Evet, tren 11.20'de... yok, 11.40'ta varacaktı... Yol beş saat sürüyordu... Öyleyse 11.10'da... Gar ile hastanenin arası beş dakikaydı. Lucienne şimdi hastanede olmalıydı. Ravinel küçük bir kafe-restoranın önünde durdu.

— Beyefendi yemek yerler mi?

— Evet, nasıl isterseniz.

— Nasıl, eğer ben...

Garson, tıraş olmamış, gözlerini ovuşturan müşteriye baktı. Bunun gibi akşamdan kalma tuhaf tipler olabiliyordu.

— Telefon var mı?

— Arka tarafta, sağda.

— Şehirlerarası arayabiliyor muyuz?

— Kasaya sorun.

Ravinel'in arkasındaki mutfak kapısı sürekli çarpıyordu. "Üç meze tabağı!.. Antrikotu da gönderin!" Telefon cızırdıyordu. Lucienne'in sesini zar zor tanıyabildi. Uzaktan, öyle uzaktan geliyordu ki gerçekten bezdiriciydi. Bu hayhuyun içinde açıkça konuşabilmek mümkün değildi.

— Alo!.. Alo, Lucienne?.. Evet benim, Fernand... Kayboldu... Hayır, aramaya kimse gelmedi... Kayboldu... Bu sabah orada yoktu...

Arkasında sıra beklerken lavabonun aynasında saçını tarayan biri vardı.

— Lucienne! Alo, beni duyuyor musun?.. Gelmen lazım... Doğum mu var?.. Umurumda değil... Hayır, hasta değilim... içmedim de... Ne dediğimi biliyorum... Hayır! Hiç iz yok... Nasıl?.. Yapma, seni buraya getirtmek için böyle bir hikâye uydurabileceğimi düşünmüyorsun değil mi?... Ne?... Elbette, tercih ederdim. Tabii bu akşam yola çıkmanın imkânı yoksa... Öyleyse yarın, 12.40. Ne! Oraya mı döneyim? Bakayım, öyle mi? Nereye bakmamı istiyorsun?.. Benim de aklım almıyor... Tamam. Anlaştık. Yarın...

Ravinel telefonu kapatıp bir pencerenin kenarına oturdu. Lucienne'in tavrı anlaşılabilirdi. Bu haber ona, Ravinel'e telefonda verilseydi eğer kendisi inanır mıydı? Yemeğini mekanik hareketlerle yedi ve tekrar arabaya bindi. Yeniden Clignancourt Kapısı, Enghien yolu. Lucienne haklıydı. Oraya dönmeli, bir kez daha aramalı ve elinden başka bir şey gelmiyorsa bile kendini komşulara göstermeliydi. Zaman kazanmalıydı. Özellikle de hiç suçluluk duymuyormuş gibi normal görünmeliydi.

Ravinel kapıyı açtı. Yine anahtarla kilitledi. Biraz hayal kırıklığına uğramıştı. Ne bekliyordu ki? Doğrusunu söylemek gerekirse artık bir şey beklemiyordu. Huzur, sükûnet ve unutmak istiyordu. Bir hap yuttu, odaya çıkıp kapıyı kapattı, tabancasını şifoniyerin üstüne koydu ve üstünü bile değiştirmeden yatağa yattı. Çok geçmeden deliksiz bir uykuya daldı.

VI

Ravinel beşe doğru uyandı, her yeri tutulmuştu, midesi ağrıyordu, yüzü şişmişti, elleri nemliydi. Ama "Ceset ne oldu?" diye düşündüğünde, kuşku götürmez yanıt hemen geldi: "Cesedi çaldılar." Ve o anda kendini biraz rahatlamış hissetti. Yataktan kalktı, soğuk suyla elini yüzünü özene bezene yıkadı, sakince tıraş oldu. Gerçekten de çalmışlardı! Durum ciddiydi, çok ciddiydi ama en azından tehlikenin niteliği değişmişti. Hırsızla anlaşmak gerekecekti. Bedelini ödemek yetecekti.

Uyku mahmurluğunu yavaş yavaş üzerinden atıyordu. Odayla, mobilyalarla ve yaşamla yeniden bir bağ kuruyordu. Bacaklarını yokladı; sağlamlardı. Ev dostça onu sarmalıyordu; çok tanıdıktı ve sırlar barındırmıyordu. Evet, biraz soğukkanlılıkla... Ama hay lanet... Çalmışlardı! İşin içinden çıkamıyordu.

Bu fikri kafasında evirip çevirdikçe kaygıları çoğalıyordu. Bir cesedi çalmak mı? Ne yapmak için? Hırsız için çok riskli değil miydi? Ravinel yakın komşularını tanıyordu. Evin çıkışında sağ tarafta Bigaux oturuyordu. Devlet demiryollarında çalışıyordu, elli yaşındaydı; sıradan, silik bir tipti. Hayatında sadece işi, bahçesi ve iskambil oyunları vardı. Hiç yüksek sesle konuşmazdı. Bigaux bir ceset saklayacaktı, öyle mi! Çok komikti! Karısının ülseri vardı. Üflesen uçacak gibiydi.

Sol tarafta Paniatowski oturuyordu. Bir mobilya fabrikasında muhasebeciydi, boşanmıştı, hemen hemen hiç evinde durmazdı. Hatta evini satmayı düşündüğü söyleniyordu. Zaten ne Bigaux ne de muhasebeci çamaşırhanedeki sahneyi görmüş olabilirdi. Cesedi sonradan buldukları farz edilebilir miydi? Ama dereye ulaşmaları imkânsızdı. Tabii, ekilmemiş tarlaları ya da karşıdaki çayırlığı geçmedilerse. Cinayet işlendiğini bilmiyorlarsa bir cesede neden el koyarlardı ki zaten?.. Zira bu hırsızlığın bir tek açıklaması olabilirdi: Şantaj. Ama kimse sigorta poliçesinden haberdar değildi. Öyleyse? Bir satış temsilcisine şantaj yapılabilir miydi? Ravinel hayatını namusuyla kazanıyordu, bunu herkes bilirdi. Bazı şantajcıların azla yetindiği bir gerçekti. Küçük bir ücret... bir gelir. Her şeye rağmen!.. Tabii bir de cesaret gerekirdi. Rastgele biri ceset hırsızı olabilir miydi? Ravinel kesinlikle buna cesaret edemezdi.

Tüm bu varsayımları kafasında net bir düzene oturtamıyor ve yetersizlik duygusu onu yeniden boğacak gibi oluyordu. Hayır, ceset çalınmamıştı. Buna rağmen yerinde yoktu. Demek ki çalınmıştı. Ama çalınması için bir neden de yoktu. Ravinel sol şakağının hafifçe ağrıdığını hissederek alnını ovuşturdu. Böyle bir zamanda hasta olamazdı. Ama ne yapmalıydı, aman ya Rabbi, ne yapmalıydı?

Yanaklarının içini kemirerek, yalnızlıktan perişan bir halde odada dönüp duruyordu. Kırış kırış olmuş yatak örtüsünü düzeltecek, kirli suyla dolmuş lavaboyu boşaltacak, ayağının ucuyla bir dolabın altına ittiği boş şişeyi kaldıracak gücü bile yoktu. Tabancasını alıp merdivenden indi. Nereye gitmeliydi? Kimden yardım istemeliydi? Kapıyı açtı. Hava kararıyordu. Gökyüzünde uzun pembe çizgiler uzanıyor, bir uçağın homurtusu duyuluyordu. İnsanın yüreğini acıyla, öfkeyle, özlemle dolduran sıradan, hüzünlü bir akşamdı. Saint-Michel Meydanı'nın yakınındaki Grands-Augustins Rıhtımı'nda Mireille'le ilk kez karşılaştıkları akşamın benzeriydi. Ravinel bir sahafta kitaplara bakıyordu. Mireille de oradaydı, bir kitabı karıştırıyordu... Çevrelerinde ışıklar yanıyor, köprünün önünde

öttürülen düdüğün sesi duyuluyordu. Bunları hatırlamak aptalcaydı. İnsan kendini kötü hissediyordu.

Ravinel çamaşırhaneye yürüdü. Dere savağın altında kızılımsı yansımalarla köpürüyordu. Diğer yakadaki çayırda bir keçi, postacının keçisi meledi. Ravinel hafif bir sarsıntı yaşadı. Postacının keçisi... Kızcağız her sabah keçiyi getirip uzun bir iple kazığa bağlıyordu. Her akşam da almaya geliyordu. Acaba?..

Postacı duldu. Başka çocuğu yoktu. Kızın adı Henriette'ti. Biraz kıt akıllı olduğundan genelde evde kalıyordu. Yemek yapıp evi temizliyordu. On iki yaşında olmasına rağmen kendini idare edebiliyordu.

***

— Bir şey sormak istiyordum küçükhanım.

Kimse ona küçükhanım diye hitap etmezdi. Korktuğundan Ravinel'i içeri davet etmeyi göze alamadı. Ravinel de koştuğu için nefesini toplamaya çalışıyor, nereden başlayacağını bilemediği için de kendini rahatsız hissediyordu.

— Bu sabah keçiyi çayırda dolaştırdınız mı?

Hemen telaşlanan kızcağız kıpkırmızı kesildi.

— Bir şey mi yaptı?

— Karşıda oturuyorum... *Şen Ev*'de... Küçük çamaşırhane bana ait.

Kızcağız biraz şaşı baktığından Ravinel olası bir yalanı yakalayabilmek için ayrı ayrı iki gözüne de bakıyordu.

— Karım kuruması için mendilleri bırakmıştı... Rüzgâr alıp götürmüş olmalı.

Komik, saçma bir bahaneydi ama Ravinel zekâsını kullanamayacak kadar yorgundu.

— Bu sabah... çamaşırhanenin önünde yüzen bir şey gördünüz mü?

Kızın iki yandan sıkıca ördüğü saçlarının arasında ince, uzun bir yüzü vardı ve ağzı kapalı olduğu halde iki dişi dudak-

larının dışına taşıyordu. Ravinel karşılaşmalarında dokunaklı bir şeyler olduğunu hissediyordu belli belirsiz.

— Keçinizi derenin hemen yanına bağlıyorsunuz. Çamaşırhaneye bakmak hiç aklınıza gelmiyor mu?

— Geliyor.

— O zaman hatırlamaya çalışın. Bu sabah...

— Hayır... Hiçbir şey görmedim.

— Çayıra saat kaçta gittiniz?

— Bilmem.

Koridorun sonundan bir çıtırtı geldi. Kız daha da çok kızararak önlüğünü kıvırdı.

— Çorba, dedi. Bir gidip bakabilir miyim?

— Evet ama... çabuk olun.

Kız kaçarcasına çekildi, Ravinel de komşular kendisini görmesin diye koridora girdi. Mutfağın bir köşesinde iplere asılmış peçeteler gördü. Aslında gitse iyi olacaktı. Bu çocuğu böyle sorguya çekmek hiç hoş değildi.

— Çorba, dedi Henriette. Taşmış.

— Çok mu taşmış?

— Hayır. Fazla değil... Sanırım babam hiçbir şey anlamaz.

Burun delikleri biraz dardı ve burnunun çevresinde çiller vardı, Mireille gibi.

— Bağırıyor mu? diye sordu Ravinel.

Anında bunu sorduğuna pişman oldu, çünkü kızcağız on iki yaşında olmasına rağmen yaşlı bir kadının tecrübesine sahip gibiydi.

— Kaçta kalkıyorsunuz?

Henriette kaşlarını çatıyor, saç örgülerini çekiştiriyordu. Belki de söyleyeceği kelimeleri arıyordu.

— Kalktığınızda hava hâlâ karanlık mı olur?

— Evet.

— Keçinizi hemen çıkarır mısınız?

— Evet.

— Çayırda biraz dolaşmaz mısınız?

— Hayır.

— Neden?

Kız elinin tersiyle dudaklarını sildi, başını çevirerek anlaşılmaz bir şeyler söyledi.

— Efendim?

— Korkuyorum.

On iki yaşındayken Ravinel de okula giderken korkardı. Nemli karanlık, ince ince yağan yağmur, Recouvrance'a doğru çöp tenekeleriyle dolu daracık yollar... Arkasından birilerinin geldiğini sanırdı hep. O zamanlar çayıra keçi götürmek zorunda olsaydı eğer... Kaygının ve kuruntuların şimdiden yıprattığı ihtiyarlamış küçük surata baktı. Aniden küçük Ravinel'i görür gibi oldu; düşünmek istemese de bir tanık gibi hep yanında taşıdığı, kimsenin konuşmadığı o yabancıyı. Söyleyecek bir şey bulamadı. Ya kendisi suda yüzen bir şeyler görmüş olsaydı...

Bilmenin imkânı yoktu. Aralarında bir sır gibiydi bu.

— Çayırda kimse yok muydu?

— Yoktu... Sanmıyorum.

— Peki ya çamaşırhanede... birini gördünüz mü?

— Hayır.

Ravinel cebinde bir on franklık buldu ve kızın avcunu açtı.

— Bu sizin için.

— Babam benden alır.

— Yok. Onu saklayacak iyi bir yer bulursunuz.

Kızcağız düşünceli bir ifadeyle başını salladı, sonra inançsızca parmaklarını kapadı.

— Sizi görmeye tekrar geleceğim, diye söz verdi Ravinel.

Güven verici bir söz edip iyimser bir izlenim bırakarak gitmek; keçiden de, çamaşırhaneden de hiç bahsedilmemiş gibi yapmak iyi olurdu. Ravinel çıkınca postacıyla karşılaştı. Ufak tefek, zayıf bir adamdı; hamile bir kadın gibi göbeğini çıkararak kutusunu taşıyordu.

— Günaydın patron... Beni mi görmek istemiştiniz? dedi postacı. Pnömatik mektubunuz* için mi?

---

* Basınçlı borular aracılığıyla hızlı mektup gönderme sistemi. (ç.n.)

— Hayır... Ben... Ben taahhütlü mektup bekliyordum... Pnömatik mektup mu dediniz?

Adam kırık siperlikli kasketinin altından Ravinel'i inceliyordu.

— Evet. Kapıyı çaldım ama kimse açmadı. Ben de mektup kutusuna bıraktım. Karınız evde değil mi?

— Paris'te.

Cevap vermek zorunda değildi ama çekiniyordu. Birçok insanın yakınlığını kazanmalıydı.

— Hoşça kalın, dedi postacı ve kapıyı çarparak içeri girdi.

Pnömatik mektup mu? Blache et Lehuédé'den olamazdı. Germain'den olabilir miydi? Bu da pek mümkün değildi. Tabii Mireille'e gönderilmediyse.

Ravinel aydınlık sokakları geçerek eve doğru yürümeye başladı. Hava aniden soğumuş gibiydi ve düşünceler kafasında daha hızlı dolanıyordu. Postacının kızı bir şey görmemişti ya da görmüşse bile anlamamıştı ya da anlamışsa bile susacaktı. Herkes Mireille'i tanırdı. Biri cesedini bulmuş olsaydı haber verirdi kuşkusuz.

Ama ortada pnömatik meselesi vardı. Belki de hırsız şartlarını bildirmek için göndermişti.

Zarf posta kutusunda yana yaslanmış duruyordu. Ravinel mutfak lambasının altında zarfa baktı. *Mösyö Fernand Ravinel.* Onun yazısı!.. Gözlerini kapayıp ona kadar saydı; hasta, ciddi şekilde hasta olduğunu düşündü. Gözlerini yeniden açıp zarfın üzerindeki adrese odaklandı. Hafıza, kişilik bozukluğu... Bunu bir zamanlar felsefe dersinde, Malapert'in eski kitabında okumuştu... Almaşık kişilikler, şizofreni... Bu, Mireille'in yazısı değildi. Yok artık! Onun yazısı olamazdı.

Zarf özenle yapıştırılmıştı. Büfenin çekmecesini karıştırıp mektup açacağını buldu. Muşambanın hareleri arasında leylak rengi zarfın durduğu masaya doğru yürürken mektup açacağını bir silah gibi tutuyordu. Bıçağın ucu bir aralık aradı, bulamadı. Bunun üzerine Ravinel zarfı vahşice yırttı, hiçbir şey anlamadan mektubu bir çırpıda okudu.

Sevgilim,

İki üç günlüğüne gitmek zorundayım. Ama telaşlanma. Ciddi bir şey yok. Sana sonra açıklarım. Mahzenin tel dolabında yiyecekler var. Bir başkasını açmadan önce açık kavanozdaki reçeli bitir ve fırınla işin bittiğinde gazı kapatmayı unutma. Bunlar senin hiç aklına gelmez. Görüşmek üzere!

Seni öpüyorum, tam da senin sevdiğin gibi koca kurdum benim.

Mireille

Ravinel yeniden, bu kez daha yavaşça okudu, ardından bir kere daha. Postane hata mı yapmıştı? Mireille hafta başında gitmiş olmalıydı. Zarfın üzerindeki damgaya baktı. *Paris, 7 Kasım, 16.00.* 7 Kasım?.. Bugündü. Tabii, neden olmasın? Mireille Paris'teydi kuşkusuz. Bundan normal ne olabilirdi? Boğazında bir düğüm oluştu. Gülüyor, kusar gibi gülüyordu. Gözlerinden gelen yaşlar görmesini engelliyordu. Bıçağı tüm gücüyle mutfağın ortasına fırlattı. Sivri uç, bir ok gibi titreşerek doğruca kapıya saplandı. Ravinel yüzü çarpılmış, ağzı açık bir halde kalakaldı. Ardından zemin sarsıldı, başı yere çarptı ve masa ile fırının arasında hareketsizce yattı, dudaklarının kenarından salya akıyordu.

***

Uzun bir sürenin sonunda ilk düşüncesi ölmek üzere olduğuydu. Hatta belki ölmüştü bile. Kendini sisler içindeymiş gibi hissettiği bir tür yorgunluktan yavaş yavaş sıyrılıyordu. Yüzüyordu; hafifti, yoğunluğu yoktu sanki. İki katman halinde birbirinden ayrılan yağ ve su karışımı gibi bölünüyordu. Bir yanı ölçüsüzce rahat ve özgür, diğer yanı ise hâlâ ağır, karmaşık, yoğun, yapış yapıştı. Azıcık gayret etse, ince duvarı yaracak, gözlerini başka yerde açacaktı. Ama gözleri artık ona ait değildi. Bir iletim sorunu vardı. Sonra aniden soluk bir alan belirdi. Vaftiz edilmeden ölenlerin gittiği o yer!

Nihayet özgürdü işte. Kendini yeniden tertemiz hissediyordu; kafasında pek net değildi bu... Herhangi bir şekle girebilen akışkan bir maddeye benziyordu. Bir ruh... Bir ruh olmuştu. Her şeye yeniden başlayabilirdi... Peki neye başlayacaktı? O an için bu soruya verebileceği bir yanıt yoktu. Önemli olan bu beyazlığı kollamak, ona nüfuz etmek, içine girmek, bir yansımanın dibine kadar canlandırdığı su gibi aydınlık hissetmekti kendini. Su, pürüpak su olmaktı. Orada, önündeki beyazlık altın sarısı bir renge bürünüyordu. Herhangi bir boşluk değildi bu. Daha karanlık bölgeleri içeren; düzenli, mekanik seslerin, kim bilir belki de geçmiş yaşamın seslerinin geldiği saydam, büyük bir kumsaldı. Beyazlığın ortasında bir şey, kara bir nokta uçuştu. Öğrenmek için tek bir kelime yeterdi. Tek bir kelime ve sonra sınır aşılmış olacaktı. Bu büyük huzur duygusu eğreti olmayacaktı artık. Biraz hüzünlü, sakin bir neşeye evrilecekti. Kelime bir yerlerde şekilleniyordu. Uzakta beliriyordu, homurdanarak koşuyordu. Patlak vermek üzere olan bir tehlikeyi gizliyordu: Sinek!

Sinek. Bir sinekti bu. Tavanda bir sinek vardı... Köşedeki büyük kara leke, büfeydi. Soğukta ve sessizlikte her şey yeniden başlıyordu. *Etrafımı, döşemenin üstünü yokluyorum. Buz kesmişim. Yerde yatıyorum. Ben Ravinel'im. Masada bir mektup var...*

Anlamamalıydı. Sorgulamamalıydı. Bu umutsuz kayıtsızlık halini mümkün olduğunca uzun süre korumalıydı. Çok zordu. Yıpratıcıydı. Ama düşünmemek lazımdı. Önce bir kasını, sonra bir diğerini kımıldatmakla yetinmeliydi... Kasları gayet iyi itaat ediyordu. İstediğinde kollarını kaldırabiliyordu. Parmaklarını bükebiliyordu. Gözleri bakmaktan hoşlanılacak şeylere odaklanabiliyordu. Şunları hecelemek isterdi: Fı-rın... dö-şe-me... Bunlar insanı kandırmazdı. Oysa masanın üzerindeki o leylak rengi kâğıt, açılmış o zarf... Tehlikeliydi! Sırtını duvara vererek uzağından geçmeli, el yordamıyla kapıyı açmalı, ardından tek bir hareketle kapayıp bir kez, iki kez kilitlemeliydi. O kapının ardında neler olup bittiği

artık bilinmezdi. Bilmemek daha iyiydi. Belki de mektuptaki kelimelerin yer yer kabardığını, dağıldığını, parçalanarak uçtan uca çizgiler haline geldiğini ve korkunç bir karaltı çizdiğini görecekti.

Yolun başına gelen Ravinel arkasını döndü. Işığı yanık bırakılmış evde birileri varmış gibi görünüyordu. Akşamları eve döndüğünde, panjurların arkasında Mireille'in gölge halinde geçtiğini görürdü. Ama şimdi eve çok uzaktı. Gölge geçse bile göremezdi. Gara gitti. Şapka giymemişti. Komşu kafede iki bira içti. Tezgâhtaki garson Victor çok meşgul olmasa onunla sohbet ederdi. Göz kırptı, gülümsedi. Bu kadar hafif bira nasıl olmuştu da içini alkol gibi yakmıştı? Kaçmalı mıydı? Bunun artık bir anlamı yoktu. Bir başka leylak rengi mektup komisere gidebilir ve cinayeti ihbar edebilirdi. Mireille öldürüldüğü için şikâyetçi olabilirdi. Hop! Böyle şeyler düşünmek yasaktı. Rıhtımda çok insan vardı. Renkler rahatsız ediciydi. Kırmızı ışık fazla kırmızı, yeşil ışık ise şurup gibi yavan bir tatlılıktaydı. Kitaplıktaki gazeteler yağlı mürekkep kokuyordu. İnsanlar av hayvanı gibi bir koku yayıyor, tren de metro gibi pis pis kokuyordu. İşte! Bu şekilde bitmeliydi. Eninde sonunda bir gün başkalarının içinde saklı kalan şeyi görecekti. Ölüler, canlılar hepsi aynı soydandı. Çünkü hislerimiz değersizdi, genelde ölülerin başka bir âleme ait oldukları düşünülür, iki ayrı dünyanın varlığına inanılırdı. Hiç de öyle değildi. Ruhlar hayatımızın içinde, kendi küçük işlerine devam ediyordu. *Gazı kapatmayı unutma.* Gölgeden ağızlarıyla konuşuyor, dumandan elleriyle yazıyorlardı. Tüm bunlar dikkatsiz insanlar tarafından görülemez, ancak bazı durumlarda algılanırdı. Bunun için tam anlamıyla doğmamış olmak; renkli, gürültülü dünyaya, sesler, renkler, biçimler tufanına tam olarak girmemek yeterliydi. O mektup bir öğretiye girişten başka bir şey değildi. Niçin korksundu ki?

— Biletler lütfen.

Kontrolördü. İki kat ensesiyle pancar gibi yüzü olan bir adamdı. Sabırsız hareketlerle yolcuları iki yana itiyordu. Ravinel, canlıların arasına karışmış gölgeleri de iki yana itti-

ğinden emindi. Herkes sınırda duramazdı. Mireille de kendini göstermekte gecikmeyecekti artık. O mektup bir uyarıydı. Kendisi gelmek istememişti. İki üç günlüğüne gitmişti ve bu konuda bir tür ketumluk göstermişti. *Gitmek zorundayım*, çocukça bir kurnazlıktı. *Ciddi bir şey yok. Sana sonra açıklarım*. Ölmekte ciddi bir şey yoktu, şüphesiz. Basit bir ağırlık, yoğunluk değişimiydi. Soğuktan, kaygıdan, belirsizlik korkusundan azade bir hayattı sonuçta. Mireille mutsuz değildi. Bütün bunları açıklayacaktı. Ah! Açıklayacak fazla bir şeyi yoktu aslında. Ravinel biliyordu. Geçmişini bir anda anladığı gibi. Diğerleri, annesi, babası, arkadaşları onu bağlamaya, bir yere yerleştirmeye, esas olandan uzaklaştırmaya çalışmıştı hep. Sınavlar, iş, bir sürü tuzak. Lucienne bile anlamıyordu. Para, para! Bundan başka bir şey düşünmüyordu. Para ağırlığın kaynağı değildi sanki. Antibes'i ilk dile getiren Lucienne olmamış mıydı?

Güneş, bol bol güneş olsaydı her şey değişirdi. Mireille bir daha ortaya çıkmazdı. Işık, yıldızları silmiyor muydu? Ama buna rağmen yıldızlar varlıklarını sürdürüyordu. Antibes! Tek yolu buydu Mireille'i öldürmenin. Yani silmenin. Lucienne ne yaptığını çok iyi biliyordu. Ama Ravinel bunu yeni anlamıştı ve kaçmayı, güneyin ışıltısına gitmeyi artık istemiyordu. Çünkü Mireille ona kızgın değildi. Geriye sadece şu korkuyu yenmesi kalıyordu. Ufacık bir fırsat bulduğunda fırlayacak olan şu acımasız korkuyu. Alışmak zor olacaktı. Belki de küveti, Mireille'in sudan yüzüne yapışmış saçlarını; soğuk, kaskatı olmuş ölüsünü ürpermeden düşünmek gerekecekti.

Tren ilerlerken raylar hızla kavuşuyor, ardından ayrılıyordu. Katarlar, garlar, köprüler, ambarlar homurtular arasında gözden kayboluyordu. Mavimsi ışıklarla aydınlatılan vagon yavaşça sarsılıyordu. İnsan kendini uzun bir yolculuğa çıkmış gibi hissediyordu. Ravinel gerçekten de uzun zamandır yoldaydı ve canlıların arasına ineceğine göre hiçbir yere varmayacaktı.

Yağmur yağıyordu. Lokomotiflerin dumanları kıvrımlar halinde aşağı doğru inip etrafa dağılıyor, hamallar insanların geçmesine engel oluyordu. Kadınlar, erkekler koşuyor, birbirlerine işaret ediyor, kavuşup kucaklaşıyordu. *Seni öpüyorum, tam da senin sevdiğin gibi koca kurdum benim.* Ama Mireille henüz burada olamazdı. Vakti gelmemişti. Ravinel postaneye yöneldi.

— Nantes'la görüşmek istiyorum!

Duvarlarda grafitiler, numaralar, müstehcen resimler vardı.

— Alo, Nantes mı?.. Hastane... Doktor Lucienne Mogard.

Telefon kabininin etrafında kalabalığın uğultusundan başka bir şey duyulmuyordu, bir köprü kemerine çarpıp parçalanan nehir sularının gürültüsü gibiydi.

— Alo!.. Sen misin?.. Bana yazdı. Birkaç gün sonra gelecekmiş... Mireille diyorum! Mireille bana yazdı... Pnömatik mektup... Yemin ederim ki o... Hayır. Hayır. Aklım başımda... Hiç de seni tedirgin etmeye çalışmıyorum, bilmen gerektiğini söylüyorum... Evet, farkındayım. Ama ben bazı şeyleri anlamaya başlıyorum... Ah, anlatması çok uzun... Ne yapayım? Ben biliyor muyum?.. Tamam, anladım. Yarın!

Zavallı Lucienne! Her zamanki o mantık yürütme isteği... Ravinel gibi o da anlayacaktı. Esrara parmağıyla dokunacaktı. Mektubu görecekti.

Peki ama mektubu görebilecek miydi? Postacı getirdiğine, bir posta memuru damgaladığına, bir başka posta memuru mektup kutusundan aldığına göre, kuşkusuz görecekti. Mektup gerçekti! Herhangi birinin anlamını kavrayabilmesi mümkün değildi sadece. Aynı anda iki dünyada birden düşünmeyi bilmek gerekiyordu.

Denain Bulvarı. Işıltılı oklar gibi yağan yağmur. Parlak arabalar. Dans eden görüntüler. Görünmez aynalarla derinlikleri sonsuza uzanan kafeler ışıl ışıl mağaralar gibiydi. Sınır, görüntüler ile yansımaları ayırarak burada bile uzayıp gidiyor, kimse de bunun farkına varmıyordu.

Gece çalkantılı bir sıvı gibi, ışıkları, kokuları ve insanları karmakarışık sürükleyen balçıklı su misali bulvarı dolduru-

yordu. *Haydi, dürüst ol. Bu büyük çukurlarda –ki bu çukurlar sokaktı– boğulup kaybolduğunu binlerce kez düşündün. Ya da bir balık olduğunu ve burnunu vitrinlere dayayıp; akıntının gerdiği balık avlama sepetlerine –ki bu sepetler kiliselerdi– ve gölgelerin içinde birbirini arayan, takip eden, yiyen şekillerin kol gezdiği ot kümelerine –ki bu ot kümeleri yol kenarlarındaki küçük çiçek tarhlarıydı– bakıp eğlendiğini... Küvet fikrini de su yüzünden kabul ettin değil mi? Altında baş döndürücü bir şeylerin olduğu o ışıldayan, düz yüzeyden ötürü. Mireille de oyuna katılsın istedin. Şimdi sen de istiyorsun. Hatta belki de kıskanıyorsun.*

Ravinel uzun süre amaçsızca dolaştı. Ve nihayet Sen Nehri'nin kıyısına geldi. Hemen hemen omzuna kadar gelen bir taş korkuluk boyunca yürüdü. İleride bir köprü vardı, büyük köprü kemerinin altında yağlı yansımalar görülüyordu. Şehir terk edilmiş gibiydi. Yalak ve kanal havuzu kokan hafif bir rüzgâr esiyordu. Mireille oralarda bir yerde geceye karışmıştı. Farklı ortamlarda, birbirlerine kavuşma imkânı olmadan varlıklarını sürdürüyorlardı. Farklı özgüllükleri olan düzlemlerde yaşıyorlardı. Ama iç içe geçmeler, karşılaşmalar, birbirinden uzaklaşan iki geminin yolcuları gibi işaret alıp vermeler mümkündü.

Mireille!

Bu ismi yavaşça söyledi. Artık erteleyemezdi. Kaçması, aynayı kırması lazımdı.

VII

Ravinel uyandığında bir otel odasında olduğunu fark etti, uzun süre yürüdüğünü hatırladı, Mireille'in görüntüsü gözünde canlandı ve içini çekti. Günlerden pazar olup olmadığını hesaplayabilmesi için uzun uzun düşünmesi gerekti. Pazar olması kuvvetle muhtemeldi, çünkü Lucienne, Ravinel'in saatini tam hatırlamadığı öğlen treniyle gelecekti. Şu anda yolda olmalıydı. Onu beklerken ne yapmalıydı? Pazar günü ne yapılabilirdi? Haftanın ortasına düşmüş, geçişi engelleyen ölü bir gündü ve Ravinel'in acelesi vardı. Yetişmesi gerekiyordu!

Saat dokuz olmuştu.

Kalktı, giyindi, pencereyi örten yıpranmış perdeyi açtı. Gri bir gökyüzü. Çatılar. Kimi hâlâ sivil savunmanın mavisiyle sıvalı çatı pencereleri. Tuhaf değildi. Aşağı indi, bigudili yaşlı bir kadına hesabını ödedi. Kaldırımdayken Halles Mahallesi'nde, Germain'in evinin iki adım ötesinde olduğunu fark etti. Neden Germain'e gitmesindi ki? Böylece bekleyebilirdi...

Mireille'in ağabeyi dördüncü katta oturuyordu. Otomatik bozuk olduğundan pazar gününe özgü seslerin ve kokuların arasında Ravinel el yordamıyla basamakları tırmandı. İncecik duvarların ardında şarkı mırıldanan, radyolarını açan, öğleden sonraki maçı ya da akşamki filmi düşünen insanlar vardı;

bir ocağa dökülerek cızırdayan süt, bağıran çocuklar vardı. Ravinel pijamasının üstüne yakasını kaldırdığı pardösüsünü giymiş bir adam ve tasmalı bir köpekle karşılaştı. Eğlenceden dışlanmıştı. Yabancıydı. Anahtar kapının üstündeydi. Her zaman kapının üstünde dururdu. Ama Ravinel anahtarı hiç kullanmazdı. Kapıyı çaldı, açan Germain oldu.

— Bak hele, Fernand! Nasılsın?

— Ya sen?

— Biraz kırıklığım var... dağınıklığın kusuruna bakma. Yeni kalktım. Kahve ister misin? İçersin, içersin!

Ravinel'i yemek odasına götürdü, sandalyeleri itti, bir ropdöşambrı kaldırdı.

— Peki ya Marthe? diye sordu Ravinel.

— Kiliseye gitti, ama fazla gecikmez. Otursana Fernand'cığım. Sağlığın nasıl diye sormuyorum. Mireille çok iyi olduğunu söyledi. Çok şanslısın. Benim gibi değilsin. Ah, son radyoskopimi görmedin... Kendin al. Kahve ocakta. Ben de gidip şunu getireyim.

Ravinel ecza ve okaliptüs karışımı pis bir koku alıyordu. Kahve sürahisinin yanında, içinde bir şırınganın ve iğnelerin olduğu küçük bir tencere vardı; Ravinel geldiğine pişman oldu. Germain odasını karıştırıyor, arada bir içeriye sesleniyordu:

— Net olup olmadığını göreceksin... Doktor da dedi... Tedaviyle...

Evlilik bir kadınla evlendiğini sanmaktı, oysa insan bir aileyle, bir ailenin tüm hikâyesiyle evleniyordu. Germain'in tutsaklığıyla, sırlarıyla, basilleriyle evleniyordu. Hayat yanıltıcıydı. Küçükken hayat muhteşem geliyordu insana ama sonra...

Germain, bir politikacının postayla gelen evrak yığınını andıran büyük sarı zarflarla yemek odasına döndü.

— Pekâlâ, kahveni kendin al kuzum. Kahvaltı etmişsindir herhalde... Doktor Gleize, doktorların şahıdır. Bu görüntüleri çekiyor!.. Ve yorumluyor! Sen siyah ve beyaz bir şeyler görü-

yorsun sadece, o ise bir kitap okuyormuş gibi tüm işaretleri çözüyor.

Hışırdayan filmi pencereye doğru kaldırdı.

— Burada, bak, kalbin üstünde... Evet, bu beyaz bölge kalp. Sonunda ben de mecburen anlamaya başladım... Kalbin tam üstünde şu ince çizgi var ya... Çok uzaktasın. Yaklaşsana!

Ravinel bundan nefret ediyordu. Organların nelerden oluştuğunu bilmek istemiyordu. Radyoskopinin zaman zaman şiirselleştirerek ortaya çıkardığı bu iskelet parçalarına baktıkça tuhaf bir tedirginlik hissederdi hep. Gizli kalması gereken şeyler vardı. Bunların gösterilmemesi gerekirdi. Bazı sırları ortaya dökmeye kimsenin hakkı yoktu. Bu iğrenç merakı yüzünden Germain'i itici bulurdu Ravinel.

— Bayağı kapanmış, diyordu Germain. Ama tabii hâlâ bazı önlemler almak gerekiyor. Yine de cesaret verici!.. Dur, sana tükürük analizlerini de göstereyim... Laboratuvar sonuçlarını nereye koydum ben?.. Zavallı Marthe her şeyin yerini karıştırıyor... Sosyal Güvenlik Kurumu'na göndermemişse eğer... Ama Mireille sana zaten söyleyecektir...

— Evet, tabii.

Germain filmi büyük bir şevkle zarfa yerleştirdi, ardından hiçbir neden yokken başka birini çıkardı, başını eğerek inceledi.

— Her çekim üç bin papel. Neyse ki maaşım artacak. Vay canına, çok iyi iş. Doktor "Siz bir vakasınız," diyor.

Kilitte anahtar tıkırtısı duyuldu. Marthe kiliseden dönmüştü.

— Günaydın Fernand. Ziyarete gelmeniz ne hoş. Sizi pek sık göremiyoruz.

Marthe tatlı tatlı laf sokuşturuyordu. Tülünü özenle katladığı şapkasını çıkardı. Sürekli birileri için yas tutar, ayrıcalıklı ve saygın bir hava verdiği için siyahı severdi. "Çok şanssız" diye mırıldanırdı insanlar arkasından.

— İşleriniz yolunda mı? diye sordu sesinde hiç merak tınısı olmaksızın.

— Fena değil. Şikâyet edemem.

— Şanslısınız... Germain, damlan.

Üzerine bir gömlek geçirmiş, canlı ve kesin hareketlerle sofrayı topluyordu.

— Mireille nasıl?

— Onu biraz önce gördüm, dedi Germain. Sen kiliseye gittikten hemen sonra.

— Bayağı erkenci oldu, diye belirtti Marthe.

Ravinel anlamakta zorluk çekiyordu.

— Pardon, pardon, diye mırıldandı. Mireille mi geldi?.. Ne zaman?

Germain bir su bardağına damlatmakta olduğu damlaları saymaya devam ediyordu... on... on bir... on iki... Kafasının karışmasına müsaade etmeyerek alnını kırıştırdı... on üç... on dört... on...

— Ne zaman mı?.. dedi ifadesiz bir sesle. Eh, bir saat önce. Belki biraz daha önce... On altı... on yedi... on sekiz...

— Mireille mi?

— On dokuz, yirmi.

Germain damlalığı bir pamuk parçasına, ardından da pelür kâğıda sarıp başını kaldırdı.

— Evet, Mireille. Bunda ne tuhaflık var?.. Neyin var Fernand?.. Ne dedim ki ben?

— Bir dakika! diye fısıldadı Ravinel. Bir dakika!.. Buraya mı geldi? Onu gördün mü?

— Yemin mi edeyim? Evet, onu gördüm! Hâlâ yataktaydım. Her zamanki gibi içeri girdi, ne var bunda! Bana sarıldı.

— Sana sarıldığına emin misin?

— Hadi ama Fernand, seni anlamıyorum.

Odaya geçmiş olan Marthe bir an eşikte durup iki adama baktı. Ravinel şaşkınlığını gizlemek için tabakasından bir sigara aldı.

— Hayır, dedi Germain. Biliyorsun... duman. Doktor yasakladı.

— Doğru. Özür dilerim.

Ravinel mekanik hareketlerle sigarayı parmaklarının arasında yuvarlıyordu.

— İlginç, diyebildi sonunda. Bana haber vermedi.

— Radyoskopimin sonucunu merak ediyordu, diye açıkladı Germain.

— Sana... normal göründü mü?

— Evet.

— Sana sarıldığında teni... Yani her zamanki gibi miydi?

— Seni anlamıyorum... Neyin var senin Fernand?.. Marthe, baksana. Fernand, Mireille'in buraya geldiğine inanmıyormuş gibi görünüyor.

Marthe yaklaşınca, Ravinel onun bir şeyler bildiğini hemen anladı. Yargıcın karşısındaki bir sanık gibi kasıldı.

— Nantes'tan ne zaman döndünüz Fernand?

— Dün... Dün sabah.

— Ve evde kimse yoktu, öyle mi?

Ravinel ona bakakaldı. Marthe'ın gözleri hiç bu kadar parlak, dudakları incecik olmamıştı.

— Hayır, Mireille evde değildi.

Marthe başını birkaç kere salladı.

— Sence acaba... diye mırıldandı Germain.

— Kesinlikle, dedi Marthe.

Ravinel artık kendini tutamıyordu.

— Konuşsanıza! Tanrı aşkına! Ne biliyorsunuz?.. Dün sabah oraya gittiniz mi?

— Ah, dedi Germain kırgın bir tavırla. Bu halimle mi!

— Ona anlatsan iyi olur, dedi Marthe ve ses çıkarmadan ortadan kayboldu.

— Bana neyi anlatacaksın? diye sordu Ravinel. Bu ne, tuzak mı?

— Sakin ol, dedi Germain. Marthe haklı... Bilmen daha iyi olur... Aslında evlendiğinizde seni uyarmalıydım. Ama evliliğin her şeyi yoluna koyacağını düşündüm. Doktor demişti ki...

— Germain! Ağzındaki baklayı çıkar da kurtulalım.

— Seni üzmek beni çok rahatsız ediyor dostum Fernand. Ama söyleyeyim: Mireille zaman zaman kaçışlar yaşıyor.

Marthe odanın dibinden Ravinel'i inceliyordu. Ravinel onun kendisini gözetleyen bakışlarını üzerinde hissediyordu. Büyük bir şaşkınlıkla tekrarladı:

— Kaçışlar mı?.. Kaçışlar mı?..

— Ah, çok sık değil, diye karşılık verdi Germain. On dört yaşına doğru başladı bu.

— Erkeklerle mi gidiyordu?

— Hayır. Neler düşünüyorsun Fernand'cığım. Sana kaçış diyorum. Bunun ne olduğunu bilmiyor musun?.. Mireille aniden evi terk ediyordu. Doktor bize bunun bir kişilik bozukluğu olduğunu söyledi. Gelişme çağında sık rastlanan bir sorun gibi görünüyor. Ya trene biniyor ya da yorgunluktan yıkılana kadar yürüyordu. Her defasında polise haber vermemiz gerekiyordu.

— Komşulara eğlence çıkıyordu, dedi Marthe bir yastığı silkelerken.

Germain omuz silkti.

— Her ailede bir şeyler olur. En iyilerinde bile... Hem sonra yavrucak mutsuzdu. Onu aşan bir şeydi bu. Kriz geldi mi gitmesi gerekiyordu.

— Yani? diye sordu Ravinel.

— Yani... Fazla ciddiye alma Fernand. Sanıyorum ki bir nöbet geçiriyor. Evinde olmaması, sabah hızla gelip gitmesi... Her halükârda birkaç gün içinde dönecektir, seni temin ederim.

— Ama bu mümkün değil, diye patladı Ravinel. Çünkü...

Germain içini çekti.

— Korktuğum başıma geldi. Bize inanmak istemiyorsun... Marthe, bize inanmak istemiyor.

Marthe ant içer gibi tek elini kaldırdı.

— Kendimi sizin yerinize koyuyorum. Böyle şeyleri öğrenmek hoş değildir. Ben öğrendiğimde... neyse... zavallı kıza karşı kötü bir şey hissetmiyorum... Ama söz hakkım

olsaydı, sizi ilk gün uyarırdım... Yine de sakın şikâyet etmeyin. Çocuğunuz yok. Tavşandudak çocuğunuz da olabilirdi.

— Marthe!

— Ne dediğimi biliyorum. Doktora sormuştum.

Yine doktor! Ve masanın köşesinde radyoskopiler. Pelür kâğıda sarılı damlalık. Ve on dört yaşında evden kaçan Mireille! Ravinel kafasını ellerinin arasına aldı.

— Yeter! diye mırıldandı. Beni çıldırtıyorsunuz.

— Eve geldiğimde bir şeylerin yolunda gitmediğini anladım, diye konuşmayı sürdürdü Marthe. Ben Germain gibi değilimdir. O hiçbir şeyi fark etmez. Daha önce burada olsaydım, Mireille'in her zamanki ruh halinde olmadığını hemen anlardım.

Ravinel sigarasını lime lime ediyordu, masanın üzerinde siyah beyaz küçük bir yığın oluşmuştu. Karıkocayı enselerinden tutup, yan yana duran ve yalancıktan acırmış gibi görünen suratlarını birbirine çarpmak istiyordu. Kaçış, öyle mi! Sanki Mireille'in artık kaçma tehlikesi varmış gibi! Muşambaya kendi elleriyle sardığı Mireille. Bu bir tuzaktı. Suç ortağıydılar... Ama olamazdı! Germain bunun için fazla aptaldı. Yalanı hemen ortaya çıkardı.

— Nasıl giyinmişti?

Germain düşündü.

— Bir dakika!.. Onu biraz gördüm, arkasından ışık geliyordu. Kürk yakalı gri mantosunu giymişti sanırım. Evet, bundan eminim... ve dar kenarlı şapkası. Çünkü mevsime göre fazla sıkı giyindiğini düşündüm. Terleyip hasta olabilirdi.

— Belki de trene binecekti, diye tahminde bulundu Marthe.

— Ah, hayır! Hiç öyle bir izlenim edinmedim. Düşünüyorum da çılgına dönmüş bir hali de yoktu, bu iyice tuhaf. Eskiden kriz geldiğinde asabi, gergin olurdu. Vara yoğa ağlardı. Oysa bu sabah sakin gibiydi ama...

Ravinel yumruklarını sıkınca Germain ekledi:

— Küçük bir çocuk gibidir o, Fernand.

Marthe, Ravinel'in arkasındaki tencerelerin yerlerini değiştiriyor ve zaman zaman tekrarlıyordu:

— Rahatsız olmayın... Çok rahat geçiyorum.

Ama Ravinel her defasında sandalyesinin yerini değiştirmek zorunda kalıyor, her hareket onu zorluyordu. Memeleri açıkta iki perinin taşıdığı altın sarısı anlamsız bir duvar saati 10.20'yi gösteriyordu. Lucienne Le Mans'dan ayrılmış olmalıydı. Oda yavaş yavaş köşeleri gölgede bırakan; duvarları, mobilyaları, yüzleri ince bir toz gibi kaplayan hüzünlü bir gün ışığıyla doluyordu.

— Ne düşündüğünü biliyorum, dedi Germain.

Ravinel ürperdi.

— Seni aldattığını düşünüyorsun, değil mi?

Salak! Yok, gerçekten de numara yapmıyordu.

— Kafanda böyle şeyler kurmamalısın. Ben Mireille'i tanıyorum. Zaman zaman anlaşılması zor biri olabilir ama dürüsttür.

— Zavallı Germain'ciğim, diyerek içini çekti patates soyan Marthe.

Bu söz açıkça şu anlama geliyordu: "Zavallı Germain'ciğim. Sen kadınlar hakkında ne bilirsin ki?"

Germain karşı çıktı.

— Mireille mi? Hadi ama! O sadece evini, kendi ufak tefek işlerini düşünür. Yapacağın tek şey onu anlamaktır.

— Çok sık yalnız kalıyor, diye mırıldandı Marthe. Ah, sitem etmiyorum Fernand. Elbette seyahat etmek zorundasınız ama genç bir kadın için bu pek hoş olmasa gerek. Fazla ayrı kalmadığınızı söyleyeceksiniz bana. Doğru. Ama ayrılık her zaman ayrılıktır.

— Ben tutsakken... diye başladı Germain.

Özellikle engel olunması gereken bir cümleydi bu. Eskilere giden Germain, yirmi kere anlattığı hikâyeleri yeniden ortaya dökecekti. Ravinel dinlemeyi bırakmıştı. Düşünmeyi de öyle. Yavaşça acı veren hayaller dünyasına doğru kayıyordu. İkiye bölünüyordu. Enghien'e dönüyor, boş odalarda

dolanıyordu. Eğer biri o anda orada olsaydı, Ravinel'e benzeyen belli belirsiz bir siluetin etrafta salındığını görebilirdi. Telepatik gizemlerin hepsi biliniyor muydu? Germain gördüğünü iddia ediyordu! Ama hayalet görenlerin hepsi, ki sayıları çoktu bunların, karşılarında canlı, gerçek varlıklar olduğunu sanmıştı başlangıçta. Ölü Mireille de, ağabeyine tam o uyanmak üzereyken, gördüğünü sandığı şeye yeterince dikkat edemeyeceği anda görünmeyi tercih etmişti. Sık rastlanan bir durumdu. Ravinel evlenmeden önce abone olduğu *Revue Métapsychique* dergisinde buna benzer birçok olay okumuştu. Zaten o kaçışlar Mireille'de medyum özellikleri olduğunu ispatlıyordu. Mireille tüm telkinlere aşırı derecede duyarlı olmalıydı. Hatta şimdi bile! Belki de ete kemiğe bürünebilmesi için iyice yoğunlaşarak, sevgiyle onu düşünmek yeterli olurdu.

— Tam olarak ne dedi? diye sordu Ravinel.

Germain esir kampındaki hemşirelerle ettiği kavgaları anlatıyordu. Biraz incinerek anlatmayı kesti.

— Ne mi dedi?.. Ah, tahmin edersin ki dediklerini not almadım... Daha çok ben konuştum, çünkü radyoskopi sonuçlarımı öğrenmek istiyordu...

— Uzun süre kaldı mı?

— Birkaç dakika.

— Beni beklemeliydi, diye homurdandı Marthe.

Tabii ki! Marthe evde olsaydı, Mireille görünmezdi. Burada doğaüstünün mantığı vardı.

— Pencereyi açıp nereye doğru gittiğine bakmayı düşünmedin mi?

— Doğrusu hayır. Neden bakacaktım ki?..

Çok kötü! Mireille çıktıktan sonra Germain arkasından baksaydı kız kardeşinin binadan ayrılmadığını fark edecekti kuşkusuz... Bundan âlâ kanıt mı olurdu!

— Canını sıkma dostum, dedi Germain. Sana bir nasihat vereyim mi?.. Tamam o zaman, şimdi *Şen Ev*'e git. Belki orada, seni bekliyordur... Üzgünse onu avutabilirsin, ne dersin?

Ravinel rahat bir tavırla gülmeye çalıştı, öksürdü. Marthe ona büyük bir ciddiyetle baktı.

— Mireille küçükken uykusunda geziyor muydu? diye sordu Ravinel.

Germain kızardı.

— O değil de... benim başıma birkaç kere geldi. Ay ışığında çatılarda koşmuyordum tabii. Uyurken konuşuyor, birtakım hareketler yapıyordum sadece. Bazen de kalkıyor ve koridorda, başka bir odada buluyordum kendimi... Nerede olduğumu bilmiyordum. Beni tekrar yatağıma yatırıp ellerimi tutmaları gerekiyordu. Bir daha uyumaya cesaret edemiyordum.

— Gören de bunun hoşunuza gittiğini sanır Fernand, dedi Marthe en iğneleyici ses tonuyla.

— Ya şimdi, diye devam etti Ravinel, hâlâ nöbetler geliyor mu?

— Bizimle... birkaç kadeh içmek ister misin Fernand'cığım. Yemeğe davet edemiyorum, çünkü özel bir diyetim var benim.

— Evine gitmesi lazım, diye kestirip attı Marthe. Kızcağızı tek başına bırakamaz.

Germain büfeden bir sürahi ile gümüş ayaklı küçük kadehler çıkarıyordu.

— Doktorun ne dediğini biliyorsun, diye uyardı Marthe.

— Ah, sadece bir damlacık.

Ravinel cesaretini topladı.

— Mireille bu gece gelmezse, sizce ne yapayım? diye sordu.

— Ben olsam, beklerdim. Sence de öyle değil mi Marthe?.. Bu olanlardan sonra hiçbir şey seni iş seyahatine çıkmaya zorlayamaz. Belki de böylesi daha iyi olur. Mireille döndüğünde evi boş bulursa... Kendini onun yerine koy... Bana güven, bir hafta izin al, gizlice bilgi topla. Kaçtıysa eğer, şüphesiz Paris'te saklanıyordur. Eskiden kaçtığında, mutlaka Paris'e gelirdi. Paris onu çekiyordu, çok şaşırtıcıydı bu.

Ravinel'in kafası karışıyor, karısı sağ mı, ölü mü bilemez hale geliyordu. Kadeh tokuşturdular.

— Sağlığına Germain.

— Mireille'in sağlığına.

— Yakında dönmesine, dedi Marthe.

Ravinel likörü bir dikişte bitirdi, gözlerini ovuşturdu. Hayır. Hayal görmüyordu. Likör boğazını yakıyordu. Duvar saati on biri vurdu. Ravinel hâlâ sınırın aynı tarafındaydı. Gözleriyle ne gördüğünü, parmaklarıyla neye dokunduğunu biliyordu... Şömine demirleri örneğin. Kilolarca ağırlığı olan şömine demirleri söz konusuysa insan kolay kolay yanılmazdı.

— Ona bizden selam söyleyin.

Ne?.. Marthe ona yol gösteriyordu. Ravinel farkında olmadan ayağa kalkmıştı.

— Benim yerime onu öp, dedi Germain.

— Tamam, tamam.

Onlara bağırmak istiyordu: "O öldü, öldü... Çok iyi biliyorum, çünkü onu ben öldürdüm." Marthe'ın çok sevineceğini düşünerek kendini tuttu.

— İyi akşamlar Marthe. Zahmet etmeyin. Yolu biliyorum.

Marthe merdivenin tırabzanından eğilmiş onun ayak seslerini dinliyordu.

— Bir şey öğrenirseniz bize de haber verin Fernand!

***

Ravinel ilk bistroya girip iki kadeh içti. Saat ilerliyordu. Çok kötü! Taksiye binerse zamanında varırdı. Önemli olan, asıl halletmesi gereken, hemen durum tespiti yapmaktı. *Hadi bakalım, adım Ravinel, bir bar tezgâhının önünde, ayaktayım. Kontrolümü kaybetmedim. Soğukkanlılıkla düşünüyorum. Artık korkmuyorum. Evet, dün akşam korkuyordum. Bir tür çılgınlığın pençesindeydim. Ama geçti şimdi. Tamam! Olayları mümkün olduğunca sakin bir biçimde gözden geçirmeliyim... Mireille öldü. Bundan eminim, çünkü adımın Ravinel olduğundan eminim, çünkü anılarımda hiçbir kopukluk yok, çünkü cesedine dokundum, çünkü şu anda içiyorum ve tüm*

bunlar gerçek... Mireille yaşıyor. Bundan da eminim, çünkü kendi elleriyle bir pnömatik mektup yazdı, postacı da getirdi, çünkü Germain onu gördü. Onun söylediklerinden şüphelenmem için bir neden yok. Ama şöyle bir durum var o zaman: Aynı anda hem ölü hem canlı olamayacağına göre... Yarı ölü, yarı canlı olması lazım... Bir hayalet olması lazım. Mantık bunu gerektiriyor. İçimi rahat ettirmeye çalışmıyorum. Hiç de rahatlatıcı bir düşünce değil bu zaten. Bunu doğrulayan şey mantık. Mireille ağabeyine göründü. Belki yakında bana da görünecek. Bu olguyu kabul ediyorum, çünkü bunun mümkün olduğunu biliyorum. Ama Lucienne kabul etmeyecek. Üniversite eğitimi yüzünden. Akıl yürütme biçimi yüzünden. Öyleyse? Birbirimize ne söyleyeceğiz?

Üçüncü içkisini de içti, çünkü içi üşüyordu. Ya Lucienne olmasaydı?..

Parasını ödedi, bir taksi durağı aradı. Lucienne'i kaçırmamalıydı.

— Montparnasse'a, çabuk!

Kendini yolcu koltuğuna attı, oturduğu yere yığıldı. Biraz önce düşündükleri aşırı yorgun beyninin saçmalıkları mıydı? Çaresiz bir durumda olduğuna yavaş yavaş inanmaya başladı. Her halükârda polisin peşine düşeceği bir avdı. Yorgundu. Dün Mireille'i tekrar görmek istiyordu. Bunun olabileceğine inanıyordu. Şimdiyse bundan şüphe ediyordu. Mireille'in ona acı vereceğini tahmin ediyordu. Mireille nasıl unutabilirdi ki? Ölüler neden hatırlamasındı ki? Yine aynı düşünceler!.. Neyse ki araba durdu. Ravinel paranın üstünü beklemedi. Acele ediyordu. İnsanları itip peronu buldu. Elektrikli bir makine ağır ağır geldi, bariyerin önünde durdu ve trenden bir yolcu seli boşalıp kaldırımlara yayıldı. Ravinel kontrolöre yaklaştı.

— Bu, Nantes treni mi?

— Evet.

İçini tuhaf bir sabırsızlık duygusu kapladı. Parmak uçlarında yükseldi, boynunu uzattı, nihayet onu gördü; sımsıkı

koyu renk bir kıyafet giymiş, başına bir bere geçirmişti ve sakin görünüyordu.

— Lucienne!

İhtiyatlı davranarak tokalaştılar.

— Yüzün korkutucu görünüyor zavallı Fernand'cığım.

Ravinel üzgün üzgün gülümsedi.

— Korktuğumdandır, dedi.

VIII

Kalabalıktan kurtulmak için sırtlarını metronun tırabzanlarına yasladılar.

— Oda tutacak vaktim olmadı, diye özür diledi Ravinel. Ama hiç sıkıntı...

— Oda mı! Ama altıda mutlaka dönmeliyim. Gececiyim.

— Ah, öyle mi? Beni...

— Seni ne?.. Bırakacak mıyım?.. Söylemek istediğin bu, değil mi? Kendini tehlikede hissediyorsun... Haydi bakalım, buralarda rahat rahat konuşabileceğimiz bir kafe yok mu? Çünkü özellikle konuşmak için geldim, tahmin edersin. Hasta olup olmadığını görmek için.

Eldivenini çıkardı, Ravinel'in bileğini tuttu, sonra gelip geçenlerden çekinmeksizin yüzünü yokladı, yanağını sıktı.

— Zayıfladın, gerçekten. Tenin sararıp gevşedi, gözlerin bulanık bakıyor.

İşte bu, Lucienne'in gücüydü. Hiçbir zaman başkalarının fikrini dikkate almaz, hakkında ne düşünüleceğini umursamazdı. Haykırıp duran gazete satıcılarının ortasında Ravinel'in nabız atışlarını sayabilir, dilini kontrol edebilir, lenflerini yoklayabilirdi. Ravinel kendini güvende hissetmeye başlamıştı bile. Lucienne, nasıl demeliydi... Bulanık ve belirsiz olanın tam

tersiydi. Kararlı, biraz sert, neredeyse saldırgandı. Sesi pürüzsüzdü, asla tereddüt etmezdi. Ravinel bazen Lucienne gibi olmak isterdi... Bazen de aynı sebeplerle ondan nefret ederdi... Çünkü soğuk, düz, alışılmadık, nikel bir cerrahi aleti akla getiriyordu. Yine de bugün açıklamakta zorluk çekecekti...

— Rennes Caddesi'ne inelim, dedi Ravinel. Orada boş bir bistro buluruz.

Meydanı geçtiler. Lucienne, yol gösterircesine ya da düşmesine engel olmak istercesine Ravinel'i kolundan tutuyordu.

— İki kere telefon ettin ve ben ikisinden de hiçbir şey anlamadım. İlkinde ses kötü geliyordu. Sonrakinde de çok hızlı konuşuyordun. Her şeyi baştan alalım. Dün sabah eve döndüğünde Mireille'in cesedi ortada yoktu. Öyle mi?

— Tam olarak öyle.

Ravinel göz ucuyla Lucienne'i inceliyor ve her zaman "Yavaş olalım... Biraz sağduyu" diyen bu kadının sorunu nasıl çözeceğini merak ediyordu. Dikkatlerinin dağılmasına izin vermeden, Saint-Germain kavşağına doğru bir vadinin derinlikleri gibi mavileşen caddede bakışlarını gezdirmeden yürüyorlardı. Ravinel gevşemişti. Ağırlığı taşıma sırası Lucienne'deydi.

— Fazla seçenek yok, dedi Lucienne. Akıntı cesedi sürüklemiş olabilir mi?

Ravinel sırıttı.

— İmkânsız! Öncelikle sen de en az benim kadar biliyorsun ki neredeyse hiç akıntı yok. Öyle olduğunu kabul etsek bile, ceset savaktan sonra bir yere takılıp kalır, suyun akışına engel olurdu. Ben de ilk bakışta görürdüm. Sana telefon etmeden önce her yeri aradığımı bilmelisin...

— Biliyorum, evet.

Lucienne kaşlarını çatmaya başlıyordu; Ravinel ise tam olarak bastıramadığı tedirginliğine rağmen onun beklemediği bir soruyla karşılaşan öğrenci gibi çaresiz kaldığını hissetmekten büyük bir haz alıyordu.

— Belki de sana şantaj yapmak için cesedi kaçırdılar, diye fikir yürüttü Lucienne pek de inanmadan.

— İmkânsız!

Bu kelimeyi Lucienne'i aşağılamak için hafif bir küçümsemeyle sarf etmişti.

— İmkânsız! Bu varsayımı enine boyuna düşündüm, seni temin ederim. Keçisini her sabah çamaşırhanenin karşısındaki çayıra getiren kızı, postacının çocuğunu bile sorguya çektim.

— Bunu yaptın mı gerçekten?.. Şüphelenmemiştir umarım?

— Önlemimi aldım. Zaten çocuğun zekâsı biraz kıt... Kısacası bu varsayımın elle tutulur bir yanı yok. Biri neden cesedi çalmış olsun ki? Senin de dediğin gibi bana şantaj yapmak ya da sadece zarar vermek için. Ama kimsenin bana aldırdığı yok... Hem zaten düşünebiliyor musun, bir cesedi çalmak... Bak, tam bize göre küçük bir kafe.

İki saksı taflan, küçücük bir tezgâh, sobanın etrafına sıkış tıkış dizilmiş üç masa. Kafenin sahibi kasada oturmuş, bir spor gazetesi okuyordu.

— Hayır, öğlen yemeği vermiyoruz... Ama sandviç isterseniz... Çok iyi! Ve iki bira!

Adam daracık olduğu tahmin edilen arka tarafa geçti. Ravinel, Lucienne'in oturması için bir sandalye çekti. Kafenin önünde otobüsler gıcırdayarak duruyor, iki üç yolcu indirip yollarına devam ediyordu. Çabucak geçen karaltılar halindeydiler. Lucienne şapkasını çıkarmış, dirseklerini masaya dayamıştı.

— Şu pnömatik meselesi ne peki?

Mektubu almak için elini uzatmıştı bile. Ravinel başını salladı.

— Orada kaldı. Eve dönmedim. Ama ne yazdığını ezbere biliyorum. Dinle: "İki üç günlüğüne gitmek zorundayım. Ama telaşlanma. Ciddi bir şey yok... *Eee!*.. Mahzenin tel dolabında yiyecekler var. Bir başkasını açmadan önce açık kavanozdaki reçeli..."

— Ne?

— Ne dediğimi biliyorum. "Bir başkasını açmadan önce açık kavanozdaki reçeli bitir ve fırınla işin bittiğinde gazı

kapatmayı unutma. Bunlar senin hiç aklına gelmez. Görüşmek üzere! Seni öpüyorum..."

Lucienne sevgilisine sert bir bakış attı. Bir müddet sessizlikten sonra sordu:

— Pek tabii yazısını tanıdın, değil mi?

— Pek tabii.

— Başkalarının yazıları kusursuzca taklit edilebilir.

— Biliyorum ama sadece yazısı değil, tarzı da öyleydi. Bu mektubun Mireille'in elinden çıktığına eminim.

— Peki ya postanenin damgası? Gerçek bir damga mıydı?

Ravinel omuz silkti.

— Madem öyle, postacının gerçek bir postacı olup olmadığını da sorsana.

— Bu durumda geriye tek ihtimal kalıyor. Mireille mektubu Nantes'a gitmeden önce yazmıştı.

— Damganın tarihini unutuyorsun. Pnömatik Paris'ten aynı gün gönderilmiş. Postaneye kim vermiş olabilir?

Kafe sahibi bir tabağa yerleştirilmiş sandviçlerle geldi. İki birayı da getirip yeniden gazetesini okumaya daldı. Ravinel sesini alçalttı.

— Üstelik Mireille ufacık bir rahatsızlık duymuş olsaydı bizi ifşa ederdi. Açılmış bir kavanoz reçel olduğunu söylemekle yetinmezdi.

— Başa dönecek olursak, Nantes'a gelmezdi, dedi Lucienne. Hayır, bu mektubun... daha önce yazılmış olamayacağı apaçık ortada.

Lucienne sandviçinden bir ısırık aldı. Ravinel birasının yarısını içti. Durumlarının tuhaflığını hiç o anki kadar anlamamıştı. Ve Lucienne'in yavaş yavaş kontrolünü kaybettiğini hissediyordu. Lucienne sandviçini koyup tabağı itti.

— Aç değilim. Bu anlattıkların o kadar... beklenmedik ki!.. Çünkü bu mektup daha önce yazılmamışsa bile, daha sonra yazılmış olması hiç mümkün değil. Ve mektupta hiç tehdit yok, sanki hafızasını kaybetmiş biri tarafından yazılmış.

— Çok iyi, diye fısıldadı Ravinel. İyi gidiyorsun.

— Nasıl?

— Ben anlıyorum. Devam et.

— Yani... Bilmiyorum.

Uzunca bir süre derin derin bakıştılar. Lucienne nihayet başını çevirip rahatsız olmuş gibi konuştu:

— Belki de ona tıpatıp benzeyen başka biriydi.

Lucienne bu kez yenildiğini kabul ediyordu. Tıpatıp benzer biri. Tıpatıp benzer birini boğmuşlardı!

— Hayır, dedi hemen ardından. Bu saçma!.. Mireille'e şaşırtıcı derecede benzeyen bir kadın olduğunu varsaysak bile sen nasıl yanılmış olabilirsin? Onun ölüsünü gören ben nasıl yanılmış olabilirim? Ve o kadın, neden hayatını bize sunmak için gelmiş olsun?

Ravinel ona düşünmesi için biraz daha zaman verdi. Otobüsler kaldırımı sıyırıp sahanlıkta yavaşça sallanan yolcularıyla uzaklaşıyordu. Ara sıra içeri bir adam giriyor, bir kadeh içki sipariş ediyor; yemeyen, içmeyen, satranç oynar gibi donup kalmış bu çifte bir bakış atıyordu.

— Sana daha hepsini anlatmadım, dedi Ravinel aniden. Mireille bu sabah abisini ziyaret etmiş.

Lucienne'in bakışlarında bir şapşallık, ardından korku ifadesi belirdi. Kibirli Lucienne! Korkuya kapılmıştı işte.

— Yukarı çıkmış, ona sarılmış, bir müddet sohbet etmişler.

— Kuşkusuz, dedi Lucienne düşünceli bir tavırla, tıpatıp benzeyen diğeri, ikincisi olmalı. Ama Germain de Mireille'e benzeyen birine bizden daha fazla kanmaz. Onunla konuştuğunu, ona sarıldığını söylüyorsun... Bir başka kadın aynı ses tonuna, aynı vurgulara, aynı yürüme biçimine, aynı hareket tarzına sahip olabilir mi?.. Hayır! Bu inanılacak gibi değil. Tıpatıp benzer tipler romanlarda olur.

— Başka bir açıklaması olabilir, dedi Ravinel. Katalepsi! Mireille tamamen ölmüş gibi görünebilir... ve çamaşırhanede bilinci yerine gelmiş olabilir.

Lucienne hiçbir şey anlamamış gibi göründüğünden Ravinel söze devam etti:

— Katalepsi diye bir şey var. Bir zamanlar bunun hakkında bir şeyler okumuştum.

— Suyun içinde kırk sekiz saat sonra katalepsi!

Lucienne'in sinirlenmeye başladığını hissederek sesini yükseltmemesini eliyle işaret etti.

— Dinle, dedi Lucienne. Katalepsi diye bir şey olsaydı, bu işe hemen son verirdim, beni anlıyor musun! Çünkü tıp bir bilim dalı olmaktan çıkardı, çünkü...

Çok yaralanmış görünüyordu. Dudakları titriyordu.

— Ne olursa olsun ölümün ne olduğunu biliyoruz. Kanıt sunmamı ister misin? Sana ne gördüğümü anlatayım mı? Sence insanları rasgele gömme izni veriyoruz, öyle mi?

— Lütfen Lucienne.

Gözlerinden ateşler saçarak sustular. Lucienne konumu, vâkıf oldukları nedeniyle gururluydu. Mesleğinden kaynaklanan kibirle Ravinel'in üstünde hâkimiyet kurduğunu biliyordu. Onun hayranlığına ihtiyaç duymuştu her zaman. Oysa şimdi Ravinel farklı davranıyordu... Bir özür sözcüğü ya da hareketi bekleyerek Ravinel'i inceliyordu.

— Tartışmanın anlamı yok, dedi hastane sesiyle. Mireille öldü. Gerisini sen nasıl istersen öyle açıkla.

— Mireille öldü. Ama yine de Mireille yaşıyor...

— Ben burada ciddi bir şey konuşuyorum.

— Ben de öyle. Sanıyorum ki Mireille...

Lucienne'e itiraf etmeli miydi?.. Ona şimdiye kadar en gizli düşüncelerini hiç açmamıştı ama Lucienne'in biraz üstünkörü de olsa kesinlikle kendisini tanıdığını biliyordu. Kararını verdi.

— Mireille bir hayalet, diye fısıldadı.

— Ne?

— Sana söylüyorum: Bir hayalet. İstediği yerde, istediği zaman beliriyor... Ete kemiğe bürünüyor.

Lucienne yeniden bileğini tutunca Ravinel kızardı.

— Herhangi birine böyle bir şeyi söylemeye cesaret edemezdim, bunu anla. Sana bir artdüşünceden, bir varsayımdan bahsediyorum. Bu bana gayet makul görünüyor.

— Seni iyice muayene etmem lazım, diye mırıldandı Lucienne. Ruhsal bir sorun yaşadığını düşünmeye başlıyorum. Sen bana anlatmamış mıydın, hani bir gün baban...

Yüzü aniden sertleşti ve Ravinel'in bileğini canını acıtacak kadar sıktı.

— Fernand!.. Bana bak... Bana bir oyun oynuyor olmayasın?

Lucienne asabi bir tavırla güldü, kollarını kavuşturdu, öne doğru eğildi. Sokaktan bakan biri, dudaklarını sevgilisine uzattığını sanabilirdi.

— Söylesene, beni aptal yerine koymuyorsun, değil mi?.. Beni uzun süre işletmeye mi niyetlisin? Mireille öldü. Bunu biliyorum. Cesedinin yok olduğuna, tekrar canlandığına, Paris'te dolandığına inandırmak istiyorsun beni... Ve ben de... evet, bunu söyleyebilirim, seni sevdiğim için... kafa patlatıyorum burada.

— Daha alçak sesle Lucienne, yalvarırım.

— Anlamaya başlıyorum, hadi... Sonuç olarak bana ne olursa olsun anlatabilirsin. Orada değildim! Ama yine de aşılmaması gereken sınırlar var. Haydi, bir defa olsun açık davran: Nereye varmak istiyorsun?

Ravinel onu hiç bu kadar sarsılmış görmemişti. Öfkeden neredeyse kekeliyor, burun deliklerinin etrafına kurşuni bir leke yayılıyordu.

— Lucienne! Yemin ederim, yalan söylemiyorum.

— Ah, hayır! Israr etme. Bazı şeyleri kabul etmeye hazırım ama bir dairenin kare olduğuna, bir ölünün yaşadığına, imkânsızın mümkün olduğuna inanamam.

Kafenin sahibi kayıtsızca okumayı sürdürüyordu. Böyle pek çok çift görmüştü. Böylesine tuhaf pek çok sohbet işitmişti. Ama Ravinel arkasındaki bu hareketsiz varlıktan rahatsız olarak bir banknot salladı.

— Rica etsem?

Sandviçlere hiç dokunmadıkları için neredeyse özür dileyecekti. Lucienne yüzünü çantasının arkasına saklamış, pudra

sürüyordu. İlk o kalktı ve Ravinel'in arkasından gelip gelmediğine bakmaksızın dışarı çıktı.

— Dinle Lucienne... Gerçeği söylediğime yemin ediyorum.

Lucienne başı vitrinlere dönük yürüyor, Ravinel gelip geçenler yüzünden sesini yükseltmeye cesaret edemiyordu.

— Dinle beni Lucienne...

Ravinel'in öngöremediği bu sahne çok aptalcaydı ve zaman akıyor, akıyordu! Biraz sonra Lucienne, Ravinel'i o korkularla, tehlikelerle baş başa bırakıp gara dönecekti... Umutsuzluğa kapılarak Lucienne'i kolundan tuttu.

— Lucienne, biliyorsun, bundan bir çıkarım olamaz...

— Olamaz mı? Ya sigorta?

— Ne demek istiyorsun?

— Çok basit. Ceset yoksa tazminat da yok. Sen de bana sigortanın ödeme yapmadığını, parayı almadığını söyleyeceksin.

Bir adam dikkatle onları süzdü. Belki de Lucienne'in söylediklerini duymuştu. Ravinel korku dolu bakışlarını çevresinde gezdirdi. Sokakta böyle tartışmak... Olabilecek en kötü şeydi!

— Lucienne! Sana yalvarıyorum! Nelere katlanmak zorunda olduğumu bir bilsen... Buradan sapalım.

Saint-Germain kavşağını geçmişler, sırtını kiliseye dayamış küçük parkta yürüyorlardı. Banklar ıslanmıştı. Çıplak dallardan hüzünlü bir ışık süzülüyordu.

Ceset yoksa tazminat da yok. Ravinel soruna bir an için bile bu açıdan bakmamıştı. Bankın bir köşesine oturdu. Bu defa sona gelmişti. Lucienne onun yanında ayakta duruyor, ayakkabısının ucuyla ölü yaprakları eşeliyordu. Polis düdükleri, kayarcasına geçip giden arabaların sesleri, kilisenin kapısından sızan belli belirsiz org uğultuları... diğerlerinin yaşamları! Ah! Artık Ravinel olmamak!

— Beni bırakıyor musun Lucienne?

— Pardon, sanıyorum ki sen beni...

Ravinel gabardin paltosunun bir kanadını banka yaydı.

— Buraya gel... Ne olursa olsun şimdi kavga etmeyeceğiz, değil mi?

Lucienne de oturdu. Parktan çıkan kadınlar kuşkuyla onlara baktı. Hayır, bu ikisi diğer sevgililer gibi değildi.

— Benim için bu hiçbir zaman para meselesi olmadı, bunu çok iyi biliyorsun, dedi bıkkınca. Ayrıca biraz düşün... Varsayalım sana yalan söylemek istiyorum. Senin hakikati asla öğrenemeyeceğini cidden düşünebilir miyim? Enghien'e gelip bilgi toplarsan her şeyi hemen öğrenirsin...

Lucienne öfkeyle omuz silkti.

— Hadi sigortayı bir kenara bırakalım... Ya sonuna kadar gitmekten korktuysan? Pes edip cesedi saklamayı, gömmeyi tercih ettiysen?

— Ama öylesi benim için daha tehlikeli olurdu. Kaza olarak görülmez, ben de şüpheli durumuna düşerdim... Hem pnömatik mektup meselesini ya da Germain'i ziyaret ettiğini neden uydurmuş olayım?

Gün biterken vitrinler aydınlanıyordu. Arabaların sis farları yanmaya başlamıştı, oysa kavşakta hava hâlâ aydınlıktı. Ravinel günün bu kararsız saatlerini oldum olası sevmezdi; bir zamanlar annesinin yavaş yavaş kararan pencerenin yanında örgü ördüğü, bıçaklarla oynuyormuş gibi görünen gölge elleriyle kapkara bir profilden ibaret olduğu daracık odada oyun saatinin bitişini haber veren o saatler... Ravinel aniden artık kaçamayacağını anladı. Antibes planı sona ermişti!

— Anlamıyorsun, diye mırıldandı. Sigorta parayı ödemezse ben asla...

— Hep kendini düşünüyorsun zavallı dostum, dedi Lucienne. Keşke bir şeyler yapsan. Ama hayır! Akıl almaz hayallere sığınıyorsun. Cesedin kaybolduğunu kabul edebilirim. Onu bulmak için ne yaptın? Bir ceset kendi başına dolanamaz.

— Mireille hep kaçarmış.

— Ne! Benimle dalga mı geçiyorsun!

Evet, Ravinel açıklamasının saçma olduğunu biliyordu. Ama yine de bu kaçış hikâyesinin önemli olduğunu, cesedin

kaybolmasıyla bir şekilde bağlantılı olduğunu tahmin ediyordu. Germain'in söylediklerini anlattı ve Lucienne yine omuz silkti.

— Olabilir! Mireille sağken kaçıyormuş. Ama onun artık öldüğünü unutuyorsun. Mektubu, abisini ziyaret etmesini bir kenara bırakalım...

Tam Lucienne'lik bir sözdü: "Bir kenara bırakalım!" Söylemesi kolaydı.

— Önemli olan ceset. Mutlaka bir yerlerde olmalı.

— Germain deli değil.

— Bunu bilemem. Bilmek de istemiyorum. Ben olgular üzerinde kafa yoruyorum. Mireille öldü. Cesedi kayboldu. Gerisinin hiçbir anlamı yok. Bu durumda cesedi arayıp bulmak zorundayız. Sen araştırmazsan bu da demektir ki planlarımız artık seni ilgilendirmiyor. Bu durumda...

Sesinin tonundan Lucienne'in bu planları tek başına gerçekleştireceği, yalnız gideceği anlaşılıyordu. Uzun cüppesine sarınmış bir rahip geçti. Bir komplocu gibi bir kapıdan girip gözden kayboldu.

— Bilseydim, dedi Lucienne, planlarımı başka şekilde yapardım.

— Tamam. Aramaya devam edeceğim.

Lucienne ayağını yere vurdu.

— Öyle gevşek gevşek aramak olmaz Fernand. Cesedin ortadan kaybolmasının tehlikeli olacağını anlamıyor gibisin. Bugün ya da yarın, olacaklara boyun eğip polise bildirmen gerekecek.

— Polise mi, diye tekrarladı Ravinel şaşkınlıkla.

— Elbette! Karın ortada yok...

— Ama ya mektup?

— Mektup! Gerekirse beklemen için sana bir mazeret verebilir bu... Aynı şekilde kaçma hikâyeleri de. Ama nihayetinde sonuç aynı olacak. Sadece zaman meselesi. Bunu yapmak zorunda kalacaksın.

— Polis!

— Evet, polis... Bundan kaçış yok. O halde bana güven Fernand, bekleme, ara. Ciddi bir şekilde ara! Ah, o kadar uzakta oturmayaydım, yemin ederim ben onu bulurdum!

Ayağa kalktı, mantosunu düzeltti, sert bir hareketle çantasını kolunun altına sıkıştırdı.

— Vakit geldi, ayakta yolculuk edemem.

Ravinel yavaşça doğruldu. Evet! Artık Lucienne'e güvenemezdi. Araba arızalandığında da neredeyse onu yüzüstü bırakmıyor muydu?.. Sonuçta normaldi bu. Sadece iki ortak, iki suç ortağıydı onlar.

— Mutlaka beni haberdar et.

— Tabii, diyerek içini çekti Ravinel.

Sadece Mireille'den bahsetmişlerdi ve konu tükenince birbirlerine söyleyecek bir şeyleri kalmamıştı. Rennes Caddesi'nde sessizce ilerliyorlardı. Artık birlikte değillerdi. Lucienne'e bakmak bile onun her zaman işin içinden sıyrılacağını anlamaya yetiyordu. Polis çok meraklı davranırsa Ravinel bedeli tek başına ödeyeceğinden emindi. Alışmıştı. O kadar uzun zamandır bedel ödüyordu ki.

— Sağlığına da özen göstermeni istiyorum, dedi Lucienne.

— Ah, biliyorsun ki...

— Şaka yapmıyorum.

Doğru! Hiç şaka yapmazdı. Lucienne'i ne zaman dingin, güler yüzlü, güvenli görmüştü ki? Uzun vadede, uzak haftalarda, aylarda yaşıyordu. Gelecek onun sığınağıydı, tıpkı başkalarının geçmişe sığınması gibi. Gelecekten ne bekliyordu? Bir tür batıl inanç yüzünden Ravinel ona bunu hiç sormamıştı. O gelecekte kendisinin büyük bir yer tutacağından pek emin değildi.

— Biraz önce söylediğin şey beni kaygılandırıyor, dedi Lucienne.

Ravinel onun neden bahsettiğini anladı ve sesini alçaltarak karşılık verdi:

— Oysa her şeyi açıklardı bu.

Lucienne kolundan tutup ona biraz sokuldu.

— Mektubu gördüğünü sandın, değil mi? Ama evet sevgilim, sana ne olduğunu anlamaya başlıyorum. Kızmakla hata ettim. Görüyorsun ya, tıpta her zaman mantık yürütmelisin... Yalancı insan yoktur. Sadece hasta insan vardır. O anda bana oyun oynadığını sandım. Oysa geçen geceki yolculuğu düşünmeliydim... ayrıca öncesinde olanlar da direnme gücünü kırmış olmalı.

— Ama Germain de...

— Bırak Germain'i. Onun şahitliğinden daha şüpheli bir şey olamaz ve düşünebilecek durumda olsaydın bunu ilk fark eden de sen olurdun. Seni Brichet'yle görüştürmem lazım. Sana psikanaliz yapar.

— Peki ya konuşursam? Ona her şeyi anlatırsam?

Lucienne çenesini dikleştiren sert bir hareketle başını kaldırdı. Brichet'ye ve tüm günah çıkarıcılara meydan okuyordu; iyiye ve kötüye meydan okuyordu.

— Brichet'den korkuyorsan, benden korkmazsın. Seni ben muayene edeceğim. Seni temin ederim ki bir daha hayalet görmeyeceksin. Şimdilik sana bir reçete yazayım.

Bir sokak lambasının altında durdu, çantasından bir bloknot çıkarıp sayfalarına bir şeyler çiziktirmeye koyuldu. Ravinel bu sahnenin ne kadar sahte ve uyumsuz olduğunu belli belirsiz hissediyordu. Lucienne onu yatıştırmaya çalışıyordu. Ama geri dönmeyeceğini, Ravinel'i bir daha görmeyeceğini, onun yakında nöbet değişimi yapılacağı söylenip tarafsız bölgede terk edilen görev başındaki çaresiz bir asker gibi kaybolacağını düşünüyor olmalıydı.

— İşte!.. Sadece sakinleştirici yazdım. Uyumaya çalış yavrum. Beş gündür sinirlerin harap oldu. Sonu çok kötü olabilir, biliyorsun.

Gara gelmek üzereydiler. Dupont'un ışıkları yanmıştı. Bu bir alamet olabilir miydi?.. Gazete satıcıları, taksiler, kalabalık... Her geçen saniyede Lucienne bir yabancıya dönüşüyordu. Bir sürü dergi satın aldı. Okuyabilecekti anlaşılan.

— Ya ben de gidersem?

— Fernand, deli misin? Oynaman gereken bir rol var.

Ardından şu şaşırtıcı sözü etti:

— Her şey bir yana, Mireille senin karındı.

En ufak bir suçluluk hissetmiyor gibiydi. Ravinel karısının yok olmasını istemişti. Lucienne de kâra ortak olmak kaydıyla zekâsını ve girişkenliğini ortaya koymuştu. Sorumluluğu bundan öteye gitmiyordu. Ravinel kendi paçasını kendi kurtaracaktı. Mireille ile kendisinin yapayalnız olduğunu düşündü; bu da daha az şaşırtıcı değildi.

Perondan bir bilet alıp Lucienne'in peşinden gitti.

— Enghien'e mi döneceksin? diye sordu Lucienne. Böylesi daha iyi olur. Yarından itibaren ciddi bir şekilde aramaya başla.

— Ciddi bir şekilde, diye tekrarladı Ravinel acı bir alaycılıkla.

Boş vagonlar boyunca ilerleyip bir köprünün üzerinden geçtiler; kurşuni kabarıklıkların olduğu alçak bir gökyüzünün altında yürüyerek, çok uzakta birleşiyormuş gibi görünen ışıkların süslediği uzun bir bulvarı kat ettiler.

— Eve uğramayı unutma. İşyerinden izin iste. Reddetmeyeceklerdir... Sonra gazeteleri oku. Belki bir şeyler öğrenirsin.

Bunların hepsi teselli sözcükleriydi. Boş sözlerdi. Sessizliği bozmak, ikisinin arasına birkaç dakika içinde dipsiz bir kuyuya çökecek olan dayanıksız bir köprü atmak içindi sadece. Ravinel oyunu sonuna kadar oynamayı haysiyet meselesi yaptı. Bir kompartıman aradı, vernik kokan yepyeni bir vagonda bir köşe buldu. Lucienne de peronda mümkün olduğunca uzun süre oyalandı. Bir kontrolörün ona işaret etmesi gerekti. Ravinel'i şaşırtan bir güçle ona sarıldı.

— Cesaret sevgilim. Bana telefon et!

Tren yavaşça harekete geçti. Lucienne'in yüzü uzaklaşıyor, beyaz bir lekeden ibaret kalıyordu. Kapıların ötesindeki yüzler geçip gidiyor ve bütün gözler Ravinel'e bakıyordu. Yakasını çekiştirdi. Kendini kötü hissediyordu. Tren rengârenk sinyal ışıklarıyla delik deşik olmuş bir ufukta eriyordu. Ravinel topuklarının üzerinde döndü ve karşıya baktı.

IX

Uyumadan önce Ravinel uzun bir süre Lucienne'in sözlerini düşündü: "Bir ceset kendi başına dolanamaz." Ertesi sabah uyku mahmurluğundan yavaş yavaş sıyrılınca o ana kadar gözden kaçırdığı bir ayrıntı aniden aklına geldi; o kadar basit bir şeydi ki yüzü kasılıp başı uğuldayarak kıpırtısızca kalakaldı. Mireille'in kimlik cüzdanı çantasında, çanta da Enghien'de, evdeydi. Dolayısıyla cesedin kimliğini belirleyecek hiçbir şey yoktu. Hırsızlar baş belası yüklerinden kurtulmuşlarsa ve eğer ceset bulunursa... Tabii ya! Kimliği belirlenemeyen cesetler nereye gidiyordu? Morga!

Ravinel günlük bakım işlerini üstünkörü yaptı, sonra birkaç gün izin istemek için Magenta Bulvarı'nı telefonla aradı. Hiç sorun çıkmadı. Ardından rehberde adresini ararken morgun resmi adının Adli Tıp Kurumu olduğu aklına geldi... Mazas Meydanı, diğer deyişle Austerlitz Köprüsü'nün iki adım ötesindeki La Rapée Rıhtımı. Nihayet! Öğrenecekti...

Gece Hôtel de Bretagne'da kalmıştı, dolayısıyla dışarı çıkınca kendini Montparnasse Garı'nın meydanında buldu ama yine de nerede olduğunu anlamakta zorluk çekti. Yeşilimsi yoğun sis, meydanı ağ gibi yayılmış tuhaf ışıklar saçan şekillerin olduğu bir çeşit denizaltı platformuna dönüştürü-

yordu. Dupont, ışıkları yanan batık bir gemiye benziyordu. Çok uzakta, suların altında parlıyordu; Ravinel oraya ulaşmak için uzun süre yürümek zorunda kaldı. Tezgâhta ayaküstü bir kahve içti; yanında bir demiryolu çalışanı vardı; adam garsona Mans'dan gelen 602'nin Versailles yakınlarında raydan çıktığını, tüm trenlerin rötarlı geldiğini anlatıyordu.

"Meteoroloji bu sisin birkaç gün süreceğini söylüyor. Londra'da yayalar fenerlerle dolaşmak zorunda kalıyormuş."

Ravinel belli belirsiz bir kaygı duydu. Neden sis? Neden tam da bugün? İnsan yanından geçerken kendisine değen karaltıları nasıl tanırdı, canlı olanları ve... Saçma! Ama bu yapışkan sisin içine işleyip kafasında afyon dumanı gibi yavaşça dolanmasını nasıl engelleyebilirdi? Her şey sırayla bir sahte, bir gerçek oluyordu.

Tezgâhın üzerine para bıraktı ve kaldırımda dolanmaya başladı. Arkasındaki ışıklar şimdiden parlaklığını yitirmeye başlamıştı, himaye edici değildi artık. Yaya geçidi hizasında nemli boşluk başlıyor, sınırları belli olmayan alanda boş gözlere benzeyen beyaz farlar, motorlar darmadağın bir halde dolanıp duruyor, sahibi belli olmayan ayak sesleri sonsuza dek çoğalıyordu. Dupont'un önünde bir taksi durdu, Ravinel taksiye doğru koştu. "Morga!" demeye cesaret edemedi, şoförün memnuniyetsizlikle dinlediği karmakarışık bir şeyler geveledi.

— Bir karar verin. Nereye gitmek istiyorsunuz?

— La Rapée Rıhtımı'na.

Taksi öyle sert hareket etti ki Ravinel koltuğa devrildi. Verdiği karardan o anda pişmanlık duydu. Morgda ne yapacaktı? Ne diyecekti? Nasıl bir tuzağa düşecekti? Çünkü bir yerlerde bir tuzak vardı. Yem olarak bir cesedin konduğu bir tuzak. Müşterilerine nasıl kullanıldığını anlattığı telli tuhaf aletler, huni biçimindeki balık ağları gözünde canlandı. "Buraya bir et parçası ya da tavuk bağırsağı koyacaksınız... Suda yosunlar boyunca akıntıya bırakacaksınız... Balık yakalandığının bile farkına varmaz." Bir yerlerde bir tuzak vardı.

Ani bir frenle lastikler cayırdadı, Ravinel öne doğru savruldu. Kapıya yaslanan şoför sise, görünmeyen yayaya sövüyordu. Arabayı sarsarak tekrar yola koyuldu. Arada bir önündeki camı elinin tersiyle siliyor ve sürekli homurdanıyordu. Ravinel bulvarı tanıyamıyor, hangi mahalleden geçtiklerini artık bilemiyordu. Taksi de tuzağın bir parçası mıydı? Çünkü Lucienne haklıydı: Bir ceset kendi başına dolanamazdı. Belki de Mireille ortaya çıkabiliyor, yeniden belirebiliyordu ama bu ayrı bir sorun, Mireille ile Ravinel'in arasında bir meseleydi. Oysa ceset! Neden çalıp sonra da bırakmışlardı? Amaçları neydi? Tehdit Mireille'den mi, Mireille'in cesedinden mi, yoksa ikisinden birden mi geliyordu? Soru bu şekilde sorulunca şaşırtıcı oluyordu ama başka nasıl sorulabilirdi?

Sağ tarafta bulanık, titreşen ışıklar belirdi; şüphesiz Austerlitz Garı'ydı. Taksi döndü, far ışıklarının saplanıp kaldığı bir tür pamuk yığınına daldı. Çok yakında Sen Nehri akıyor olmalıydı ama camdan sadece hareketsiz bir bulut görülüyordu. Taksi durunca rölantide çalışan motor sesinin belli belirsiz karıştığı büyük bir sessizlik, bir mahzen, bir yeraltı sessizliği, uyarı gibi bir sessizlik Ravinel'in etrafını sardı. Sisin silikleştirdiği araba yavaşça uzaklaşınca, Ravinel suyun sesini, çatılardan düşen damlaların tıpırtısını, suya doyan ıslak toprağın şapırtısını, bir derenin mırıltısını, bir bataklığınkini andıran ıslak, belli belirtisiz uğultuları algılamaya başladı. Çamaşırhaneyi düşündü ve elini silahının üzerine koydu. Uzayın evrensel çözülmesinde dayanabileceği tek nesne oydu. Bir korkuluk duvarı boyunca el yordamıyla ilerledi. Sis ayaklarını kemiriyor, baldırlarının etrafını tiftik tiftik olmuş soğuk bir kumaş gibi sarıyordu. Ravinel kaygan zeminde kendini tehlikeye atarak dolanan bir balıkçı gibi gayriihtiyarı bacaklarını kaldırıyordu. Bina, yerden çıkmış gibi aniden önünde belirdi. Ravinel basamakları tırmandı, arka tarafta hayal meyal bir hol, kauçuk tekerlekli bir sedye gördü, bir kapıyı itti.

Zeminde büyük bir daire çizen yeşil bir lambanın olduğu, klasörlerle dolu bir çalışma odasına girdi. Bir radyatörün

üzerinde su dolu bir tencere fokurduyordu. Odada buhar, sigara dumanı ve sis vardı. Rutubet ve dezenfektan kokuyordu. Masanın arkasında, ensesine ittiği gümüşi armalı kasketiyle bir görevli oturmuştu. Bir başka adam da anlaşılan radyatörde kendini ısıtıyordu. Bel hizasında buruşuk ve parlak bir palto giymişti ama kımıldadığında gıcırdayan yeni ayakkabıları vardı. Kendine güvensizce ilerleyen Ravinel'e baktılar.

— Ne vardı? diye sordu görevli sandalyesinde yaylanarak.

Diğerinin, arkadaki adamın ayakkabı gıcırtılarını duymak rahatsız ediciydi.

— Karım için geldim, dedi Ravinel. Seyahatten döndüm, evde değildi. Onu bulamamam beni endişelendiriyor.

Görevli diğer adama bir bakış attı, Ravinel onun gülmemek için kendini zorladığını hissetti.

— Karakola haber vermişsinizdir... Nerede oturuyorsunuz?

— Enghien'de... Hayır. Henüz kimseye haber vermedim.

— Hata etmişsiniz.

— Bilmiyordum.

— Öğrenmiş oldunuz.

Şaşıran Ravinel adama doğru döndü. Ellerini boruya uzatmış olan adam bakışlarını dalgın dalgın boşlukta gezdiriyordu. Gözlerinin altındaki torbaları, neredeyse takma yakasını örten mum rengi çenesiyle şişman bir adamdı.

— Seyahatten ne zaman döndünüz?

— İki gün önce.

— Karınız ilk defa mı böyle ortadan kayboluyor?

— Evet... Yani hayır... Çok daha gençken çekip gittiği oluyormuş. Ama yıllardır...

— Tam olarak neden endişeleniyorsunuz?.. İntihar etmiş olmasından mı?

— Bilmiyorum.

— Adınız?

Durum gitgide bir sorgulamaya dönüşüyor gibiydi. Ravinel karşı koymamak, dilini dişlerinin üzerinde gezdirerek onu

yukarıdan aşağıya süzen bu adamı paylamamak için kendini zor tuttu. Ama ne olursa olsun öğrenmek zorundaydı.

— Ravinel... Fernand Ravinel.

— Karınızı tarif edebilir misiniz?.. Kaç yaşında?

— Yirmi dokuz yaşında.

— Uzun boylu mu?... Kısa mı?..

— Orta boylu. Bir altmış civarında.

— Saçları ne renk?

— Sarı.

Görevli ellerini masaya dayamış, yaylanmaya devam ediyordu. Tırnakları kemirilmişti. Ravinel pencereye, ışık geçirmeyen camlara doğru döndü.

— Nasıl giyinmişti?

— Deniz mavisi bir tayyör. Daha doğrusu öyle sanıyorum.

Belki de hata etmişti, çünkü görevli yabancıyı tanık gösterircesine radyatöre doğru bakmıştı.

— Karınızın nasıl giyindiğini bilmiyorsunuz yani?

— Hayır. Genelde deniz mavisi bir tayyör giyer ama üzerine kürk yakalı bir manto giydiği de olur.

— Kontrol edebilirdiniz.

Görevli kasketini çıkardı, kafasını kaşıdı, kasketini tekrar başına geçirdi.

— Bercy Köprüsü'ndeki boğulmuş kadın olabilir...

— Ah, bulundu mu?..

— Önceki gün bütün gazeteler bunu yazdı. Gazete okumuyor musunuz?

Ravinel arkasındaki adamın gözlerini üzerinden ayırmadığını hissediyordu.

— Bekleyin, dedi görevli.

Sandalyesinin üzerinde döndü, ayağa kalktı, iki askının çivilendiği bir kapının ardında gözden kayboldu. Pek de umudu olmayan Ravinel kımıldamaya cesaret edemiyordu. Diğeri hâlâ onu inceliyordu, bundan emindi. Arada sırada bir ayakkabı belli belirsiz gıcırdıyordu. Bekleyiş ürkütücü olmaya başlıyordu. Ravinel'in gözünün önünde raflara dizilmiş

cesetler canlanıyordu. Kasketli adam bu rafların önünde bir Haut-Brion 1939 ya da sarı etiketli şampanya arayan bir kilerci gibi dolanıyor olmalıydı. Kapı açıldı.

— Gelebilir misiniz?

Geçtikleri koridor devasa bir camekânla ikiye bölünmüş, karo döşemeli, emaye boyalı bir odaya açılıyordu. En ufak bir ses sonu gelmez bir yankıya sebep oluyordu. Tavandan solgun yansımalarla çoğalan çiğ bir ışık geliyordu. Pazar sonrasındaki bir balıkçı dükkânını çağrıştırıyordu. Ravinel neredeyse yerde yosun kalıntıları ve buz parçaları arayacaktı. Dört tekerlekli yük arabasını iten bir görevli gördü.

— Yaklaşın. Korkmanıza gerek yok.

Ravinel camekâna yaslandı. Ceset önünden geçerken kalçasını ortaya çıkaran ıslak elbisesi, yüzüne yapışmış saçlarıyla küvetten çıkan Mireille'i gördüğünü sandı. Hıçkırığını tuttu; elleri cama doğru uzandı; soluğu şeffaf bölme duvarını buğulandırdı.

— Tamam, tamam, dedi görevli neşeyle.

Hayır. Mireille değildi. Ve bu çok daha korkunçtu.

— Eee?

— Hayır.

Görevli bir işaret yaptı, diğer görevlinin çektiği dört tekerlekli yük arabası gözden kayboldu. Ravinel ter içinde kalan yüzünü sildi.

— İlk seferinde insan biraz etkileniyor, dedi memur. Ama neyse ki eşiniz değil!

Ravinel'i büroya götürüp oturdu.

— Üzgünüm. Yani sözün gelişi. Yeni bir şey öğrenirsek sizi haberdar ederiz. Adresiniz?

— *Şen Ev*, Enghien.

Dolmakalemin ucu kâğıdın üzerinde gidip geliyordu. Diğer adam hâlâ radyatörün yanında hareketsiz duruyordu.

— Yerinizde olsam polise haber verirdim.

— Teşekkür ederim, diye geveledi Ravinel.

— Ah, bir şey değil.

Ve Ravinel kendini dışarıda buldu, dizlerinin bağı çözülmüştü, kulakları çınlıyordu. Sis hâlâ çok yoğundu ama şimdi kızıl bir ışık sisin içine işliyor, sise renk katıyor; bir muslin, ıslak bir çamaşır kıvamı veriyordu. Ravinel'in aklına yakında metro olduğu geldi. Oraya yöneldiğini tahmin ederek yürüdü. Arabalar artık trafikte değildi. Ne olduğu tam anlaşılmayan gürültüler sessizliğin içinde karmakarışık ara sokaklar boyunca dalgalanıyor gibiydi. Kimi çok uzaktan geliyor, kimi hemen kesiliyordu; insan kendine varlıkların eşlik ettiği; yürüyen bir dünyanın, bir tür gizli ve gösterişli cenaze töreninin parçası olduğu izlenimine kapılıyordu. Dalgalanan grimsi bir tülle örtülmüş bir sokak lambası uzakta göz kırpıyordu. Mireille morgda değildi. Lucienne ne diyecekti?.. Ya sigorta şirketi? Şirkete haber vermek mi lazımdı?.. Ravinel durdu. Boğulur gibi oluyordu. O anda hemen yakınında ayakkabıların gıcırdadığını duydu. Öksürdü. Ayak sesleri durdu. Neredeydi? Sağda mı? Solda mı?.. Ravinel tekrar yürümeye koyuldu. Birkaç metre arkasında gıcırtı yeniden başladı. Ah! Çok ses çıkarıyordu. Tıpkı morgda dikkatini çektiği gibi!.. Ama hayır... Kimsenin bilmesine imkân yoktu... Ravinel'in ayağı kaldırıma çarptı, sis bulutunun arasına karışarak uzaklaşan bir gölge görür gibi oldu. Metronun girişi birkaç metre ötede olmalıydı. Başka gölgelerle çarpışarak, sisle aynı maddeden yapılmışçasına ortama uyan, ardından bozularak balmumu gibi akan suratlarla karşılaşarak koştu. Gıcırtıyı hâlâ duyuyordu. Adam onu öldürmek istiyor olabilir miydi? Sisin arasından çıkan bir bıçak ve o güne değin hiç hissetmediği denli keskin bir acı... Ama niçin? Niçin? Ravinel'in düşmanı yoktu ki... Mireille hariç. Mireille nasıl onun düşmanı olabilirdi? Hayır, bu iş öyle değildi.

Metro... İnsanlar yavaş yavaş görünür olmaya başlıyordu; paltolarında, saçlarında, kaşlarında parıldayan binlerce su damlasıyla kadınlar ve erkekler yeniden oluşuyordu. Ravinel adamı küçük kapının önünde bekledi. En üst basamakta ayakkabılarını, şişkin cepli pardösüsünü gördü. Peronda yürüdü.

Adam onu takip ediyordu. Cesedi o götürmüş olabilir miydi? Şimdi de şartlarını bildirmeye hazırlanıyordu.

Ravinel baştaki vagona bindi, pardösünün iki kapı ötede gözden kaybolduğunu hayal meyal gördü. Ravinel'in olduğu tarafta bir polis memuru *L'équipe* gazetesi okuyordu. Ravinel polisi kolundan tutup "Takip ediliyorum. Tehlikedeyim," dememek için kendini zor tuttu. Ama polis onunla dalga geçmez miydi? Diyelim Ravinel'i ciddiye aldı, nedenini niçinini sormaz mıydı?.. Hayır. Yapacak hiçbir şey yoktu. Hiçbir şey.

Devasa afişleriyle istasyonlar arka arkaya geçiyordu. Dönemeçler Ravinel'i sırıkla atlayan bir sporcunun havada asılı kalmış fotoğrafını inceleyen polise doğru itiyordu. Takipçiyi ekmeliydi. Bunun için çok çaba sarf etmek, kurnazlık ve dalavere gerekliydi. Beklemek daha iyiydi. Hayat bunca gayretle korunmaya değer miydi?

Ravinel Nord Garı'nda indi. Dönmesine gerek yoktu. Adam arkasındaydı. Kalabalık azalıp koridorlarda dağılınca gıcırtı yeniden kesintisizce başlıyordu. "Beni çıldırtmak istiyorlar!" diye düşündü Ravinel. Salona ulaştı, yabancının önünde sıraya girip bilet aldı; yabancı da Enghien'e gidiş bileti istedi. Garın saati 10.05'i gösteriyordu. Ravinel boş bir vagon aradı. Adam kendini göstermek, oyunu bozmak zorunda kalacaktı. Ravinel oturdu, yer tutmak için karşısındaki sıraya bir gazete koydu. Ardından adam ortaya çıktı. Köşeyi gösterdi.

— İzin verir misiniz?

— Sizi bekliyordum, dedi Ravinel.

Adam gazeteyi ittikten sonra kendini külçe gibi sıraya bıraktı.

— Désiré Merlin, diye mırıldandı. Emekli emniyet müfettişi.

— Emekli mi?

Ravinel kendini tutamayıp sormuştu. Gitgide daha az anlar olmuştu.

— Evet, diye karşılık verdi Merlin. Sizi takip ettiğim için özür dilerim.

Çok soluk, çok canlı, yüzünün tombulluğuyla tezat oluşturan mavi gözleri vardı. İri kalçalarına dayadığı dirsekleri, iç yeleğinden sarkan saat zinciriyle saf bir adama benziyordu. Etrafına baktı, sonra öne doğru eğildi:

— Biraz önce büyük bir tesadüf sonucu, konuşmanıza kulak misafiri oldum ve size yardım edebileceğimi düşündüm. Yirmi beş yıllık tecrübem ve bir sürü boş vaktim var. Sonuçta sizinkine benzer onlarca vakayla karşılaştım. Bir kadın kaybolur, kocası onun öldüğünü düşünür ve günün birinde... Beyefendi sizi temin ederim ki, polisi harekete geçirmeden önce beklemek çoğu zaman daha iyi olabilir.

Tren hareket etti, ışıl ışıl beneklerin oynaştığı, sınırları olmayan bir manzaranın içinde yavaş yavaş ilerledi. Merlin, Ravinel'in dizine dokunarak günah çıkaran bir papazın sesiyle söze devam etti:

— Konumum bazı araştırmaları yürütmek için çok uygun ve hiç gürültü çıkarmadan, gizlice soruşturabilirim... Elbette gayriresmi hiçbir şey yapmayacağım ama şunu da göz önünde bulundurmakta...

Ravinel gıcırdayan ayakkabıları düşünüp rahatladı. Bu Merlin'in güven veren bir yüzü vardı. Küçük işlerin peşinde koşuyor olmalıydı, bu da adli tıpta bulunma nedenini açıklıyordu. Emekli bir müfettişin aylığı olağanüstü olmasa gerekti. Eh işte, bu Merlin imdadına yetişmişti. Belki o bulmayı başarabilirdi...

— Gerçekten de bana yardımcı olabilirsiniz sanırım, dedi Ravinel. Ben gezici satış temsilcisiyim ve genelde eve cumartesi günleri dönüyorum. Dünden önceki gün karımı evde bulamadım. İki gün bekledim ama bu sabah...

— Önce size birkaç soru sormama müsaade edin, diye fısıldadı Merlin etrafına bir kez daha baktıktan sonra. Ne zamandır evlisiniz?

— Beş yıldır. Karım ağırbaşlı bir kadındır ve hiç sanmam ki...

Merlin tombul elini kaldırdı.

— Durun! Çocuğunuz var mı?

— Hayır.

— Anne babanız?

— Öldüler. Ama anlamıyorum...

— Bana müsaade edin! Buna alışkınım. Peki ya karınızın?

— Onunkiler de öldü. Mireille'in sadece bir abisi var, evli, Paris'te oturuyor.

— Tamam. Anlıyorum... Yalnız yaşayan genç bir kadın... Sağlık sorunları?

— Yok. Sadece karım üç yıl önce tifo geçirmişti. Çok sağlıklıdır. Kesinlikle benden çok daha sağlamdır.

— Oradayken bazen çekip gittiğini ima ettiniz. Hiç fark ettiniz mi?..

— Hayır. Mireille bana her zaman çok dengeli gelmiştir. Asabidir, evet, çabuk öfkelenir. Ama herhangi bir kadından daha fazla değil.

— Bakalım! Şimdi durum değerlendirmesi yapmaya çalışıyorum... Yanında bir silah götürdü mü?

— Hayır. Oysa evde bir tabanca vardı.

— Para almış mı?

— Hayır. Çantasını bile bırakmış. İçinde birkaç binlik vardı. Fazla nakit para tutmayız yanımızda.

— Karınız tutumlu muydu... yani tutumlu mu demek istedim.

— Evet, hem de bayağı.

— Şunu unutmayın, sizin haberiniz olmadan büyük meblağlar biriktirmiş olabilir. Bir vaka hatırlıyorum, 47'de...

Ravinel kibarca dinliyordu. Damlaların çizgiler bıraktığı cama, yer yer açılan siste yavaş yavaş görünür olan inişli yola bakıyordu. Haklı mıydı? Haksız mıydı? Artık bilmiyordu. Lucienne'e göre, hiç kuşku yok ki akıllıca davranıyordu. Ama Mireille'e göre?.. İrkildi. Bu düşünce aptalcaydı. Ama yine de... Mireille polisin bu işe burnunu sokmasını hoş görür müydü? Merlin'in, cesedini bulmak için araştırma yapmasını kabul eder miydi? Merlin konuşup duruyor, anılarını özlemle

yâd ediyor, Ravinel ise artık düşünmemeye, tahminlerde bulunmamaya çalışıyordu. Ne olacaksa olacaktı. Alınacak kararı şartlar belirleyecekti.

— Efendim?

— Karınızın herhangi bir kimlik belgesi götürüp götürmediğini soruyorum.

— Hayır. Kimlik cüzdanı, seçmen kartı, hepsi çantasında duruyor.

Vagon makasların üzerinde sarsılıp yavaşladı.

— Geliyoruz, dedi Ravinel.

Merlin ayağa kalkıp cebindeki kâğıt yığınının içinde biletini aradı.

— Şüphesiz aklıma gelen ilk varsayım, karınızın kaçmış olabileceği. İntihar etmiş olsaydı cesedi bulunurdu. Bir düşünün! İki gün sonra...

Bununla birlikte bulunması gereken tam da o cesetti. Ama Merlin'e nasıl açıklamalıydı?.. Kâbus yeniden başlıyordu. Ravinel şişman adamın kimlik belgesini görme arzusu duydu. Ama adam tüm önlemleri almış olmalıydı. Hazırlıksız yakalanmazdı. Üstelik şüphelenecek ne vardı ki? En akla yatkın olanı, gerçek bir müfettiş olması değil miydi? Hayır, yapacak bir şey yoktu. Merlin perona atlamıştı bile, Ravinel'i bekliyordu. Kaçmanın yolu yoktu.

— Gidelim, dedi Ravinel içini çekerek. Ev buraya birkaç dakika uzaklıkta.

Onları bir duvardan daha iyi saklayan siste yürüdüler. Ayakkabılar daha fazla gıcırdıyor, Ravinel de paniğe kapılmamak için bütün iradesini kullanıyordu. Tuzak! Tuzağa düşmüştü. Merlin...

— Siz gerçekten...

— Efendim?

— Yok bir şey... İşte, sokağın başına geldik. Ev sokağın sonunda.

— Bu bulamaçta etrafınızı tanıyabiliyorsunuz, ne mutlu size.

— Alışkanlık müfettiş. Evi gözlerim kapalı bile bulurum.

Ayak sesleri parmaklığın önündeki betonda yankılandı; Ravinel anahtarlarını çıkardı.

— Kim bilir, belki de posta kutunuzda bir şeyler olabilir, dedi Merlin.

Ravinel kapının kanadını itti, polis de elini posta kutusuna soktu.

— Bir şey yok.

— Olsa şaşardım, diye homurdandı Ravinel.

Evin kapısını açıp aceleyle mutfağa gitti, masanın üzerindeki mektubu el çabukluğuyla saklayıverdi, kapıya saplanmış bıçağı yerinden çıkardı.

— Eviniz çok hoş, dedi Merlin. Böyle küçük bir ev bir zamanlar benim de hayalimdi.

Ellerini ovuşturdu, fötr şapkasını çıkardı, şapkanın kırmızı bir iz bıraktığı hafif dazlak kafası ortaya çıktı.

— Bana evi gezdirebilir misiniz?

Ravinel alışkanlıkla mutfağın lambasını kapatıp onu yemek odasına götürdü.

— Ah, işte çanta, diye haykırdı Merlin.

Çantayı açtı ve ters çevirip sallayarak içindekileri masaya boşalttı.

— Anahtar yok mu? diye sordu, dolma gibi parmağıyla pudra kutusunu, cüzdanı, mendili, ruju ve açılmış High-Life paketini sağa sola saçarak.

Anahtar mı? Ravinel bu ayrıntıyı tamamen unutmuştu.

— Hayır! dedi kısa kesmek için. Merdiven şu tarafta.

İlk kata çıktılar. Odada yatağın Ravinel'in yattığı tarafı hâlâ çukurdu.

— Evet! dedi Merlin. Bu kapı nedir?

— Giysi dolabı.

Ravinel dolabın kapısını açıp giysileri araladı.

— Eksik bir şey yok... kürk yakalı bir manto hariç ama karım onu boyatmayı düşünüyordu, büyük ihtimalle...

— Ya mavi tayyör? Adli tıpta bahsettiğiniz?..

— Evet, evet... Tayyör de yok.

— Ayakkabılar?

— Hepsi burada, en azından yenileri. Mireille eski eşyalarını verirdi. Nereden bileyim?

— Peki şu oda?

— Çalışma odam. Girin müfettiş. Dağınıklığın kusuruna bakmayın... Buyurun, koltuğa oturun. Şurada bir şişe konyak var. İçinizi ısıtır.

İçinde biraz konyak kalmış şişeyi raftan aldı. Ama sadece bir kadeh vardı.

— Siz oturun. Ben hemen dönerim. Bir kadeh daha bulayım.

Merlin'in varlığı şimdi onu biraz rahatlatıyor, evde ayaklarını yere daha sağlam basmasına izin veriyordu. Aşağı indi, yemek odasından geçti, mutfağa girdi ve pencerenin önünde aniden kalakaldı. Parmaklığın arkasındaki o siluet...

— Merlin!

Çığlığı çok korkutucu olmalıydı, zira müfettiş basamakları koşarak indi, beti benzi atmış bir halde Ravinel'in yanına geldi.

— Ne oldu? Neyiniz var?

— Orada!.. Mireille!

X

Sokakta kimse yoktu. Ravinel Merlin'in boşa zaman harcadığını, koşmanın, aramanın faydası olmadığını biliyordu.

— Peki ama emin misiniz Ravinel?

Polis soluk soluğa dönüyordu. Sokağın sonuna kadar gitmişti.

Hayır. Ravinel emin değildi. Öyle sanmıştı... Tam olarak edindiği izlenimi hatırlamaya çalışıyordu ama bunun için sessizliğe, sükûnete ihtiyacı vardı; diğeriyse dolaşıp duruyor, sorularıyla, el kol hareketleriyle onu boğuyordu. Merlin gibi bir adam için ev çok küçük ve dayanıksızdı.

— Bakın Ravinel ("Mösyö"yü kendiliğinden kaldırmıştı), beni görüyor musunuz?

Müfettiş yanından ayrılmış, parmaklığın arkasında durmuştu; sesini duyurmak için bağırmak zorunda kalıyordu. Çok komikti. Saklambaç oynuyor gibiydiler.

— Evet?.. Söyleyin.

— Hayır. Hiçbir şey görmüyorum.

— Ya buradan?

— Hayır.

Merlin mutfağa döndü.

— Haydi bakalım Ravinel, şunu itiraf edin. Hiçbir şey görmediniz. Kafanız karıştı. Çok saçma, şu direği görüp...

Direk mi? Sonuçta belki de en iyi açıklamaydı bu... Ama hayır. Ravinel gölgenin kımıldadığını hatırlıyordu. Kendini bir sandalyeye bıraktı. Merlin de yüzünü cama yapıştırdı.

— Her halükârda tanımanız imkânsızdı... Neden Mireille diye bağırdınız?

Müfettiş döndü. Çenesini göğsüne bastırmış, şüpheli bir ifadeyle Ravinel'e bakıyordu.

— Söylesenize! Beni işletmiyorsunuz değil mi?

— Yemin ederim müfettiş!

Dün de Lucienne'e yemin etmişti. Bunlar ona neden güvenmiyorlardı?

— Biraz düşünün hele. Sokakta biri olsaydı, ayak seslerini büyük ihtimalle duyardım. Parmaklığa ulaşmam on saniye sürdü sürmedi.

— Büyük ihtimalle duymazdınız. O kadar çok gürültü çıkarıyordunuz ki...

— Öyle mi! Şimdi de ben mi suçlu oldum!

Merlin gürültüyle nefes alıyor, sarkık yanakları titriyordu. Sakinleşmek için bir sigara sarmaya çalıştı.

— Etrafı dinlemek için kaldırımda bir an durdum.

— Eee?

— Eee'si... Ne olursa olsun sis birilerinin ayak sesini işitmeye engel olmuyor.

İnatlaşmak, tartışmak, ona Mireille'in gece kadar sessiz, hava kadar tutulmaz, dokunulmaz bir hale geldiğini anlatmak neye yarardı? Belki de orada, mutfakta, hemen yanlarındaydı, ortaya çıkmak için baş belasının gitmesini bekliyordu. Bir ruhu adli polis müfettişine aratmak! Çok komik! Ciddi ciddi nasıl düşünebilmişti bu Merlin'in...

— Çok fazla çözüm yolu yok, diye devam etti polis. Halüsinasyon gördünüz. Yerinizde olsam bir doktora görünürdüm. Ona her şeyi... kuşkularımı, korkularımı, gördüğüm hayalleri anlatırdım.

Sigarasını diliyle ıslatıp evin havasını iyice koklamak için gözlerini duvarlarda, tavanda uzun uzun gezdirdi.

— Karınız açısından pek hoş olmamalı, böyle her gün... böyle bir kocayla, eee...

Hâlâ oturan Ravinel'e tepeden bakarak şapkasını giydi, pardösüsünün düğmelerini ağır ağır ilikledi.

— Karınız gitmiş, hepsi bu. Ve benim edindiğim izlenime göre pek de haksız sayılmaz.

Ravinel "Karımı öldürdüm. O ölü," diyemeyeceğine göre, insanlar böyle düşünecekti işte. Artık kimseye güvenemezdi. Bitmişti.

— Size borcum ne kadar müfettiş?

Merlin irkildi.

— Özür dilerim... Böyle olsun istemezdim... Tanrım! Bir şeyler gördüğünüzden eminseniz...

Ah, hayır! Yeniden başlayamazdı. Ravinel cüzdanını çıkardı.

— Üç bin? Dört bin?

Merlin sigarasını döşemede ezdi. Aniden çok yaşlı, düşkün, acınası göründü.

— Siz nasıl isterseniz, diye mırıldandı. Eli muşambanın üzerinde gezinip kâğıt paraların üzerine kapanırken başka tarafa bakıyordu.

— Size yardım etmek isterdim Mösyö Ravinel. Neyse, yeni bir şey olursa elbette hizmetinizdeyim. İşte kartım.

Ravinel onu bahçe parmaklığına kadar geçirdi. Müfettiş hemen siste kayboldu. Ama ayakkabılarının gıcırtısı hâlâ duyuluyordu. Adam haklıydı. Sis ayak seslerini örtmüyordu.

Ravinel geri döndü, kapıyı kapatınca sessizlik üzerine çöktü. Neredeyse inleyecekti, holün duvarına yaslandı. Bu defa bir şeyin kımıldadığından emindi. Herkes onun hasta olduğunu düşünebilirdi. Ne gördüğünü biliyordu. Germain de gördüğünü söylüyordu. Ama Lucienne?.. Sadece görmekle kalmamıştı. Ona dokunmuş, buz gibi tenini yoklamıştı. Lucienne'in *kanıtı* vardı. O halde?

Ravinel kendini çimdikledi, ellerine baktı. Hata olamazdı. Olan bir şey olmuş demekti. Mutfağa döndüğünde çalar

saatin durmuş olduğunu fark etti. Bundan kekremsi bir keyif aldı. Hasta olsaydı bu ufak ayrıntıyı fark eder miydi? Yaşadığı deneyimi tekrarlamak için pencerenin önünde durdu. Ah, posta kutusu! Kutunun demir kafesinin arkasında beyaz bir leke vardı.

Ravinel tekrar dışarı çıktı, uyuklayan bir hayvanı suçüstü yakalamak istercesine yavaşça yürüdü. Bir mektup! O aptal Merlin hiçbir şey fark etmemişti.

Ravinel kutuyu açtı, bir mektup değildi ama ikiye katlanmış bir kâğıt parçasıydı.

Sevgilim,
Sana hâlâ açıklayamadığım için üzgünüm... Ama bu akşam ya da bu gece döneceğim. Öpüyorum.

Mireille'in yazısıydı! Kâğıda kurşunkalemle okunaksız bir şekilde yazılmıştı ama hiç şüphe yoktu. Bu notu ne zaman yazmıştı? Nerede? Dizinin üstünde mi? Bir duvarda mı?.. Mireille'in hâlâ bir dizi varmış gibi. Sanki duvarlara elini yaslayabilirmiş gibi. Ama yine de bir kâğıt vardı. Aceleyle yırtılmış gerçek bir kâğıttı. Hatta mavi harflerle yazılmış antetin bir parçası kalmıştı: *Saint-Benoît Sokağı*. Bu Saint-Benoît Sokağı da neyin nesiydi?

Ravinel kâğıdı mutfak masasına koyup eliyle kırışıklığını açtı. *Saint-Benoît Sokağı*. Başı alev almış gibiydi ama dayanacaktı. Dayanması lazımdı. Yavaşça. Kasılmamalıydı. Kazanda sıkışmış buhar gibi sızıntı yapmaya çalışan aklını zapt etmeliydi. Önce içmeliydi. Büfede bir şişe konyak vardı. Şişeyi aldı, tirbuşon aradı. Maalesef! Zaman yoktu. Eviyenin kenarına sert bir vuruşla şişenin ağzını patlattı, kan gibi yapışkan alkol biraz etrafa saçıldı. Hemen bir bardak alıp doldurdu ve yarısını başına dikti. Yanıyor, şişiyordu. Bir volkan gibi lavla doluydu. *Saint-Benoît Sokağı*. Bir otelin adresiydi. Bir otel adresinden başka bir şey olamazdı. Kâğıt bir bloknottan aceleyle koparılmış gibiydi. O halde bu oteli bulması lazımdı.

Peki ya sonra?.. Ona sonra bakardı. Tamam, Mireille oda tutamazdı. Ama Ravinel'in öğrenmesini, o oteli bulmasını istiyordu şüphesiz. Belki de şu anda ona kesin bir işaret vermek, onu yanına çekmek için bekliyor, uygun zamanı kolluyordu.

Ravinel içki koyarken bir kısmını muşambaya döktü. Hiç önemi yoktu. Şimdi bir tür dini örgüte kabul edilmeye doğru ilerlediğini hissediyordu. *Sana hâlâ açıklayamadığım için üzgünüm...* Önlem almadan iletilemeyecek sırlar vardı, bu kesindi. Mireille de çok kısa süredir bundan haberdardı. Henüz nasıl davranacağını bilmiyor olmalıydı. Bu akşam ya da bu gece gelecekti. Tamam! Ama yine de bu notu bırakma zahmetine girmişti. Demek bunun bir anlamı, önemli bir anlamı vardı. Birinin diğerine ulaşmak için çaba sarf etmesi gerektiği anlamına geliyordu. Orada, ölüler ile canlıları ayıran camdan duvarın olduğu morgdaki gibi her biri camekânın bir tarafında el yordamıyla arıyordu. Zavallı Mireille! Ravinel onun iki mektubundaki tonu çok iyi anlıyordu. Mireille hiç kızgın değildi. Ravinel'i beklediği o yabancı dünyada mutluydu. Mutluluğunu onunla paylaşmaktan başka bir şey düşünmüyordu. Ravinel ise korkuyordu! Lucienne'e gelince, o cesetten bahsediyordu! Cesedin bir önemi yoktu. Ceset, yaşayanların düşündüğü, saplantı haline getirdiği bir şeydi. Lucienne gizeme kapalıydı, maddeciydi. Zaten herkes maddeci olmuştu... Yine de Merlin'in mektubu bulamamış olması tuhaftı. Ama onun gibi insanlar bazı şeyleri tam olarak göremezdi. Haydi bakalım!

Saat ikiyi geçiyordu. Ravinel garaja gidip kepengi kaldırdı. Yemeği daha sonra yiyecekti. Yiyecekler de küçümsenecek şeylerdi. Motorunu çalıştırıp kamyoneti çıkardı. Sisin rengi değişmişti. Gece tarafından ıslatılıyormuş gibi gri-mavi bir renge bürünmüştü. Farlar yağ gibi kaygan iki akıntı misali asılı kalmış bu külü deliyordu. Ravinel alışkanlıkla garajı kapatıp sürücü koltuğuna atladı.

Tuhaf bir yolculuktu! Ne toprak ne yol ne de evler vardı; sadece başıboş gezinen ışıklar, başına buyruk takımyıldızlar,

soğuk duman sonsuzluğunda dönen göktaşları... Yalnızca lastikler tanıdık seslerle faydalı bilgileri veriyor, yol gösteriyordu: Refüjler ve çakılları, kaldırımlar, raylar, insana cilalı bir madde üzerinde kayıyormuş hissi veren bulvar. Fiyort girişine benzeyen bir sokak girintisini görebilmek için iyice eğilmek, duvarların cisimsiz griliğini gözlemek gerekiyordu. Ravinel kendini ağır, uyuşmuş, kederli hissediyordu. Saint-Germain Kavşağı'ndan sonra göz kararı park etti.

Saint-Benoît Sokağı! Neyse ki uzun bir sokak değildi. Ravinel sol kaldırımı takip ederek ilerledi, ilk oteli hemen buldu. Sürekli müşterilerin kaldığı, en fazla yirmi anahtarın asılı olduğu panosuyla küçük bir oteldi.

— Madam Ravinel'in burada kalıp kalmadığını biliyor musunuz?

Karşısındaki onu şöyle bir süzdü. Ravinel'in kıyafeti perişandı, tıraş olmamıştı. Kaygı verici görünüyor olmalıydı. Görevli yine de kayıtları inceledi.

— Hayır. Göremiyorum. Yanılmış olmalısınız.

İkinci otel mütevazı görünüşlüydü. Resepsiyonda kimse yoktu. Ravinel veznenin yanındaki küçük lobiye girdi. Birkaç bambu koltuk, yeşil bir bitki, alçak bir masanın üzerinde yıpranmış kılavuzlar vardı.

— Kimse yok mu?

Ravinel yankılanan sesini tanıyamadı. Kimsenin olmadığı bu otele neden gelmişti? Herhangi biri veznenin çekmecelerini karıştırabilir ya da merdivenden çıkarak odalara girebilirdi.

— Kimse yok mu?

Sürünen ayakkabıların sesi duyuldu. Islak gözleriyle yaşlı bir adam kilerden çıktı. Havaya diktiği kuyruğunu titreten kara bir kedi bacaklarının etrafında dolanıyordu.

— Madam Ravinel'in burada kalıp kalmadığını biliyor musunuz?

Adam elini kulakkepçesine yerleştirip başını eğdi.

— Madam Ravinel.

— Evet, evet. Duyuyorum.

Aksayarak resepsiyona yürüdü. Kedi kasanın üzerine sıçradı, yeşil gözlerini kısarak Ravinel'i inceledi. Yaşlı adam bir defter açtı, metal saplı gözlüğünü taktı.

— Ravinel... İşte! Burada.

Kedinin gözleri artık incecik birer çizgiden ibaretti. Kuyruğunu titreterek beyaz benekli patilerinin üzerine doladı. Ravinel yağmurluğunun, ceketinin düğmelerini çözdü, parmağını yakasından içeri soktu.

— Madam Ravinel dedim.

— Evet, evet. Sağır değilim. Madam Ravinel. Elbette!

— Burada mı?

Adam gözlüğünü çıkardı. Islak gözbebekleri anahtarların asıldığı ve müşteri mektuplarının olduğu raflara takılıp kaldı.

— Çıktı. Anahtarı burada.

Hangi rafa bakıyordu?

— Çıkalı çok oldu mu?

Yaşlı adam omuz silkti.

— İnsanları izleyecek zamanımın olduğunu mu sanıyorsunuz? Gelirler, giderler. Bu onların sorunu.

— Madam Ravinel'i gördünüz mü?

Adam dalgın dalgın kedinin başını okşadı. Düşünürken gözlerinin etrafı kırıştı.

— Bir dakika!.. Sarışın... genç... kürk yakalı manto giymiş bir kadın mıydı?

— Onunla konuştunuz mu?

— Hayır. Ben değil. Onu karım kaydetti.

— Peki ama... konuştuğunu duydunuz mu?

Yaşlı adam sümkürdü, gözlerini sildi.

— Polis misiniz?

— Yok, hayır, diye kekeledi Ravinel. Bir arkadaşıyım. Birkaç gündür onu arıyorum. Valizi var mıydı?

— Hayır.

Adamın ses tonu sertleşmişti. Ravinel son bir soru sormayı göze aldı.

— Ne zaman döneceğini biliyor musunuz?

Yaşlı adam defteri şak diye kapadı, gözlüğünü yeşilimsi bir kılıfa koydu.

— Bunu bilmek mümkün değil. Dışarı çıkmış sanırsınız, içeridedir. İçeride sanırsınız, dışarı çıkmıştır... Size bir şey diyemem.

Kamburunu çıkarıp hafifçe aksayarak uzaklaştı, kedi de kamburunu çıkararak duvar boyunca peşi sıra gitti.

— Bir dakika, diye bağırdı Ravinel.

Cüzdanından bir kartvizit çıkardı.

— Bunu ona bırakıyorum.

— Nasıl isterseniz.

Adam kartı bir rafa yanlamasına koydu. *19 numara.* Ravinel dışarı çıkıp yandaki kafeye girdi. Dili kayış gibiydi sanki. Bir köşeye oturdu.

— Konyak!

Mireille gerçekten de orada mıydı? Yaşlı adamın bundan emin gibi bir hali var mıydı? Valiz, küçücük bir kutu bile yoktu yanında. İçeride sanılırken dışarıda oluyordu. Dışarıda sanılırken içeride oluyordu. İşte tam da buydu. Zavallı ihtiyarcık, ne tür bir müşteriyi ağırladığını bilseydi!.. Belki de Ravinel adamın karısına, mantosu kürk yakalı müşteriyle konuşmuş olan tek insana sormalıydı. Fakat kadın orada değildi. Kuşku götürmez gibi görünen ama yanlarına gider gitmez güçlerini, ağırlıklarını kaybeden bir sürü tanıklık vardı bu şekilde.

Ravinel masaya para bırakıp kendini sokağa attı. İs, çamur kokan, geniz yakıcı sis yüzünü ıslattı. Üç adım yürüdü. Otelin lobisi boştu. Kapıyı itti; yaylı kapı ardından yavaşça kapandı. Anahtar hâlâ bakır numaranın altında asılıydı, kart da yerinde duruyordu. Parmak uçlarında yürüdü. Neredeyse nefes bile almıyordu. Kancanın takılı olduğu levhayı çıngırdatmadan anahtarı aldı. 19 numara ikinci veyahut üçüncü katta olmalıydı. Merdiven basamaklarını örten yıpranmış halı parlıyor ama ahşap gıcırdamıyordu. Ancak ışık yoktu. Uykudaki bu otel tuhaftı. Ravinel ilk katın sahanlığına gelmişti. Bir gece uçurumu! Çakmağını bulup yaktı, kolunu ileri uzattı. Kahve-

rengi bir halı alacakaranlık koridorda uzanıyordu. İki tarafta dört ya da beş oda ya var ya yok gibiydi. Ravinel tırmanmaya devam etti. Zaman zaman tırabzandan eğiliyordu. Aşağıda mide bulandırıcı soluk bir ışığın altında bisiklet olabilecek bir şey gördü. Mireille buraya sığınırken ne yaptığını biliyordu. Ama neden bir sığınak arasındı ki? Cesareti olsaydı asıl Ravinel...

İkinci katın sahanlığına geldi. Çakmağın ışığıyla oda numaralarını aydınlattı. 15... 17... 19... Çakmağı söndürdü, etrafı dinledi. Bir yerde lavabodan su boşalıyordu. İçeri girmeli miydi? Yatakta yine sudan sırılsıklam olmuş bir ceset bulmaz mıydı? Hayır! Bu tür düşünceleri kafasından atmalıydı. İçinden saymaya, dikkatini önemsiz bir şeyin üzerinde toplamaya çalıştı. Titredi. İçeriden duyuluyor olmalıydı.

Tekrar yanan çakmak kilidi aydınlattı. Ravinel anahtarı kilide sokup bekledi. Hiçbir şey olmadı. Korkulacak bir şey olmadığı halde adlandıramadığı bu dehşet aptalcaydı. Mireille artık bir dosttu. Kapının kilidini çevirip odanın içine kaydı.

Oda karanlık ve boştu. Bütün cesaretini toplayıp odada yürüdü, perdeleri açıp tavan ışığını yaktı. Sapsarı bir ışık demir karyolayı, lekeli bir örtüyle kaplı masayı, boyalı dolabı, eski koltuğu aydınlattı. Bununla birlikte bir şey bir varlığı ele veriyordu: Mireille'in parfümü. Yanılmasına imkân yoktu. Ravinel kendi etrafında dönerek havayı dikkatle içine çekti. Evet, onun parfümüydü; yer yer belli belirsiz, yer yer yoğun, hatta çok güçlüydü. Coty'den alınma ucuz bir parfümdü. Birçok kadın bunu kullanıyordu. Sadece bir tesadüf müydü yoksa? Peki ama lavabonun üstündeki rafta duran şu tarak?

Ravinel tarağı eline aldı, ağırlığını tarttı. Bu da mı tesadüftü? Ravinel bunu Nantes'tan, Fosse Sokağı'ndaki bir mağazadan Mireille'e almıştı. Tarağın son dişi ortasından kırılmıştı. Paris'te birbirine benzeyen iki tarak yoktu. Sapının etrafında kıvrılmış sarı saç telleri hâlâ duruyordu. Bir de kapağı küllük vazifesi gören ve içinde yarısı içilmiş bir sigara, bir High-Life sigarası olan şu metal kutu vardı. Çünkü Mireille illa High-

Life içerdi. Sigaranın kendisini sevmezdi ama adı hoşuna giderdi. Ravinel yatağa oturmak zorunda kaldı. Eskiden babasının sorduğu bir soruya cevap veremediğinde yaptığı gibi, ağlamak, başını yastığa gömüp hıçkırıklara boğulmak istiyordu. Bugün bile cevabını bilmiyordu. Tarağa ve parlayan saç tellerine bakarak, "Mireille... Mireille," diye tekrarladı alçak sesle. Bu saçlar olmasaydı, kendini bu kadar mutsuz hissetmeyecekti belki. Sudan rengi koyulaşmış ve dövme gibi yüzünün derisine yapışmış diğer saçlar gözünde canlandı. Şimdi ise geriye sadece bu tarak ve ucu ruj lekesi olmuş bu sigara kalmıştı. Bu işaretin anlamını çözmesi ve Mireille'in ondan ne beklediğini anlaması gerekiyordu.

Kalktı. Dolabı, çekmeceleri açtı. Hiçbir şey yoktu. Tarağı cebine koydu. Evliliklerinin ilk zamanlarında sabahları Mireille'in saçını taradığı olurdu. Çıplak omuzlarının üzerine düşen saçlarını nasıl da severdi. Yaban toprak, yeni kesilmiş çimen kokusunu içine çekmek için kimi zaman dudaklarını saçlarının arasına gömerdi. Evet, işaret buydu! Mireille bu tarağı orada, tüm anlamların yitip gideceği evde bırakmamış, âşık oldukları zamanları hatırlatmak için bu sıradan otel odasına koymuştu. Bu belliydi. Mireille hiçbir şey anlatamazdı. Ravinel'in karanlık yolda adım adım yürümesi, onu bulmaya çalışması lazımdı. Mektup ona randevu vermişti: *Bu akşam ya da bu gece döneceğim.*

Artık şüphesi yoktu: Mireille'i görecekti. Mireille gözlerine görünecekti. Kabul töreni bitmek üzereydi. Düğün bu akşam olacaktı. Vücudunu ateş bastı, sonra aniden sakinleşti. Sigarayı ağzına götürdü. Hangi dudakların ona değdiğini bilmek istemiyordu. Sigarayı dudaklarının arasına aldığında boğazına kadar gelen öğürme hissini bastırdı. Mireille genelde sigarayı yakıp Ravinel'e verirdi. Ravinel çakmağı çaktı, dumanı içine çekti. Hazırdı. Dile getirmeye cesaret edemediği bir karar aldığı odaya son kez baktı.

Dışarı çıktı, anahtarı kilitte çevirdi, koridorun sonunda fosforlu iki nokta gördü. Birkaç dakika önceki gibi gergin

olsaydı büyük ihtimalle düşüp bayılırdı. Şimdiyse gece karanlığında kendisini izleyen kocaman iki göze doğru yürüdü, sahanlıkta oturan kara kediyi gördü. Kedi onun önünden aşağıya indi, arkasını dönünce iki soluk ay bir an için havada asılı kaldı. Ravinel basamaklarda ayak seslerinin duyulmaması için çaba göstermedi bile. Giriş katına geldiğinde kedi tek bir kez miyavladı, insanın yüreğini tırmalayan bir miyavlamaydı bu. Yaşlı adam mutfağın kapısında belirdi.

— Odada değil miydi? diye sordu sadece.

— Değildi, diye karşılık verdi Ravinel anahtarı yerine asarken.

— Size söylemiştim, dedi ihtiyar. Dışarıda sanıyorsunuz, içeride oluyor. Karınız, öyle mi?

— Evet, dedi Ravinel. Karım.

Yaşlı adam bunu öngörmüş gibi başını salladı. Kendi kendine konuşur gibi ekledi:

— Kadınlar söz konusu olduğunda sabır şarttır.

Kedisiyle birlikte dönüp gitti. Ravinel artık şaşırmıyordu. Ortak yaşam kurallarının aynı şekilde uygulanmadığı bir dünyaya girdiğinin farkındaydı. Lobiyi geçti. Fincan fincan sert kahve içtiğinde olduğu gibi kalbi çok hızlı çarpıyordu. Sis yoğunlaşmıştı. Soğukluğunu ciğerlerinde hissediyordu. Sis dosttu. İyice içine çekmek, onunla bütünleşip yok olmak istiyordu. Bu da bir alametti. Nantes'ta başlamıştı, o akşam... Şimdi de koruyucu bir kalkan gibi buradaydı. Yalnızca tüm bunların anlamını bilmek gerekiyordu.

Ravinel arabasını aradı. Enghien'e kadar ikinci viteste gitmek zorunda kalacaktı. Arabayı çalıştırdı, klaksonunu çaldı. Direksiyon çubuğunun hizasındaki farlar yola hastalıklı bir aydınlık yayıyordu. Saat beşi biraz geçiyordu.

Dönüş sıkıntısızdı. Ravinel özgürlüğüne kavuşmuş gibi hissediyordu kendini. Bir yükten değil ama geçmişinden bugüne yapış yapış bir sis gibi sürüklediği sıkıntıdan kurtulmuştu. Müşteriden müşteriye, aperitiften aperitife koştuğu o saçma meslekten, dayanılmaz hayattan kurtulmuştu. En ufak

bir sıcaklık hissetmeden Lucienne'i düşündü. Uzaktaydı. Siliniyordu. Ravinel'i gerçeğe yaklaştırmaya yaramıştı sadece. Lucienne'le yolları kesişmese bile Ravinel eninde sonunda anlayacaktı.

Cam sileceği vızıldayarak yelpaze gibi inip çıkma hareketlerini hızlandırdı. Ravinel yönünü şaşırmadığını biliyordu. Bir duman bulutunun ortasında yanılmaz bir yön bulma duygusu ona rehberlik ediyordu. Zaten yoldaki neredeyse tek araba onunkiydi. Diğerleri korkmuştu. Onlara aydınlık, yol işaretleri, kavşaklarda polis lazımdı. Ravinel hayatında ilk defa kalabalık yolların dışına çıkma tehlikesini göze almış, erkekçe bir teşebbüste bulunmuştu. Orada, Enghien'deki buluşmada kendisini neyin beklediğini bilmiyordu ama içi yumuşacık bir duygu, neredeyse merhametle dolup taşıyordu. Yolda hızını biraz artırdı. Silindirlerden biri takırdıyordu. Normalde bir tamirciye göstermesi gerekirdi. Ama artık hiçbir şey normal değildi. Artık bütün o küçük maddi kaygılar geride kalmıştı.

Bir araba gözünü kamaştırıp neredeyse ona sürtünerek geçince ani bir korku hissetti ama bu da çabucak yok oldu. Yine de hızını kesti. Bu akşam bir kaza geçirmek çok aptalca olurdu. Eve kararlı ve aklı başında bir halde varmak istiyordu. Son dönemeci dikkatle aldı, Enghien'in kandilden daha soluk ilk ışıklarını gördü. Vites değiştirdi; işte sokağına gelmişti. Biraz üşüyordu. Araba hızla ilerledi. Ravinel bahçe parmaklıklarının önünde frene bastı. Sise rağmen panjurların arkasındaki ışığı gördü.

XI

Panjurların arkasında ışık vardı. Ravinel biraz tereddüt etti. O kadar yorgun olmasaydı, belki de son anda içeri girmekten vazgeçerdi. Hatta belki de çığlık ata ata kaçardı. Cebindeki tarağa dokundu, sokağın yukarı kısımlarına baktı. Kimse onu göremezdi; görseler bile "İşte, Mösyö Ravinel eve döndü," deyip geçerler, başka da bir şey düşünmezlerdi. Kamyonetten inip parmaklığın yanında dikildi. Her şey her zamanki gibiydi. Yemek odasında Mireille'i dikiş dikerken bulacaktı. Mireille başını kaldıracaktı.

— Eee bir tanem, yolculuğun iyi geçti mi?

Ravinel de üstünü değiştirmek için yukarı çıkarken basamakları kirletmemek için ayakkabılarını çıkaracaktı. Terlikleri ilk basamağa konulmuş olacaktı. Sonra...

Ravinel anahtarı kilide soktu. Dönmüştü. Her şey silinmişti. Öldürmemişti. Mireille'i seviyordu. Her zaman Mireille'i sevmişti. Hayatın yeknesaklığı yüzünden sanmıştı ki... Ama hayır. Sevdiği Mireille'di. Bir daha asla Lucienne'i görmeyecekti. Eve girdi.

Holün ışığı yanıyordu. Mutfakta eviyenin üzerindeki ampul ışıldıyordu. Kapıyı kapatıp kurulmuş makine gibi "Benim... Fernand," dedi. Etrafı biraz kokladı. Yahni koku-

yordu. Mutfağa girdi. Ocaktaki iki tencerenin üzerinden buhar çıkıyordu. Becerikli ve tutumlu bir el ocağın ateşini kısmıştı. Ateş her deliğin etrafında mavimsi bir damla gibi belli belirsiz kabarıyordu. Yer karoları silinmişti. Çalar saat yeniden kurulmuştu. Yediyi on geçiyordu. Her şey düzenli, cilalanmış, ışıl ışıldı ve yahninin hoş kokusu mutfağı dolduruyordu. Ravinel kendine engel olamayıp bir tencerenin kapağını kaldırdı. Fasulyeli koyun etiydi, tam sevdiği gibi! Ama neden koyun eti? Bu çok özel, çok... güzeldi. Bunca yavan huzur, belirsiz sükûnet... Ravinel biraz dram olmasını isterdi. Bir an büfeye yaslandı. Başı dönüyordu. Lucienne'den ilaç istemesi gerekecekti. Lucienne'den mi? Haydi ama... Çok derinlerden çıkan bir dalgıç gibi ciğerlerini boşaltırcasına nefesini bıraktı.

Yemek odasının kapısı aralıktı. Bir sandalye, masanın bir köşesi ve mavi halının bir parçası görülüyordu. Küçük at arabaları ve minyatür kuleler serpiştirilmiş duvar kâğıdı. Perrault'nun masallarını çağrıştıran bu deseni Mireille seçmişti. Yağmurlu havalarda zamanının çoğunu yaktığı şöminenin yanında geçirirdi. Ravinel suçlu gibi başı önünde, kapının önünde durdu. Ama yine de kelimeleri bir araya getirmeye çalışmıyor, özür dilemiyordu. Bedeninin itaat etmesini bekliyordu ama bedeni katılaşıyor, şaha kalkıyor, zemine yapışıyor, yakarıyor, hareketsiz ve dilsiz bir savaşta çırpınıyordu. İki Mireille'in olması gibi, birden iki Ravinel oldu. Birbirini arayan iki ruh ve birbirini iten iki beden vardı. Yemek odasında bir şey çıtırdadı. Ateş. Ateş yakılmıştı. Zavallı Mireille! Çok üşümüş olmalıydı! Gözünde hemen küvet canlandı. Hayır, hayır! Bu yanlıştı!

Ravinel titreyerek kapıyı biraz itti. Masayı daha iyi gördü. Sofra takımı yerleştirilmişti. Şimşir bir halkanın içindeki peçetesini tanıdı. Sürahinin şişkin göbeğinde avizenin ışığı parlıyordu. Her nesne sevimli ve korkutucuydu.

"Mireille!"

Mırıldanan, içeri girmek için izin isteyen kendisiydi. Mireille hangi görüntüyü tercih etmişti? Şeyden önceki mi, yoksa saçları

yapışmış, burun delikleri büzüşmüş sonraki görüntü mü? Ya da ektoplazmaların beyazımsı, akışkan görüntüsü mü acaba? Haydi ama! Kendini bırakmamalıydı. Yitirmemeliydi... Tamirci öyle demişti: Soğukkanlılığı yitirmemek lazım.

Kapıyı itip, duvara değinceye kadar tamamen açtı. Bakır siperliğin ardında yanan ateşin yanındaki koltuk boştu. Masa iki kişi için kurulmuştu. Neden iki?.. Ama neden iki kişi için olmasındı ki? Ravinel yağmurluğunu çıkarıp koltuğun üzerine attı... Ah, tabağın üstünde Mireille'den bir not vardı. Bu defa evdeki mektup kâğıtlarından kullanmıştı.

Zavallı sevgilim,
Hiç talihimiz yokmuş. Yemeğini bensiz ye. Döneceğim.

Döneceğim! Ne tuhaf bir kelimeydi. Özellikle kullanmamış olsa da bu kelime her şeyi açıklıyordu. Şüphe duyacağı bir şey varmış gibi Ravinel mektubu bir kez daha inceledi. Peki ama neden Mireille son iki mektubunu imzalamamıştı? Belki de şimdi bulunduğu yerde belirgin bir kişiliği yoktu artık. Onu belirleyen şeyler zayıflamıştı... Keşke gerçek olsaydı! İnsan ağırlığını, geçmişini, kaderini ve ismine varıncaya kadar her şeyi bir çırpıda geride bırakabilseydi! Artık Ravinel olmasaydı. Çocukluğunu kâbusa çeviren o manyak öğretmenin gülünç ismini taşımasaydı. Ah, Mireille! Ne büyük umuttu!

Kendini olanca ağırlığıyla koltuğa bıraktı ve rahatlayan elleriyle ayakkabılarının bağcıklarını çözdü, sonra yanan odunları karıştırdı. Ateşin yanı bir kuvöz gibi ılıktı. Mireille geldiğinde ona her şeyi açıklaması gerekecekti... Ona Brest'ten bahsetmesi gerekecekti, çünkü her şey Brest'te başlamıştı. Birbirlerine çocukluklarını anlatmaya cesaret edememişlerdi hiç. Mireille hakkında ne biliyordu Ravinel? Hayatına bir yabancı gibi yirmi dört yaşında girmişti. On yıl önce, saçları örgülü bir kız çocuğuyken ne yapıyordu? Tek başına oynamayı biliyor muydu? Hangi gizli oyunları oynuyordu? Belki o da sis oyununu oynuyordu. Geceleri korkuyor muydu?

Rüyalarında, çaprazlanmış iki çelik bıçak benzeri makaslar sallayan bir canavar tarafından kovalanmış mıydı? Hangi dersleri almıştı? Hangi arkadaşlarıyla? Küçük kızlar kendi aralarında ne konuşuyorlardı? Neden Mireille aniden gitmek, çok uzağa, kim bilir belki de Antibes'e kadar gitmek zorunda kalmıştı? Adı konmamış aynı acıdan mustarip olduklarını bilmeden yan yana yaşamışlardı. Bu çok sessiz evde birlikteydiler, oysa başka yerlere, güneşin, çiçeklerin, cennetin olduğu herhangi bir yere gitmek istiyorlardı. Ravinel hayatı boyunca cennete inanmıştı. Kendisine din dersi veren Rahibe Madeleine gözünde canlandı. Günahtan acımasızca bahsederdi. Sivri başlığının altında çok yaşlıydı ve kimi zaman kötü biri gibi görünürdü. Ama cennetten bahsettiğinde, insan kendini ona inanmak zorunda hissederdi. Cenneti kendi gözleriyle görmüş gibi tasvir ederdi: Işıklar içinde büyük bir bahçe... her yerde hayvanlar, yumuşak bakışlı tatlı hayvanlar ve mavi, beyaz renkleriyle farklı çiçekler. Bakışlarını kırışıklıkları biraz kararmış, eğri büğrü olmuş ellerine indirerek eklerdi: "Bir daha kimse çalışmayacak, asla." Ravinel de kendini aynı anda hem hüzünlü hem mutlu hissederdi. Cennete girmenin çok zor olacağından emindi.

Ayağa kalktı, ayakkabılarını mutfağa götürüp yerine, büfenin yanındaki bir tahtanın üzerine koydu. Terlikleri, Nantes'tan, Royale Meydanı yakınlarından aldığı keçe terlikler merdivenin başında onu bekliyordu. Tüm bu ayrıntıları hatırlaması saçmaydı ama hafızası coşmuştu. Kafasında bir sürü görüntü dolanıyordu. Ocağı söndürdü. Aç değildi. Mireille de acıkmayacaktı. Zaten artık acıkamazdı. Bir eli yanında, basamakları ağır ağır tırmandı. Merdivenin lambası yanıyordu. Yatak ve çalışma odasında da ışık vardı. Eve bir şenlik havası veriyordu bu durum. Bu eve ilk taşındıklarında sürpriz daha eksiksiz ve heyecan verici olsun diye Ravinel tüm ışıkları yakmıştı; Mireille ellerini çırpıyor, rüya görmediğinden emin olmak için mobilyalara, duvarlara dokunuyordu. Ravinel yapacak bir iş bulamadan, şakağının ardında hissettiği bir

baş ağrısıyla dolandı. Yatak yapılmıştı. Boş şişe artık dolabın altında değildi. Çalışma odası da düzenlenmişti. Rengârenk dosyalarla dolu masaya oturdu. Blache et Léhuédé ondan bir rapor istemişti... Rapor ne hakkındaydı?.. Unutmuştu. Tüm bunlar çok uzak ve gereksizdi! Dışarıdan hafif bir gürültü geldi. Ravinel çalışma odasını, sonra da yatak odasını kat etti, sokağa bakan pencerenin yanına giderek kulak kabarttı. Bir erkeğe ait ayak sesleri duyuldu, ardından bir kapı kapandı. Demiryolu görevlisi eve dönüyordu.

Ravinel çalışma odasına döndü. Hazırlıksız yakalanmamak için bütün kapıları açık bırakmıştı. Bir kayma, sürtünme sesinden Mireille'in varlığını anlayabilirdi. Çalışma masasının çekmecelerini neden karıştırıyordu? Varlığını özetleme, içinde bulunduğu durumu saptama ihtiyacından mı? Yoksa beklerken oyalanmak, kâğıtları karıştırarak acı verici bir biçimde dağılan dikkatini bir yerde toplamak için mi? Aşağıda çalar saat boğuk bir sesle tıklıyordu. Yedi buçuğu biraz geçmişti. Çekmeceler kâğıt doluydu. Prospektüsler, rapor müsveddeleri, yem, makara, kamış, çapari reklamları... Kanal, göl, nehir kenarında avlanan balıkçı fotoğrafları... Gazete kupürleri: "Nort-sur-Erdre'de balık avcılığı yarışması... Gaule Redonnaise Balıkçılık Kulübü'nden bir avcı altı kiloluk turnabalığı yakaladı. Ariane marka ip kullanıyordu..." Onca boş işten bu geceye gelmişti. Gereksiz bir hayat!

Soldaki çekmecede çapari malzemeleri vardı. Ravinel ani bir üzüntü hissetti. Her şeye rağmen kendi alanında bir sanatçıydı. Başkalarının yeni çiçekler keşfetmesi gibi o da suni yemler icat etmişti. Firmanın kataloğunda Ravinel'in yemlerine ayrılmış renkli bir sayfa vardı. Çekmece gözleri üşüyen arı topluluğu gibi, bir duvar dibinde gecenin ilk ayazının topluca vurduğu yumurtadan henüz çıkmış böcekler gibi üst üste yığılmış titreşen küçük cisimlerle, kıllarla, tüylerle doluydu. Üst üste yığılmış bu tüylü hayvancıklar biraz tiksindiriciydi. İpten, tüyden ve metalden yapıldıkları bilinse de, özellikle yeşil olan kuduzböcekleri saklı bir kemik mahzenini akla getiriyordu.

Ravinel çekmeceyi itti. Çapariler hakkında kaleme almayı düşündüğü kitabı yazmaya artık zamanı olmayacaktı. Bir şeyler yitip gidecekti, halbuki... Neyse, güçsüzlüğün sırası değildi! Kulak kabarttı. Sessizlik öyle derin, öyle yekpareydi ki, çamaşırhanenin oradaki derenin aktığını duyar gibi oldu. Bir yanılsamaydı elbette. Bütün imkânlarıyla def etmesi gereken sevimsiz bir yanılsamaydı. Ellerini bir başka çekmeceye daldırdı, daktiloyla yazılmış kâğıtları, nüshalarını karıştırdı, dipte bir tomar reçete buldu. Ah, evet, ne kadar da eskide kalmıştı! Evlenmeden önceydi. Kanser olduğunu sanmıştı, çünkü hiçbir şey yiyemiyor, geceleri titreyerek, ağzında kan tadı hissederek uyuyamıyordu. Sonra kendini bir kelimeyle korkuttuğunu, bir musibet iç organlarını günbegün kemiriyormuş gibi kendine bir tür ceza verdiğini anlamıştı. Kanseri gözünde örümcek gibi canlandırıyordu, çünkü küçükken örümcek görünce bayılırdı ve Brest'teki evde inanılmayacak kadar çok örümcek vardı. Belki de sinek şeklindeki suni yemlere ilgisi buradan geliyordu, çünkü...

Basamak çıtırdayınca Ravinel kulağı kirişte, kıpırdamadan durdu. Net bir çıtırtıydı ama sonra aşağıdaki çalar saatin tıkırtılarından başka ses duyulmaz oldu. Meşe genleşmiş olmalıydı. Yanan tüm o ışıklar aniden matem havası yarattı. Mireille oracıkta, çalışma odasının eşiğinde belirseydi, Ravinel de içinde bir şeylerin çatırdayacağını, net bir sesle parçalanacağını ve yıldırım çarpmış gibi yere yıkılacağını hissediyordu. Öyle hissediyordu ama bunun bir anlamı yoktu. Kanser olduğunu da hissetmişti ama işte hâlâ hayattaydı. Kolayca ölünmüyordu. İspatı da iki şömine demirinin gerekmiş olmasıydı... Yeter! Yeter!

Doğruldu, gürültü yapıp büyüden kurtulmak için koltuğu itti. Bir duvardan diğerine yürüdü, sonra yatak odasına girip elbise dolabını açtı. Elbiseler orada, keskin naftalin kokusunda donmuş gibi askılarında duruyordu. Yine aptalca bir şey yapmıştı. Ne bulmayı bekliyordu?.. Ayağıyla itip dolabın kapağını çarptı, merdivenden indi. Dinginlik! Normalde tren

sesleri duyulurdu. Ama sis tüm yaşamı boğmuştu. Şu lanet çalar saattin sesinden başka bir şey işitilmiyordu. Dokuza çeyrek vardı. Mireille hiçbir zaman bu kadar geç kalmamıştı. Bu da demek oluyordu ki... Ravinel omzunu silkti. Hareketlenmeye başlamıştı. Kendi sesini duyuyordu. Aynı zamanda kafasında tuhaf fikirler uçuşuyordu. Mireille'in başına kesin kötü bir şey gelmişti... Bir kaza!.. Önceki düşünceleri sonrakilerle iç içe geçiyordu... Ve hepsi uğulduyor, fır dönüyor, kafatasına basınç yapıyordu. Yemek odasında yönünü değiştirdi. Ateş sönmek üzereydi. Mahzene gidip başka odun almalıydı. Ama mahzene gidecek cesareti yoktu. Tuzak belki de mahzene kurulmuştu. Ne tuzağı? Tuzak falan yoktu.

Kendine biraz şarap doldurup küçük yudumlarla içti. Mireille nasıl da gecikmişti! Ravinel yukarı çıktı. Ağırlaşmıştı, çok ağırdı. "Ya Mireille gelmezse" diye düşündü. Sabaha kadar, sonra da yine akşama kadar, tekrar tekrar beklemeli miydi? Dayanacak gücü kalmamıştı. Mireille gelmezse Ravinel onu karşılamaya gidecekti. Güzel bir yaşamın sıcaklığıyla ılınmış tabancasını çıkardı. Parlak ve zararsız bir oyuncak gibi elindeydi. Başparmağıyla emniyet kilidini açtı. Horozun mekanizmasının nasıl çalıştığını, patlamanın nasıl gerçekleştiğini artık anlayamıyordu. Bu mavimsi silahı göğsüne ya da şakağına dayadığını da düşünemiyordu. Hayır! Her şey böyle olmak zorunda değildi.

Silahı cebine geri koydu, çalışma masasının önüne gitti. Lucienne'e yazsa daha iyi olmaz mıydı? Ama Lucienne ona inanmazdı. Yalan söylediğini düşünürdü. Ravinel hakkında tam olarak ne düşünüyordu? Haydi ama! Kendini kandırmak neye yarardı? Lucienne onu zavallı bir tip olarak görüyordu. Böyle şeyler ilk anda anlaşılırdı. Ravinel'i küçümsemiyordu, hayır. Gerçi... Küçümseme değildi ama. Onu daha çok... Tuhaf bir kelime kullanmıştı... İradesiz. Güçsüz bir herif! Ravinel gerçekten de öyleydi. Fazlasıyla onun yerine istenmiş, onun yerine düşünülmüştü. Fikri alınmadan ondan yararlanılmıştı. Mireille bile... İradesiz! Bununla birlikte Lucienne'i

çeken bir şey vardı... Çeken neydi? Ravinel, Lucienne'in sürekli kendisini incelediğini, karakterini tanımlamaya çalıştığını ve kimi zaman son derece şefkatli davrandığını görebiliyordu. Bakışlarıyla "Biraz cesaret!" demek ister gibiydi. Ya da hiçbir şey belirtmeden tatlı tatlı geleceklerinden bahsederdi ama bu, her şeye rağmen bir vaatten fazlasıydı. Mireille'e de çok yumuşak davranırdı doğrusu. Belki de ölmek üzere olan tüm hastalarına dostça davranıyordu. Elveda Lucienne!

Parmağıyla dalgın dalgın dağınık kâğıtları karıştırdı. Başka fotoğraflar ortaya çıktı. Mireille'in fotoğrafları... Tifo olmadan birkaç gün önce Ravinel'in ona hediye ettiği Kodak'la çekilmişti. Hemen hemen aynı zamanda çekilmiş Lucienne'in de fotoğrafları vardı. Ravinel kenarları tırtıklı parlak kartonları dizip birbiriyle kıyasladı. Mireille ne kadar inceydi. Bir oğlan çocuğu gibi ince ve kocaman saf gözleriyle çekiciydi; bakışları objektife kilitlenmişti ama uzağa, çok uzağa, Ravinel'in omzunun ötesine bakıyordu. Ravinel istemeden mutluluğun resmini gölgelemiş gibiydi. Mireille ile onun uzun zamandır beklediği bir şeyin arasına beceriksizce girmişti sanki. Lucienne ise her zaman göründüğü gibiydi. Katı, hiçbir özelliği olmayan görünümü, neredeyse kare şeklinde omuzları ve biraz kaba çenesiyle yine de güzeldi; soğuk ve tehlikeli bir güzellikti bu. Ravinel... Hayır, onun hiç fotoğrafı yoktu. Mireille'in aklına makineyi alıp da onun fotoğrafını çekmek gelmemişti. Lucienne'in de öyle. Kalın yaprak ve zarf yığınını çevirdi. Sararmış bir kimlik fotoğrafını buldu. Ehliyet aldığı zamandan kalmaydı. Kaç yaşındaydı? Yirmi bir, yirmi iki mi? Saçı dökülmemişti henüz. Zayıf yüzünde hırslı, aynı zamanda hayal kırıklığına uğramış bir ifade vardı. Fotoğraf silikleşmişti. Yarı yarıya silinmiş bu kalıntıdan başkası yoktu elinde. Yan yana duran ve kimsenin bilmeyeceği bir hikâyeyi anlatan bu fotoğrafların karşısında hayal kurdu. Geç olmalıydı. On olmuş muydu? On buçuk muydu yoksa? Dışarının nemi incecik duvarlardan sızıyordu yavaşça. Ravinel üşüdü. Oturduğu yerde hissizleşti. Düşüncelerine yön verecek gücü kalmamıştı artık. Çığ

ışıktan ve sessizlikten oluşan bir bulamacın içine girmişti sanki. Oracıkta uyuyacak mıydı? Mireille onun uykusundan faydalanmayı mı düşünüyordu? Ravinel umutsuzca gözlerini araladı, ıhlayarak ayağa kalktı. Oda tuhaf ve gerçekdışı görünüyordu. Birkaç saniye içi geçmiş olmalıydı. Uyumaması lazımdı. Ne pahasına olursa olsun. Ayaklarını sürüyerek merdivenden indi, mutfağa girdi. Çalar saat ona on kalayı gösteriyordu. Üzerine büyük bir yorgunluk çöken Ravinel'in ayakta duracak hali kalmamıştı. Geceler vardı ki uyumuyordu. Elleri alkolik gibi sürekli titriyordu; susuzluktan kurumuştu, kendini zayıflamış hissediyordu. Ama kahve poşetini ve makinesini aramak istemedi. Çok uzun sürerdi. Sadece pardösüsünü sırtına geçirip yakasını kaldırdı. Sakalı ve eski terlikleriyle neye benziyordu acaba? Biraz önceki yanan ocak, hazırlanmış sofra ona akıl almaz ve korkunç göründü. Şimdi kendisine ait olmayan bir evde rüyasında yürüyormuş gibi hissediyordu. Roller değişmişti. Şimdi Ravinel hayaletti. Mireille ise capcanlıydı, sağlığı yerindeydi. Mireille'in eve girmesi Ravinel'i hiçliğine itmek için yeterli olacaktı.

Ravinel masanın etrafında yürüdü, gitgide yavaşlıyordu. Başında hiçbir şey olmamasına rağmen, daracık bir şapkanın alnını sıktığını hissediyordu. Nihayet dermanı iyice tükenince giriş katının lambasını söndürüp birinci kata çıktı. Yatak odasının da lambasını söndürüp çalışma odasına girdi, kapıyı arkasından kapattı. Artık aşağı inmeyecekti. Merdivendeki ve mutfaktaki karanlıkla yüzleşecek gücü yoktu. Yine de duyacaktı...

Zaman akıyordu. Koltuğuna yığılıp kalan Ravinel yavaş yavaş kaygılandırıcı bir uyuşukluğa teslim oluyordu. Kapalı gözkapaklarının altında birbirleriyle bağlantısız anılar resmi geçit yapıyordu. Ama uyumuyordu. Sessizliği, zaman zaman bir istiridyenin vızıltısına, homurtusuna dönüşen derin sessizliği dinliyordu. Bir kazazede gibi bir ışık adacığının ortasında yapayalnızdı. Bir kazazedeydi. Sırası gelince o da boğulacak, balıkların soluk, sinsi, yapışkan dünya-

sına inecekti. Defalarca gördüğü bir rüyaydı bu. Görünmez olduğunu, duvarlardan geçtiğini, görünmeden gördüğünü de hayal ederdi sık sık. Hatta kompozisyonlardan, sınav baskılarından da kaçmanın bir yoluydu bu. Olduğu yerde erirdi. Orada olmadığını sanırlardı ama o her şeyi izlerdi. Belki de Mireille onunla temas ettiği için aynı anda farklı yerlerde olma yeteneğini kazanmıştı.

Bir kıpırdanma olmuştu.

Gözlerini yakan; ellerini, ayaklarını donduran uyku halinden kendini çekip çıkardı. Boynunu uzattı, bedeninin içini maddeyle doldurdu, geçici olarak içinden çıktığı derisini hissetti. Bir gürültü mü gelmişti? Bahçeden geldiğini sandı. Bahçeden, hatta sekiden.

Uzakta bir ıslık sesi duyuldu. Trenler tekrar hareket etmeye koyulmuştu. Sis dağılıyordu muhakkak.

Bu defa işitti. Kapı kapanmıştı. Birisi elektrik düğmesini yokluyordu.

Ravinel can çekişir gibi yavaş nefes alıyordu. Ciğerlerindeki hava gırtlağında ötüyor, boğazını yırtacak gibi oluyordu.

Mutfağın kapısı da itildi. Tayyörün dar eteğinin engellediği, sekercesine yürüyen birinin kısa aralıklı ayak sesleri duyuldu. Bu oydu. Topukları döşemeyi dövüyordu. Sonra elektrik düğmesi tıkırdadı. Mutfaktaki ışık gözlerini kamaştırıyormuş gibi Ravinel'in yanakları acıyla kasıldı. Bir sessizlik oldu. Mireille şapkasını çıkarıyor olmalıydı. Her şey önceden olduğu gibi doğal akışında seyrediyordu... Mireille yemek odasına yöneldi.

Ravinel inledi, boğulacak gibi oldu, ayağa kalkabilmek için kıvrandı. Mireille!.. Hayır. İçeri girecekti... Bayılmamalıydı...

Maşa tınladı. Odunlar devrildi, tabaklar birbirine çarptı. Bir bardağa içecek bir şey koyuldu. Eşyalar konuşmaya, kımıldamaya başladı. Ayakkabılar arka arkaya çıktı. Terlikler yerlerinden indi ve mutfak boyunca hışırdayarak merdivene yöneldi. İlk basamakta hırş, ikincisinde fırş.

Ravinel iki büklüm olmuş, ağlıyordu. Yerinden doğru-

lamayacaktı, kapıya kadar gidip anahtarı çeviremeyecekti. Yaşadığını, suçlu olduğunu, öleceğini biliyordu.

Üçüncü basamakta hırş, sonrakinde fırş. Hırş-fırş, hırş-fırş. Yaklaşıyor, sahanlığa doğru çıkıyordu. Ravinel'in kaçması, sınırı aşması, hayatın ince duvarını yıkması lazımdı. Ceplerini karıştırdı. Parmakları öfkeyle, çılgın gibi hareket ediyordu.

Koridorun diğer tarafında yatak odasının parkesinde ayak sesleri duyuldu. Avizenin ışığı yandı. Çalışma odasının kapısı alttan aydınlandı. Mireille kapının arkasında, tam arkasındaydı ama orada kimse olamazdı. Canlı ile ölü, her biri kapının bir tarafında, birbirlerini dinliyordu. Ama canlı hangi taraftaydı, ölü hangi tarafta?

Sonra kapının kolu yavaşça dönmeye başlayınca Ravinel gevşedi. Hayatı boyunca bu anı beklemişti. Şimdi tekrar bir gölge olmalıydı. İnsan olmak çok zordu. Artık bilmek istemiyordu. Mireille bile onu ilgilendirmiyordu. Tabancanın namlusunu ağzına soktu, ölümü bir aşk iksiri gibi içmek için. Unutmak için. Bütün gücüyle tetiğe bastı.

Biterken

— Antibes'e daha çok var mı? diye sordu kadın yolcu.

— Beş dakika, diye karşılık verdi kontrolör.

Yağmurdan yol yol olmuş pencerelerin ötesinde sadece belli belirsiz ışıklar, zaman zaman da tren bir bayırdan inerken sıra halinde titreşen aydınlık vagonları görülüyordu. Deniz sağda mıydı, yoksa solda mı, ya da tren İtalya'ya mı gidiyordu, Marsilya'dan mı geliyordu bilmek imkânsızdı artık. Feci bir sağnak camları dövüyordu.

— Dolu, diye mırıldandı birisi. Bu yıl Côte'a gelen turistlere acıyorum.

Bu yorumda gizli bir niyet yok muydu? Kadın yolcu yeniden gözlerini açtı, önünde oturan adamı gördü. Adam ona bakıyordu. Kadın ellerini mantosunun ceplerine iyice gömdü ama ellerinin titremesine nasıl engel olacaktı? Ateşi olduğu, hasta olduğu anlaşılıyor olmalıydı. Hasta olacağını, sonuna kadar dayanamayacağını başından beri biliyordu. Bu adam epeydir karşısında oturuyordu; Lyon'dan ya da Dijon'dan, belki de Paris'ten beri... Artık hatırlayamıyordu. Kendi düşüncelerini takip edemiyordu... Ama bir şeyden emindi: Öksüren, ateşten tir tir titreyen bir kadının grip olduğunu anlamak için bir dakika düşünmek yeterdi. Ve grip olduysa, *ıslandığı*

içindi... Meraklının biri buradan yola çıkarak muşambanın altında geçirdiği geceye varana kadar her şeyi anlayabilirdi... Hasta olmamalıydı. Çok aptalcaydı. Hiç adil değildi. Ve belki de tehlikeliydi, çünkü önemsenmemiş basit bir nezle değildi artık.

Öksürdü. Sırtı ağrıyordu. Bir balodan çıktıktan sonra üşütüp verem olan eski bir arkadaşını hatırladı. Herkes şöyle demişti: "Zavallı kızcağız! Kocası için ne büyük acı! Yatağa bağlı bir kadın hiç hoş değil..."

Tren makaslarda sarsılınca adam ayağa kalktı. Göz kırptı. Gerçekten göz mü kırpmıştı? Belki de gözüne toz kaçtığı için öyle yapmıştı.

— Antibes! diye mırıldandı adam.

Tren kırmızımsı bir maddeyle kaplı peron boyunca ilerliyordu. Trende durup beklemeli miydi? "Yatağa bağlı bir kadın hiç hoş değil." Bu cümle beyninde dönüp duracaktı. Takıntı haline gelmişti bile. Alçak, çok alçak bir sesle kaygı dolu bu cümleyi kim söyleyip duruyordu? Kadın yolcu bavulunu almak isterken dengesini kaybedince tepesindeki fileye tutundu. İnmesi, son bir çaba sarf etmesi, baş dönmesiyle mücadele etmesi gerekiyordu. Ah, uyuyabilseydi! Bir uyuyabilseydi!

Yağmur buz gibiydi. Kırmızı beton peron uçsuz bucaksız uzanıyordu. İleride hareketsizce bekleyen, kollarını bile uzatmayan o siluete ulaşmak için ne kadar yürümeliydi?.. Adam yok olmuştu. İki kadından, kurumuş kan rengindeki bu zeminden ve rayların üzerinde ışıldayan yağmurdan başka bir şey kalmamıştı yeryüzünde. On metre daha... On adım daha...

— Mireille!.. Ama sen hastasın!.. Ağlıyor musun?..

Lucienne güçlüydü. Ona dayanabilir, kendisini götürmesine izin verebilirdi. Nereye gitmek ve ne yapmak gerektiğini bilirdi Lucienne. Evet, Mireille ağlıyordu... yorgunluktan, kaygıdan... Rüzgârın sesinden Lucienne'in söylediklerini pek iyi duyamıyordu.

— Beni duyuyor musun? diye sordu Mireille. Bizi takip ediyor mu?

Bazı şeyleri kavramakta zorlanıyordu ama asabi bir elin kendisini yokladığının, düşmemesi için bileğinden sıkıca tuttuğunun bilincindeydi.

— Bana yardım edin... Kapı...

Konuşan Lucienne'di, ardından kapkara bir delik geldi. Bununla birlikte Mireille taksiyle gittiklerini, sonra bir asansöre bindiğini anlıyordu. Lucienne'in söylediklerini bastıran rüzgâr hâlâ devam ediyordu. Lucienne her şeyin kaybedildiğini anlamıyordu. Ona anlatmalıydı...

— Kıpırdanma Mireille!

Mireille kıpırdanmıyordu. Sadece konuşmak zorunda olduğunu hissediyordu. Lucienne'e en önemli şeyleri anlatmalıydı. O adam...

— Uyu bir tanem. Kimse seni takip etmiyordu, emin ol... Kimse seninle ilgilenmiyordu.

Rüzgârın sesi azalmıştı. Hem zaten kandille aydınlanan bu huzurlu odada nasıl rüzgâr olabilirdi ki? Lucienne bir şırınga hazırlıyordu. Hayır! Şırınga kesinlikle olmamalıydı! İğne olmazdı! Mireille zaten o kadar çok ilaç içmişti ki!

Lucienne yatak örtüsünü çekti. İğne Mireille'in etine girdi. Belli belirsiz, kısacık bir çimdik gibiydi. Üstü yeniden örtüldü. Örtü serindi. Mireille küvete ilk kez sokulmasını hatırladı; Fernand onun uyuduğunu sanıyordu. Sonra ikinci seferinde Fernand onun boğulup çoktan öldüğünü sanıyordu. Aniden tüm ayrıntıları hatırladı. Dimdik ve kaskatı duruyordu. Korkuyordu... çok canlı görünmekten. Ama Lucienne muşambayı hazırlamıştı. Fernand çabucak sarması gereken sırılsıklam bir bedenden başka bir şey görmemişti. Korkunç gece biraz daha sonra başlamıştı... soğuk, kramplar ve en nihayet çamaşırhanede dereye yanlamasına kayış, sıkışan göğüs, burun deliklerine giren su... Fernand uzaklaşır uzaklaşmaz Lucienne'in talimatlarının yerine getirilmesi gerekiyordu, daha sonraya bırakmak olmazdı... Mireille uslu olacağına dair kendine söz

verdi. Şimdiden huzur ve bir güven duygusu gelmişti üzerine. Alnı daha az yanıyor gibiydi. Keşke Lucienne'in önerilerine tamamen uysaydı!.. Lucienne her zaman yanılmamacasına ne yapılması gerektiğini bilmiyor muydu? Fernand'ın bütün tepkilerini, en ufak hareketini bile önceden tahmin etmemiş miydi? Banyoda daha fazla oyalanması *mümkün değildi.* Ölüye son bir kez bakması *mümkün değildi.* Hatta mantık yürüterek, özellikle de mantık yürüterek gizemi çözmesi *mümkün değildi.* Lucienne müdahale etmeye hazır, her şeyi yoluna koymaya hazır, nöbetteydi. Her şeye rağmen Fernand fark etseydi bile... *Neyi tehlikeye atmış olurlardı?* Katil oydu, Fernand'dı. Lucienne bu akşam da nöbetteydi. Yatağın üzerine eğildi. Mireille gözlerini kapadı. İyiydi. Sözünü dinlemediğim için özür dilerim Lucienne... Her şeyi tehlikeye atma pahasına, iznin olmadan abime gittiğim için özür dilerim... Bazen senden şüphelendiğim için özür dilerim... Sen çok sertsin... Aşkından mı, çıkarın için mi hareket ettiğini asla bilmiyorum...

— Sus! diye mırıldandı Lucienne.

Her şeyi, en gizli düşüncelerini bile duyuyordu demek ya da Mireille uykuya geçmek üzereyken gevşeyip yüksek sesle mi konuşmuştu? Gözlerini yeniden açtı. Hemen karşısında, Lucienne'in puslu yüzünü gördü. Düşüncelerini tekrar toplamaya çalıştı. Asıl söylemesi gerekeni unutmuştu... Görevi henüz bitmemişti. Yatak örtüsüne tutunup doğruldu.

— Lucienne, orada... yemek odasında... mutfakta... her şeyi hallettim... Kimse şüphelenemez...

— Geri döneceğini söylediğin notlar?

— Onları cebinden aldım.

Lucienne bunun Mireille'e neye mal olduğunu asla bilemeyecekti. Her yerde kan vardı. Zavallı Fernand! Lucienne elini Mireille'in alnına koydu.

— Uyu... Artık onu düşünme... O umutsuz biriydi. Bugün ya da yarın gidecekti. Daha fazla yaşayamazdı.

Kendinden ne kadar da emindi! Mireille kımıldandı. Bir şeyler onu huzursuz ediyordu... Bulanık bir düşünce...

Uykuya dalmak üzereyken bir anlık zihin berraklığıyla düşünebildi: "Çünkü hiçbir şeyden şüphelenmedi! Çünkü ben de sigorta yaptırayım diye kendi imzaladığı sigorta poliçesi hiç aklına gelmedi!" Gözleri kapandı, soluk alıp verişi yavaşladı. Pişmanlığın çok yakınından geçtiğini asla bilemeyecekti.

***

...Şimdi güneş açmıştı. Saatlerce süren bilinçsizlik halinden sonra hayat yeniden başlıyordu. Mireille başını sağa sola çevirdi. Çok yorgundu ama bir bahçede gövdesi siyahımsı liflerle kaplı kocaman palmiye ağacını görünce gülümsedi. Perdelerde yelpaze şeklindeki gölgesi oynaşıyordu. Yaprakları usulca hışırdıyordu. İnsana zenginlik hissi veriyordu. Mireille önceki gece hissettiği kaygılardan uzaktı. Zengindi. Zenginlerdi. Sigorta şirketi hiç zorluk çıkarmayacaktı. İntihar için şart koşulan iki yıllık süre dolmamış mıydı? Her şey tamamen yolundaydı. Geriye sadece Mireille'in iyileşmesi kalmıştı.

Birden kafasında bir cümle uğuldadı: "Yatağa bağlı bir kadın hiç hoş değil." Yanakları biraz kızardı. Hayır! Bu kimse için hiç hoş değildi. Ama Mireille yatağa bağlı kalmayacaktı. Lucienne etkili ilaçları biliyor olmalıydı. Mesleği buydu. Aklına gayriihtiyarı Fosse Rıhtımı'ndaki ev ve sürahiyi kaldıran Fernand geldi... "Yatağa bağlı bir kadın hiç hoş değil." Komodinin üstünde bir sürahi duruyordu. Mireille uzun uzun sürahiye baktı. İçinde küçücük ışıklar dolanıyordu, falcıların geleceği gördüğü kristal küre gibiydi. Mireille kristal kürede geleceği göremiyordu, ürperdi. Kapı açılınca suçüstü yakalanmış gibi çabucak bakışlarını başka tarafa çevirdi.

— Günaydın Mireille... İyi uyudun mu?

Lucienne siyah giysiler içindeydi. Gülümseyerek, yere sertçe vuran erkeksi adımlarla yaklaştı. Mireille'in bileğini tuttu.

— Neyim var? diye fısıldayarak sordu Mireille.

Lucienne yaşama ya da ölme ihtimalini tartıyormuş gibi ona dikkatle baktı. Sesini çıkarmadı.

— Ciddi mi?

Atardamarı bileğini çevreleyen parmakların altında atıyordu.

— Uzun zaman alacak, diyerek içini çekti nihayet Lucienne.

— Ne olduğunu söyle bana.

— Şşşt!

Lucienne sürahiyi alıp tazelemek üzere götürdü. Mireille dirseklerinin üzerinde doğruldu, dikkatli bakışlarını aralık kapıya dikti, aralıktan holün açık renk duvar kâğıdı görülüyordu. Lucienne'in çıkardığı seslerden her hareketini takip ediyordu. Eviyedeki son lıkırtı, kristale dolan suyun yavaşça perde değiştirmesi, ağzına kadar dolduğunda aniden sesin farklılaşması. Bir sürahinin doldurulması bu kadar uzun sürer miydi? Öksürük nöbetiyle sonlanan zorlama bir kahkahayla seslendi:

— Ne olursa olsun sana tamamen güvenmem gerekiyordu. Çünkü son saniyeye kadar seçme şansın vardı.

Lucienne musluğu kapadı, duvara asılı bezle sürahiyi yavaşça kuruladı. Dişlerinin arasından, duyulur duyulmaz bir sesle mırıldandı:

— Tereddüt etmediğimi kim söyledi?

Modern Klasikler Dizisi - 230

Pierre Boileau ve Thomas Narcejac, 1952 tarihli bu psikolojik gerilim romanında sevgilisiyle bir olup karısını öldürmeye kalkışan bir adamın hikâyesini anlatırlar. Satış temsilcisi Fernand, doktor sevgilisi Lucienne'le birlikte hayat sigortasından alacakları parayla evlenip güney Fransa'daki Antibes'e yerleşmek için karısı Mireille'den kurtulmaya karar verir. İkili, kurbanın kaza sonucu boğularak öldüğü izlenimini verecek bir plan yaparlar. Plan başarıyla uygulansa da, bir noktadan sonra işler ters gitmeye başlar. Birbirini izleyen garip olaylar kurban ile suçluyu ayıran çizgiyi giderek bulanıklaştırırken, roman da yarı fantastik bir havaya bürünür. İnsan doğasının barındırdığı kötülüğe her daim kafa yoran, karakter zayıflığını da bu kötülüğün bir parçası olarak gören Boileau ve Narcejac, zaafları, kusurları ve pişmanlıklarıyla ete kemiğe büründürdükleri Fernand karakterinin zihninden geçenlere odaklanırlar. Olayların giderek çığırından çıkması Fernand'ın dengesini bozarak gerçeklikle bağını günbegün zayıflatır. *Şeytani* Fransız yönetmen Henri-Georges Clouzot'nun başyapıtı olarak sinema tarihine geçen *Les Diaboliques* adlı filme esin vermiştir.

BOILEAU-NARCEJAC, Fransa'da polisiye türünün çığır açan örneklerine imza atmış Pierre Boileau (1906-1989) ile Thomas Narcejac'ın (1908-1998) (namıdiğer Pierre Ayraud) mahlasıdır. Pierre Boileau Paris'te, Thomas Narcejac ise Rochefort'da dünyaya geldi. Birlikte çalışmaya başlamadan önce de, ayrı ayrı son derece başarılıydılar. Fransa'da 1930'dan beri verilen önemli Macera Romanı Ödülü'nü Boileau *Le repos de Bacchus* adlı yapıtıyla 1938'de, Narcejac da *La mort est du voyage* adlı yapıtıyla 1948'de almıştı. Birlikte yazdıkları kitaplarda Boileau olay örgüsü konusunda katkıda bulunurken, Narcejac atmosfer yaratma ve karakterler üzerinde çalışıyordu. Henri-Georges Clouzot'dan Alfred Hitchcock'a kadar sinemacılara esin kaynağı olan bir külliyat kaleme aldılar. Olay örgüsüne getirdikleri yeniliklerle, gerilimi tırmandırma konusundaki ustalıklarıyla, soğukkanlılıkla planlanmış ve şeytanca işlenmiş suçların psikolojik boyutuna vurgu yaparak polisiye türünün Fransız alttürünü biçimlendirmişlerdir. 1965'te *Et mon tout est un homme* adlı yapıtlarıyla Kara Mizah Ödülü'nün sahibi oldular.

9 786254 298196